

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Domácí násilí z pohledu studentů Zdravotně sociální
fakulty Jihočeské univerzity**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: **REHABILITACE**

Autor: Bc. Aneta Tuzová

Vedoucí práce: doc. Ing. Lucie Kozlová, Ph.D.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem „*Domáci násilí z pohledu studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. 5. 2017

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat své vedoucí práce doc. Ing. Lucii Kozlové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, připomínky a ochotu při realizaci této diplomové práce. Zároveň bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a trpělivost během celého mého studia na vysoké škole.

Domácí násilí z pohledu studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou domácího násilí. V současnosti se o domácím násilí hovoří stále častěji, osvěta je však vždy výrazným přínosem, jelikož stereotypní představy ve společnosti neustále přetrvávají. Často jsou jednou z překážek, v jejichž důsledku je znemožněna eliminace sociálně patologického jevu.

V teoretické části práce popisují současný stav, formy, znaky, průběh a nejčastější mýty a předsudky veřejnosti o problematice domácího násilí. V závěru teoretické části se zaměřují na prevenci sociálně patologického jevu a pomoc obětem.

Pro diplomovou práci byly stanoveny tři následující hypotézy:

H1: *„Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.“*

H2: *„Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako nevzdělaného.“*

H3: *„Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji vyskytuje u jiného etnika.“*

V empirické části nejprve charakterizují výběrový soubor. Do výzkumu se zapojilo celkem 512 studentů. Z toho 450 žen a 62 mužů. Jednalo se o studenty bakalářských a magisterských studijních programů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity denní i dálkové formy studia a různé věkové kategorie. Výzkumné šetření probíhalo metodou kvantitativního výzkumu, pomocí dotazníkového šetření s využitím sémantického diferenciálu. Studenti tak měli možnost zaznamenat jejich pozitivní či negativní pohled na oběť a pachatele, popř. zůstat nestrannými.

Cílem práce bylo zjistit názory a postoje studentů ZSF JČU na oběť a pachatele domácího násilí. Nejčastěji vnímají studenti oběť jako submisivní, introvertní, ustrašenou ženu, které násilí nevyhovuje. Pachatele vnímají jako dominantního jedince se sklony k žárlivosti. Stanovená hypotéza H1 se potvrdila. Hypotézy H2 a H3 se nepotvrdily a v důsledku toho byly přijaty hypotézy alternativní.

Klíčová slova: agresor; domácí násilí; názory a postoje; oběť; pachatel; vnímání oběti a pachatele.

Domestic violence from the perspective of students attending the Faculty of Health and Social Sciences at University of South Bohemia

Abstract

The diploma thesis deals with the issue of domestic violence. At present, we speak about domestic violence more often, however, education is always a significant benefit, because stereotypical assumptions still remain in our society. They are often one of the obstacles which result in the impossibility to eliminate this socially pathological phenomenon.

In the theoretical part of the thesis I describe the current status, forms, signs, progress, and the most common myths and prejudices of the public on the issue of domestic violence. In conclusion of the theoretical part I focus on prevention of socially pathological phenomena, and helping the victims.

For this diploma work were established the following three hypotheses: H1: „Students at University of South Bohemia perceive the aggressor as the initiator of domestic violence.“ H2: „Students at University of South Bohemia perceive the aggressor as an uneducated person.“ H3: „Students at University of South Bohemia are convinced that domestic violence is more frequent with another ethnicity.“

In the empirical part I characterize the selected group. The research involved a total of 512 students. They include 450 women and 62 men. They were the students of Bachelor's and Master's study programmes of the Faculty of Health and Social Sciences at University of South Bohemia, in full-time and extramural form of study, and different age categories. The research was lead by the method of quantitative research, using a questionnaire survey with the semantic differential. Students had the opportunity to write down their positive or negative view of the victim and the offender or to remain impartial.

The aim of the thesis was to find out the opinions and attitudes of students attending Faculty of Health and Social Sciences at University of South Bohemia to the victim and perpetrators of domestic violence. Most commonly, the students perceive the victim as a submissive, introverted, timid woman, who is not satisfied with this situation. They perceive the perpetrator as a dominant individual, who tends to jealousy. The stated

hypothesis H1 has been confirmed. Hypotheses H2 and H3 have not been confirmed, and as a result, the alternative hypotheses have been accepted.

Key words: aggressor; domestic violence; opinions and attitudes; perception of victim and perpetrator; perpetrator; victim.

Obsah

Úvod.....	9
1 Domácí násilí	10
2 Formy domácího násilí	12
2.1 Fyzické násilí	12
2.2 Psychické násilí.....	13
2.3 Ekonomické násilí.....	13
2.4 Sexuální násilí	14
2.5 Sociální násilí	15
3 Znaky domácího násilí.....	16
3.1 Fáze a průběh domácího násilí.....	17
3.2 Mýty a předsudky o domácím násilí	18
3.3 Rizikové faktory	19
4 Oběť a domácí násilí.....	20
4.1 Žena jako oběť domácího násilí	20
4.2 Muž jako oběť domácího násilí.....	21
4.3 Dítě jako oběť domácího násilí	21
4.4 Senior jako oběť domácího násilí.....	23
4.5 Osoba s postižením jako oběť domácího násilí.....	25
4.6 LGBT jako oběť domácího násilí.....	25
5 Následky domácího násilí.....	27
5.1 Stockholmský syndrom.....	27
5.2 Syndrom týrané ženy.....	27
5.3 Posttraumatická stresová porucha	28
5.4 Stalking	29
6 Pachatel domácího násilí	31
6.1 Typologie agresorů.....	32
6.2 Vzorce domácího násilí.....	33
7 Prevence domácího násilí	35
8 Pomoc obětem domácího násilí	37
8.1 Policie ČR	37
8.2 Intervenční centra.....	38
8.3 Azylové domy	38

8.4	Telefonní linky a poradenské kanceláře pro ženy ohrožené domácím násilím	38
8.5	Právní ochrana před domácím násilím v zákonech České republiky.....	39
8.6	Předběžné opatření v situacích, kdy dochází k domácímu násilí.....	40
9	Cíl výzkumu a hypotézy	42
9.1	Cíl výzkumu	42
9.2	Hypotézy	42
9.3	Operacionalizace pojmů.....	42
10	Metodika výzkumu	44
10.1	Použité metody.....	44
10.2	Charakteristika výběrového souboru.....	45
11	Výsledky	46
11.1	Výsledky dotazníkového šetření	46
11.2	Statistická analýza výsledků	80
12	Diskuze	84
13	Závěr	91
14	Seznam informačních zdrojů	93
15	Seznam obrázků, grafů a tabulek.....	99
16	Seznam příloh	101
17	Přílohy.....	102

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je „Domácí násilí z pohledu studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity“. Problematikou domácího násilí jsem se zabývala již v práci bakalářské, rozhodla jsem však toto téma prohloubit. Domácí násilí je sociálně patologický jev, který se ve společnosti vyskytoval a stále vyskytuje. Rozdíl však vnímám v tom, že se o problematice domácího násilí stále více hovoří. To však ještě neznamena, že ve společnosti neexistují žádné předsudky. Ba naopak. Velká část populace má stále zakořeněné představy o ženě, která se stane obětí. Ve svém okolí jsem se setkala s názory, že pokud by se ženě násilí nelíbilo, učinila by kroky proto, aby se neodehrávalo. Byla jsem svědkem i toho názoru, že oběti domácího násilí jsou hloupé, nevzdělané a chudé. Výše uvedené názory rozhodně nemusí být pravdivé. Oběťmi násilí se stávají ženy bez ohledu na věk, etnikum, společenské postavení, vzdělání a víru.

Jelikož jsem si vědoma toho, že ve společnosti často panují tyto zkreslené představy o obětech, rozhodla jsem se zkoumat pohledy a postoje studentů ZSF JČU. Nejenom z toho důvodu, že se jedná o nejvzdělanější část populace. Především také kvůli tomu, že se jedná o studenty pomáhajících profesí, kteří se mohli, nebo v budoucnu mohou, setkat se ženou, jež se stala obětí. Tuto práci jsem se ještě rozhodla rozšířit o pohled studentů na pachatele domácího násilí. Cílem práce je tedy zjistit názory a postoje studentů ZSF JČU na oběť a pachatele domácího násilí. Jsem velmi ráda, že dotazník, který byl předložen studentům, je vyzval k tomu, aby se zamysleli nad touto problematikou. Někteří studenti mi sdělili, že se jedná o velmi zajímavé téma, byť o něm příliš neví. Jiní naopak tvrdí, že mají negativní zkušenost ze svého okolí. I já jsem se s domácím násilím setkala v blízkém okolí a nejednalo se o ženu, která by byla hloupá, nevzdělaná, nezaměstnaná nebo chudá. Nejspíš to byl jeden z důvodů, proč jsem se začala o domácí násilí zajímat. Byla bych velmi ráda, kdyby se ve společnosti stále více hovořilo o domácím násilí a stereotypní představy zcela vymizely. Jsem si vědoma toho, že názory a postoje společnosti se nezmění ze dne na den. Větší informovanost a osvěta však může tento proces podpořit. Pokud se o to zaslouží tato práce, byť jen málo, budu velmi ráda.

1 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Násilí páchané na ženách je všeobecně chápáno jako společenský problém, při kterém dochází k porušování lidských práv (Oram, et al., 2016). Baross, et al., (2016) shledává domácí násilí jako významnou příčinu různých onemocnění, či dokonce úmrtí žen. Podle Čírtkové (2008) je domácí násilí téma, které již není natolik tabuizované jako v minulosti. V současnosti je to téma, o kterém se hovoří jako o problému mnohem častěji než dříve. Ševčík (2011) uvádí, že domácí násilí bylo dříve tabu především z toho důvodu, že jej společnost vnímala jako stav, který se v „dobrých rodinách“ neodehrává. V současné době si je většinová společnost vědoma toho, že domácí násilí se netýká pouze „špatných rodin“, ale že se může vyskytnout v každé rodině bez ohledu na ekonomickou, rasovou, geografickou, věkovou či genderovou charakteristiku zainteresovaných. Stejně tak Buskotte (2008) ve své knize hovoří o domácím násilí jako o procesu, který se může objevit ve všech sociálních a společenských vrstvách zcela kdekoliv. Dle náměstka Dobeše (2013) je domácí násilí celospolečenským problémem a vyskytuje se bez ohledu na hospodářskou nebo technologickou vyspělost státu. Zároveň Owusu et al., (2016) uvádí, že se domácí násilí vyskytuje ve všech zemích, přičemž jeho prevalence je po celém světě odlišná. Existuje mnoho definic domácího násilí od českých či zahraničních autorů. Některé definice jsou obsáhlejší, jiné nikoliv. Podstata těchto definic je však stejná. Ševčík (2011) zahrnuje do domácího násilí projevy fyzické, psychické a sexuální, přičemž se jedná o násilí mezi partnery, manželi, dětmi a prarodiči. Conwayová (2007) zmiňuje, že neexistuje jednoduchá definice domácího násilí. Uvádí, že termín „domácí“ značí násilí odehrávající se doma mezi lidmi, kteří jsou si blízcí. Současně poukazuje na to, že vzrůstá počet případů domácího násilí vůči seniorům. Matoušková (2013, s. 23) definuje násilí následovně: *„Násilné jednání je jakýkoliv výskyt ohrožujícího chování, násilí nebo zneužití psychického, fyzického, sexuálního, ekonomického nebo emocionálního mezi dospělými osobami, které jsou nebo někdy v minulosti byli intimními partnery, nebo členy rodiny, a to bez ohledu na pohlaví.“* Hubinková (2008) uvádí, že domácí násilí je typické tím, že se odehrává doma, v soukromí, tedy mezi osobami, které k sobě chovají nějaký emoční vztah. Dále poznamenává, že domácí násilí postihuje více než 10 % partnerských párů. Ruelas-González et al., (2016) však dodává, že počet případů domácího násilí může být zkreslen. Vysvětluje si to tím, že oběť nechce hovořit o situaci, ve které se ocitá. Taktéž Kenney (2012) zmiňuje, že domácí násilí je takový druh násilí, které se odehrává doma,

a je procesem, kdy jeden kontroluje druhého. Definice dle Rady Evropy z roku 1985 (in Voňková, 2004, s. 16) zní: „*Násilné chování v rodině zahrnuje jakýkoliv čin, nebo opomenutí, spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti.*“ Dále bych ráda zmínila definici internetového portálu, který se zaměřuje na pomoc obětem trestných činů, a to Bílý kruh bezpečí. Tento portál definuje domácí násilí jako násilí sexuální, fyzické a psychické, které se odehrává mezi partnery, nebo manželi, či druhy. Jako další znak domácího násilí udává, že se odehrává doma, tedy v soukromí, nikoliv na veřejnosti. Je to jev, který je dlouhodobý, opakující se a jeho intenzita se zpravidla stupňuje, přičemž oběť ztrácí schopnost zastavit tento násilný incident a jakýmkoliv způsobem řešit narušený vztah.

2 FORMY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

2.1 Fyzické násilí

Fyzické násilí je dle Buskote (2008) fyzické napadení oběti, při kterém dochází k nejrůznějším formám napadení a zneužívání oběti. Taktéž Conwayová (2007) uvádí, že se jedná o nejrůznější fyzické akty – např. fackování, kopání, rány pěstí, popáleniny, škracení, třesení a zmítání, bodání, strkání ze schodů, kousání. Podle Zlámala a Dufkové (in Bednářová, 2009) spadá do fyzického násilí vedle kopání, kousání, svazování a bití taktéž odpírání spánku a jídla, které může vést až k útoku proti životu oběti. Voňková (2008) zmiňuje navíc tahání za vlasy, ohrožování zbraní, házení předmětů po oběti a její znehybnění či vyhrožování zmrzačením a zabitím jako časté akty fyzického napadení oběti. Conwayová (2007) dodává, že fyzické násilí nejsou „pouze“ tyto akty, které se vyskytují nejčastěji, podle autorky totiž agresori využívají různých, někdy méně obvyklých aktů. To je například donucení oběti agresorem koupat se ve studené lázni, přičemž ji agresor drhne kůži do krve, nasazování pytle přes hlavu oběti, nasazování rouбіku oběti, agresor nutí oběť užívat drogy, hasí cigarety o její kůži, nebo ji nutí nehybně sedět a plive na ni. Ševčík et al., (2011) uvádí, že fyzické násilí obsahuje velmi široké spektrum agrese, jehož cílem je ublížit oběti. Dodává, že kromě výše zmíněných není výjimečné ani vytrhávání vlasů oběti, záměrně nebezpečná jízda v autě, opuštění oběti nacházející se v nebezpečné situaci a odpírání lékařského vyšetření oběti.

„Vrhl se na mě tak rychle, že jsem neměla čas telefon vypnout. Srazil mě na zem a zabořil obličej do koberce. Nemohla jsem dýchat a připadalo mi, že se mi tím tlakem zlomí nos. Slyšela jsem praskat chrupavku,“ zmiňuje Schwartz ve své publikaci (2011, s. 26) Tato žena, která se stala obětí domácího násilí, celý příběh sepsala do své knihy. *„Přeběhl ložnici a popadl mě za vlasy. Strhl mě na kolena a začal mě mlátit pěstmi do hlavy. Začalo mi zvonit v uších a v hlavě mi dunělo bolestí. Jak jsem se snažila uhýbat, roztrhla jsem si blůzu.“* Podle Schwartze (2011) nastala po každém útoku „fáze líbánek“. Její manžel se omlouval za to, co ji provedl. Dušoval se, že se násilí už nebude nikdy opakovat a dodával, že vůbec neví, proč to udělal.

Pikálková et al., (2015) hovoří o fyzickém napadení jako o „jednoznačném“ aktu, jelikož často zanechává viditelné následky a silné emoce. Je pácháno zejména proti slabším jedincům, v oblasti domácího násilí tedy vůči ženám. Oproti psychickému násilí

je dle autorky (2015) fyzické násilí lépe měřitelné. Zároveň dodává, že fyzické napadení oběti je vyšší uvnitř rodiny (nejčastěji od partnera/manžela), nežli od cizího agresora.

2.2 Psychické násilí

V partnerských vztazích je psychickému násilí věnována nižší pozornost než násilí fyzickému nebo sexuálnímu. Důsledky psychického násilí však mohou být srovnatelné s ostatními formami, nebo dokonce ještě horší (Pikálková, et al., 2015). Čírtková (2008) uvádí, že o psychickém násilí lze hovořit v případě, kdy dochází k jasné disproporci moci a kontroly. Jde tedy o situaci, kdy je zřetelné, že jeden může všechno a druhý nic, přičemž se jedná o dlouhodobý a opakovaný psychický nátlak. Bustkotte (2008) dodává, že psychické násilí se může objevovat samostatně, ale také nemusí. Častěji souvisí s dalšími formami násilí, a to fyzickým či sexuálním. Existuje ale také možnost, kdy se fyzické násilí objevuje jako předchůdce dalších forem. Pastor (2007) uvádí, že psychické násilí je často považováno za horší než fyzické. U obětí vede psychické násilí k nízkému sebevědomí, sebehodnocení a mnohdy dochází k tomu, že oběť si pěstuje závislost na agresorovi. Ševčík et al. (2011) zmiňuje, že podoby psychického násilí jsou často propracované a zároveň těžko odhalitelné. Při této formě násilí totiž nedochází k podlitinám, zlomeninám, odřeninám, popáleninám či otevřeným ranám. V důsledku toho je dle Ševčíka et al., (2011) psychické násilí obtížněji odhalitelné, avšak může mít o mnoho horší dopad na sebeúctu, sebevědomí a sebehodnocení oběti. Voňková (2008) uvádí následující projevy psychického násilí: ponižování, zesměšňování na veřejnosti či v soukromí, výslechy, neustálá kontrola, vyhrožování zmrzačením či zabitím a v neposlední řadě slovní týrání. Bednářová a kol. (2009) dále dodává: obviňování, ničení vlastnictví oběti (především oblíbených věcí) a zákazy, nebo ponižování jako některé znaky psychického násilí. Čírtková (2008) zmiňuje, že v důsledku nízkého sebevědomí dochází u oběti k omezování sociálních kontaktů. Oběť se stahuje do ústraní a nemá chuť s nikým komunikovat. Dle Buskotte (2008) jsou další variantou situace, kdy naopak agresor omezuje oběť ve vyhledávání sociálních kontaktů, izoluje ji od rodiny, přátel a kolegů v práci. Poté existuje vyšší pravděpodobnost fixace oběti na agresora v situacích, kdy se ocitá sama, bez kontaktů rodiny, přátel a kolegů.

2.3 Ekonomické násilí

Voňková (2008) definuje ekonomické násilí jako omezení oběti disponovat s finančními prostředky. Zlámal a Dufková (in Bednářová et al., 2009) popisují ekonomické násilí

jako omezený přístup k financím a absolutní kontrolu oběti nad tím, jak disponuje penězi vlastními či společnými. Dle Linkové (in Bednářová et al., 2009) dochází při ekonomickém násilí k absolutní kontrole finančních prostředků. Autorka dodává, že často agresor oběti neposkytne přístup k bankovnímu účtu, či ji stanoví maximální výši „kapesného“. Podle Bustkotte (2008) se ekonomické násilí kromě jiného vyznačuje tím, že je oběť nucena o finance agresora prosit, agresor jí znemožňuje obstarávání financí, nebo jí nedovolí svobodně se rozhodnout, jak bude se svými penězi nakládat. Conwayová (2007) uvádí, že se ekonomické násilí taktéž vyznačuje tím, že agresor odírá oběti sociální dávky. Zároveň jsou dle Conwayové (2008) běžné situace, kdy agresor odmítá dát oběti finance na hygienické potřeby. Zajistí si tím, že ženu nejen hluboce poníží, ale také ji „donutí“ k tomu, aby musela zůstat každý měsíc nějaký čas doma. Nejenže žena často v důsledku nedostatku finančních prostředků nemůže opustit domov, ale je pro ni i obtížnější vyhledat pomoc.

Ševčík et al., (2011, s. 50) publikuje situaci ženy, která se stala obětí fyzického a ekonomického násilí: *„Fyzické útoky neustávaly, navíc se začaly projevovat finanční problémy, protože jsem byla na mateřské a manžel byl bez práce a nedostával podporu v nezaměstnanosti. Žádala jsem ho, aby si našel práci, ale bylo mi řečeno, že mu žádná nabídka nevyhovuje. Nejsem prý dobrá manželka, protože ho nepodporuji a nutím ho dělat něco, co ho nebaví a neuspokojuje. To považoval za dost dobrý důvod k pití. Když byl synovi rok, nastoupila jsem opět do práce, abych nás uživila, syn byl v jeslích, situace byla již neúnosná, manžel mi neustále bral peníze, aby měl na pití, pokračovaly fyzické útoky, jejichž následky se hůře maskovaly.“*

2.4 Sexuální násilí

Do oblasti sexuálního násilí lze zařadit veškeré sexuální činy, ke kterým je oběť nucena, přičemž k sexuálním činům dochází ze strany oběti nedobrovolně a s nechutí (Voňková, 2008). Podle Ševčíka et al., (2011) se o sexuální násilí jedná v případě, že dochází k nedobrovolnému sexuálnímu kontaktu, tedy v situacích, kdy je oběť vystavena nežádoucím, ponižujícím sexuálním aktivitám. Dále autor dodává, že agresor nemusí páchat sexuální násilí pouze za účelem uspokojení sexuálních potřeb, často je cílem tohoto aktu oběť ponížít a pokořit. Podle Conwayové (2007) může mít sexuální násilí mnoho forem, pro představu autorka uvádí např. nucený pohlavní styk proti vůli oběti, nucení ke sledování pornografie, donucení k činnostem, při kterých dochází

k ponižování oběti, nucený anální styk, či nucené používání pomůcek při pohlavním styku. Buskotte (2008) zmiňuje, že sexuální násilí výrazně souvisí s názorem některých mužů, kteří se domnívají, že mají na sex se svojí partnerkou vždy právo. Neohlíží se na její zdravotní stav, náladu či chuť, zkrátka jí „prostě trošku pomůžou“. Tím dochází k bagatelizaci sexuálního násilí, k jeho zlehčování a omlouvání. Ševčík et al., (2011, s. 51) dále publikuje situaci, ve které se žena stala obětí (nejen) sexuálního násilí: *„Po návratu z hospody šíleně řádil – bil mě, ohrožoval nožem, vyhrožoval, že syna vyhodí z okna, že se zabije, znásilnil mě. Když ve čtyři hodiny ráno konečně usnul, sbalila jsem synovi a sobě věci a potichu jsem odešla k rodičům. Můj otec mě naložil do auta a odvezl na policii, kde jsem nahlásila napadení svým manželem, všechno o té noci jsem neřekla ani policii a ani svým rodičům. Vlastně jsem to nikdy nikomu neřekla.“*

2.5 Sociální násilí

Čírtková (2008) popisuje sociální násilí jako izolaci oběti, při které dochází k omezování její osobní svobody. Dle Conwayové (2007) partner obětí izoluje od rodiny, přátel nebo veřejnosti a využívá mnoho taktik, aby ženě zabránil v sociálním kontaktu. Například kontroluje její poštu, odposlouchává telefonní hovory, zakazuje jí, aby se stýkala s rodinou nebo s přáteli, nutí ji k neustálému stěhování, tím agresor docílí toho, že oběť nenavazuje přátelské vazby, zároveň zabrání tomu, aby byla blízko své rodiny. Výjimkou není ani záměrné špatné chování partnera před rodinou oběti. Agresor tím cílí na to, aby jej rodina přestala navštěvovat. Kontrola agresora je někdy natolik důsledná, že si spočítá, kolik minut chodí oběť ze zaměstnání domů a dovolí jí pouze tento stanovený čas. V případě, že se oběť opozdí, následují výčitky a podezřívání např. z toho, že žena měla schůzku s jiným mužem. Conwayová (2007) dále uvádí, že agresor je schopný izolovat oběť takovým způsobem, až v sousedech vzbudí podezření, že je „divná“ právě žena, nikoliv on samotný. Dle Conwayové (2007) je pro ženu, která je svým partnerem natolik kontrolovaná, velice obtížné partnera opustit. Nemá totiž přátele nebo známé, kterým se může s problémem svěřit. Chybí jí podpora, která je pro ženu nacházející se v takto náročné situaci velice důležitá.

3 ZNAKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Autoři zabývající se domácím násilím uvádějí tyto znaky:

Opakovatelnost a dlouhodobost. Buskotte (2008) vysvětluje, že na základě jednoho napadení ještě není možné hovořit o domácím násilí. Taktéž Ševčík et al., (2011) zmiňuje, že v případě výskytu násilného incidentu nemusí jít ihned o domácí násilí. Zároveň i autorky Čírtková a Vitoušová (2007) dodávají, že i přesto, že se jedná o jednorázový incident se závažnými následky, není možné při prvním výskytu hovořit o domácím násilí. Nicméně tento incident již může být projevem začínajícího domácího násilí.

Eskalace. Dle Ševčíka et al., (2011) se násilí stupňuje. Od zpočátku vyskytujících se urážek agresor přechází k psychickému ponižování a následně k fyzickým útokům. Výjimkou nejsou ani závažné trestné činy. Čírtková (2016) uvádí, že domácí násilí neklesá, ba naopak má eskalující tendenci. Autorka zmiňuje, že eskalující tendence lze vypozorovat ze vzrůstající četnosti a intenzity projevů násilí, podle různorodých způsobů týrání a také z trestání oběti za odpor nebo vzdor.

Jasně rozdělení rolí oběti a agresora. O domácí násilí se nejedná v případě, kdy se při hádkách, napadeních a rvačkách role oběti a agresora střídají (Ševčík et al., 2011).

Neveřejnost. Násilí probíhá doma, uvnitř domu či bytu, zcela mimo dosah veřejnosti (Buskotte, 2007).

Z pohledu Machalové (in Cirbusová, 2014) je problematické identifikovat domácí násilí primárně na základě hlavních znaků, tedy dlouhodobosti, opakovatelnosti, jasné vymezenosti rolí. Dle autorky se jedná o znaky kvantitativní, které sice vypovídají o přítomnosti jevu, avšak lze je těžko zobecnit jako identifikátory domácího násilí. Dále autorka dodává, že i krátkodobé psychické či fyzické násilí může být již domácím násilím.

Období agrese je střídáno obdobím klidu. Internetový portál Azylový dům pro matky s dětmi o.p.s. (© 2006-2007) zmiňuje, že agresor se po útoku chová hezky, omlouvá se a slibuje, že už se to nikdy nestane. To však nikdy nedodrží.

Taktéž dle usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 8. 2012 musí být splněny zmíněné základní podmínky – opakované násilí, dlouhodobé násilí, eskalace,

jasnost rolí a neveřejnost. Pouze tak se dle Krajského soudu v Hradci Králové jedná o domácí násilí a lze tedy proti tomuto jednání vydat předběžné opatření ve věci ochrany proti němu.

3.1 Fáze a průběh domácího násilí

Domácí násilí je akt, který se opakuje. Má cyklickou podobu, proto bývá označován jako „kruh domácího násilí“ (Matoušková, 2013). Buskotte (2008) dodává, že podněty, které vedou agresora k násilí, mohou být různé. Průběh násilí je ovšem téměř vždy totožný. Autorka tento cyklus označuje jako Spirálu násilí. Taktéž Ševčík et al., (2011) uvádí, že násilí se může jevit jako nepředvídatelné, ve skutečnosti má ale pravidelný, opakovaný, typický vzorec – tzv. cyklus domácího násilí.

1. **Fáze stupňování napětí.** Žena cítí napětí ve vztahu, mezi ní a partnerem jsou časté neshody, objevuje se i verbální agrese (Buskotte, 2008). Matoušková (2013) uvádí, že agresor bývá nepřijemný, podrážděný, zuřivý a neustále oběť kritizuje. Ševčík et al., (2011) dodává, že komunikace mezi partnery vážne, v domácnosti „houstne atmosféra“ a agresor vše kritizuje. Násilí má dle autora podobu spíše pasivní agrese, přesto se ale mohou objevit nadávky a křik. Oběť často trpí pocitem viny, že nedokázala zabránit neshodám, i když je nemožné, aby se jí to podařilo.
2. **Fáze násilí.** Dle Matouškové (2013) se jedná o fázi, kdy agresor přestává ovládat své chování a dochází k fyzickému či psychickému násilí. Matoušek et al., (2011) uvádí, že v této fázi agresor rozbíjí předměty, vyhrožuje, snaží se získat nad obětí kontrolu, ovládnout ji. Oběť se ocitá v zoufalé situaci, neví, co má dělat, je bezmocná a plná pocitů strachu. Buskotte (2008) uvádí, že reakce každé oběti je odlišná. Některé ženy jsou v emocionálním kolapsu, který trvá i několik hodin. Jiné opouštějí domácnost a hledají pomoc u přátel či rodiny, další oběti ihned volají policii. Výjimkou ale nejsou ani oběti, které se snaží ubránit tím, že se snaží rány partnerovi vrátit.
3. **Fáze usmíření, líbánek.** Agresor si v této fázi začíná uvědomovat, že oběť jej bude chtít opustit a tím nad ní ztratí kontrolu a moc. Začne se tedy omlouvat, prosit, nosit dárečky a slibovat (Ševčík, et al., 2011). Dle Buskotte (2008) prožívají nejen ženy, ale i muži tuto fázi jako velmi nadějnou, někdy dokonce romantickou. Muži se snaží ženám dokázat, že se již poučili a že se

násilí nebude opakovat. Matoušková (2013) dodává, že oběť agresorovi uvěří a odpustí mu. Někteří autoři uvádějí pouze tyto 3 zmíněné fáze násilí, Ševčík et al., (2011) navíc uvádí **fázi klidu**. Tato fáze je dle autora někdy považována za součást třetí fáze, tedy fáze usmíření. Podle Ševčíka, et al., (2011) se ve fázi klidu žádné výrazné incidenty neodehrávají, nicméně problémy jsou dále přítomny, postupně se kumulují, až přerůstají a cyklus se opakuje. Cyklus může trvat různě dlouho – hodiny, dny, měsíce či dokonce roky.

3.2 Mýty a předsudky o domácím násilí

Cimrmannová (2013) uvádí, že mýty a předsudky laické i odborné veřejnosti znesnadňují řešení domácího násilí, jelikož předsudky veřejnosti mohou mít demotivující vliv na oběť v souvislosti s vyhledáním pomoci. Taktéž Buskotte (2007) poznamenává, že mýty a předsudky veřejnosti mají negativní vliv na oběť. Jsou důvodem toho, že oběti domácího násilí se obávají o svém problému hovořit. Venglářová (2008) zmiňuje jeden častý mýtus veřejnosti, a sice že násilí jistě není tak zlé, když oběť stále zůstává s agresorem a nechce ho opustit.

Webový portál Interdisciplinární tým města Brna uvádí nejčastější mýty veřejnosti:

- domácí násilí se týká jen sociálně slabších osob,
- za násilí může alkoholismus partnera, popř. oběti samy, jelikož agresora vyprovokovaly,
- domácí násilí jsou „pouze hádky“, tedy tzv. „italská manželství“.

Internetový portál rosa-os.cz uvádí kromě již výše zmíněných mýtů další mylné představy společnosti:

- ženy jsou za násilí ve vztahu rády.

Bohužel ne vždy se oběť dokáže svěřit okolí a vyhledat odbornou pomoc nebo pomoc rodiny. Důsledkem bývá to, že se násilí v rodině odehrává skrytě měsíce či roky. Portál rosa-os.cz dále zdůrazňuje, že často se agresor, který páchá domácí násilí, na veřejnosti prezentuje jako milý, sympatický, příjemný muž, který se ke svým dětem a manželce chová dobře. Často tak nic nenasvědčuje tomu, co se v soukromí mezi partnery či manželi doopravdy odehrává. Rosa-os.cz navíc zmiňuje, že domácí násilí znesnadňují nejen mýty, ale také popření tohoto jevu ze strany oběti. Oběť si sama namlouvá, že se

nic neděje, že je vše v pořádku nebo problém bagatelizuje. Domnívá se, že se nejedná o závažný problém, nebo že se s tímto problémem nedá nic dělat, zcela popírá řešení.

3.3 Rizikové faktory

Existuje mnoho faktorů, které mohou zapříčinit násilné chování agresora, avšak žádný faktor nikoho neospravedlňuje k agresivnímu chování. Původ domácího násilí může být v běžných domácích konfliktech. Jedná se například o hádky manželů či partnerů kvůli výchově dětí, domácnosti, rozdělení povinností či jednotlivým členům domácnosti (Buskotte, 2008). Zajímavým faktem je dle Buskotte (2008) to, že násilí se objevuje častěji v rodinách, kde je mezi manželi či partnery jistá asymetrie, např. situace, kdy žena zůstane doma kvůli výchově dětí, manžel tedy pracuje a živí rodinu, nebo postavení muže v rodině – vždy má hlavní slovo. Existují ale zároveň případy, kdy muž týral svoji ženu, protože se cítil slabší, horší a chtěl jí dokázat, že tomu tak není.

Gjuričová, et al., (in Voňková, 2016) zmiňuje nejčastější rizikové faktory domácího násilí: nezaměstnanost, drogy, kriminální kariéra, nízké vzdělání, předchozí vztahy již poznamenané násilím, násilí v primární rodině a chudoba. Podle Ševčíka, et al., (2011) může být rizikovým faktorem také stres agresora. Autor dále dodává, že příčinou napadání může být muž, který podléhá stresu, vztah pro něj není výrazně důležitý a zastává názor, že on by měl být dominantní v jejich vztahu. Buskotte (2008) jako další výrazné faktory zmiňuje alkohol a žárlivost. Alkohol nemusí být vždy příčinou agrese, nicméně je jisté, že násilí podporuje a zintenzivňuje. Žárlivost, zejména chorobná, také v některých případech doprovází agresi. Pokud dochází ve vztahu k chorobné žárlivosti a nepřiměřené kontrole, stává se tato abnormální kontrola mimo jiné jednou z forem domácího násilí.

Příčinou podle Buskotte (2008) může být taktéž zlom, který se odehraje ve vztahu mezi partnery. Tím je např. společné bydlení, těhotenství, narození dítěte, nezaměstnanost agresora, povýšení oběti v zaměstnání či rozchod. Podobný pohled má i Jellali et al., (2015), která uvádí, že věk partnerů/manželů, narození dětí, postavení žen v zaměstnání, postavení mužů v zaměstnání či alkoholismus mohou mít jistý vliv na vznik fyzického, psychického nebo ekonomického násilí.

4 OBĚŤ A DOMÁCÍ NÁSILÍ

4.1 Žena jako oběť domácího násilí

Domácím násilím mohou být ohroženi všichni členové rodiny, nicméně dle statistik se nejčastěji obětí stávají ženy (Špatenková, et al., 2011). Vývoj člověka má velký vliv na utváření mezilidských vztahů a fungování v sociálním prostředí. Velice důležitá je rodina, do které se jedinec narodí, kde vyrůstá a je vychováván. Chování členů rodiny má významný vliv na utváření osobnosti jedince (Bednářová, 2009). Autorka dále poukazuje na to, že žena, která má zkušenosti s týráním nebo nepřijetím od svých nejbližších, často volí nevhodné partnery. Důsledkem je, že se opakuje stejné chování, které již zažila v dětství a oběť, která se již s takovým chováním setkala v primární rodině, jej přijme jako běžnou variantu sociálního chování.

Ševčík et al., (2011) zmiňuje, že dříve se ženy často ocitly v neřešitelné situaci. Společnost jim nevěřila a nechápala je. Mnohdy se setkávaly s bagatelizací, ať už na úřadech, u soudu, lékaře či v rodině. Neochota pomoci, neporozumění a bagatelizace byla důsledkem mýtů a předsudků veřejnosti. Autor dodává, že se v současnosti situace vlivem toho, že se o této problematice stále více hovoří, zlepšuje. Špatenkové et al., (2011) uvádí, že mnohdy se obětí násilí stává žena, která je finančně závislá na partnerovi. Ševčík et al., (2011) kromě finanční závislosti charakterizuje oběť jako ženu, která je izolovaná, submisivní, bojácná, trpící syndromem vlastní bezmoci a neschopnosti, neustálými pocity viny a je silně emocionálně závislá na partnerovi. Bednářová (2009) dodává, že vlivem bezmoci dochází k výraznému snížení schopnosti převzít vládu nad svým životem, samostatně se rozhodovat a odejít od agresora. Špatenková a kol. (2011, s. 115) zmiňuje, že oběť si často klade otázky, na které si není schopna sama odpovědět, např. „Kam půjdu, co se mnou bude, zabije mě?“. Oběť si neví rady, na tyto otázky neumí odpovědět. Potřebuje poradit, podpořit, rozptýlit a dodat odvalu od ostatních. Ševčík et al., (2011) také hovoří o tom, že ženy se po útoku mnohdy domnívají, že si jej zasloužily, nebo naivně věří, že se jednalo o poslední napadení. Někdy používají sex jako pokus o zlepšení a upevnění vztahu se svým partnerem. Ženy, které se stanou obětí násilí, mají často „dvojitou tvář“. Před světem jsou optimistické a pozitivní, skutečnost je ale zcela jiná, jsou vystrašené, protože žijí v hrůze. Dle Špatenkové et al., (2011) je žena, která dlouhodobě čelí domácímu násilí, vystavena velkému tlaku. Následkem dlouhodobého traumatizujícího prostředí,

ve kterém žena žije, je časté zhoršení jejího fyzického a psychického zdraví. Autorka dále zmiňuje především tyto důsledky: dlouhodobý pocit únavy, bolesti hlavy, gynekologické problémy, nespavost, poruchy příjmu potravy, bolesti břicha, sklon k alkoholu nebo jiným drogám, sebepoškozování a suicidiální chování.

4.2 Muž jako oběť domácího násilí

Ve společnosti je domácí násilí na mužích méně propírané nežli násilí směřující vůči ženám. Násilí na ženách je společností považováno jako velmi závažný problém. K násilí na mužích nejčastěji dochází formou vydírání a emocionálního týrání v situacích, kdy dochází k rozchodu mezi partnery a stanovuje se výchova a péče o děti. Matky odmítají otci podílet se na výchově jejich dětí, nebo zamezují jejich vzájemnému kontaktu (Voňková a Spustová, 2016). Ševčík et al. (2011) zmiňuje, že pokud se zaměří na fyzické nebo psychické násilí páchané na ženách, zdravotní stav napadených mužů je výrazně lepší než napadených žen. Dodává, že muži výrazně méně vyhledávají lékařskou pomoc, přičemž neuvádí jednoznačný důvod. Důvodů totiž může být mnoho – např. stud nebo nejsou zranění natolik vážná jako u žen. Dle Voňkové a Spoustové (2016) u mužů dochází častěji k popírání násilí než u žen. Často se stydí, problém vnímají jako marginální a chování partnerky z jejich pohledu není trestným činem. Muži taktéž mají strach z toho, že jim nikdo neuvěří. Obávají se, že se o jejich problému dozví okolí a budou veřejností stigmatizováni. Ševčík et al. (2011) poukazuje na jisté rozdíly v násilí, které je páchané na mužích oproti tomu na ženách. Muži dle autora mají větší možnosti v pracovní oblasti, tedy „větší šanci na dobré zaměstnání“. Tím mají tedy oproti ženám snazší přístup k financím. Podle autora je dopad na kvalitu života u ženských obětí rozsáhlejší než u mužských obětí a pocit bezpečí ve svém domě je u obětí mužského pohlaví vyšší.

4.3 Dítě jako oběť domácího násilí

Domácí násilí je problém, který se netýká pouze rodičů, ale i dětí. Děti jsou významně poznamenány tím, co se v rodině odehrává. Nemusí se nutně jednat o fyzické napadení dětí, i když ani to není výjimkou, avšak negativní dopad na jejich psychiku je velmi významný (Conwayová, 2007). Ševčík et al., (2011) uvádí, že dítě se přímou obětí násilí stane v případě, že vůči němu dochází k fyzickému, psychickému či sexuálnímu násilí ze strany násilného rodiče. Nepřímou obětí násilí se stává v situaci, kdy je násilí přítomno v rodině. Dle autora se dítě stává sekundární, tedy nepřímou, obětí násilí

v případě, když dochází k násilí mezi jeho rodiči či mezi rodičem a druhem. Buskotte (2008) zmiňuje, že dítě, které zažívá domácí násilí, velice trpí. Přihlíží tomu, jak otec napadá matku, vidí utrpení, které matka prožívá, jak se brání a nemůže utéct. Často je také svědkem zásahu policie nebo pomoci se strany sousedů. Macela et al., (2015) uvádí, že pokud dítě vyrůstá v rodině, kde se odehrává domácí násilí, dochází k narušení jeho vývoje v oblasti mravní, citové a rozumové. Taktéž Fischer et al., (2014) uvádí, že pokud dítě přihlíží násilí, dochází k ohrožení jeho mravního a citového vývoje. Venglářová (2008) zmiňuje, že dítěti, které vyrůstá v rodině, kde se dlouhodobě objevuje násilí, nepřijde tento akt nijak zvláštní. Z pohledu Myslikovjanové (2009) pak může mít dítě v dospělosti sklony k násilí. V případě, že syn viděl, jak se jeho otec chová k matce, jak ji bije a slovně napadá, může dojít k tomu, že toto chování převezme. Pokud se jedná o dceru, která viděla agresi u svého otce, je vysoké riziko, že bude vyhledávat partnery, které mají blízko k násilí. Zároveň autorka dodává, že taková žena se častěji stává obětí násilí v dospělosti. Fischer et al., (2014) uvádí, že sledování násilí může u dítěte zapříčinit necitlivost a posun v emočním chování. Dále dodává, že násilné chování si dítě osvojuje již v raném věku, a to už kolem 6-8 let. Rizikem je velmi malá pravděpodobnost změny těchto názorů a postojů, jež dítě v raném věku zaujalo. Podle Fsichera et al., (2014) dochází ze strany dítěte ke zvědavosti a později může dítě najít v násilí i zálibu, dále uvádí, že citově otupělý jedinec ztrácí soucit s obětí násilí. Současně Ševčík et al., (2011) poznamenává, že dítě si může převzít problematické chování a identifikovat se s rolí agresora. Podle Světové zdravotnické organizace (in Bednářová, et al., 2009) je dítě, které není fyzicky napadeno, ale je přítomno násilí mezi rodiči, považováno za oběť domácího násilí. Takové dítě není „pouze“ nezaujatým pozorovatelem, ale je negativně poznamenán jeho psychomotorický vývoj. Podle Buskotte (2008) se často společnost domnívá, že dítě si nevšimne brutálního násilí, které se doma odehrává. Nicméně je to právě naopak. Dítě si vždy všimne, že se v rodině děje něco špatného, všimne si podivného chování rodičů a následně i toho, že otec matku verbálně či fyzicky napadá. Celý tento proces, který se odehrává u nich doma, velmi dobře vnímají. Bednářová et al., (2009) uvádí, že dítě vyrůstající v takovéto rodině se potýká s řadou nemocí vznikajících na psychosomatickém základě. Nejčastěji dochází u dětí k enuréze, bolestem břicha, alergiím, ušním zánětům, ale také k poruchám příjmu potravy či k sebepoškozování. Jak uvádí Ševčík et al., (2011), výjimkou nejsou ani problémy ve škole, poruchy spánku, snížená sebeúcta, neklid a dlouhodobý stres.

Podle Bednářové et al., (2009) násilí odehrávající se v rodině dítěte má taktéž vliv na jeho prožívání a chování, zejména:

- dítě cítí vinu za to, co se odehrává mezi rodiči,
- nedůvěřuje dospělým ani okolí,
- bojí se vyjádřit strach, ale také lásku k násilnému otci,
- snaží se vyhovět dospělým a odpovídá to, co je vhodné, co chce osoba (např. sociální pracovník, otec, matka) slyšet,
- má neustálý strach ze svého otce, který všechno smí a všechno ví,
- u dítěte dochází k přejatým teoriím, situaci, která se odehrává v rodině, si snaží nějak vysvětlit, např. se domnívá, že kdyby matka dělala určitou činnost lépe, otec by neměl důvod se rozčilovat a nedocházelo by pak k násilí; nebo se snaží odůvodnit si násilné chování otce – myslí si, že otec matku napadl, protože byl přepracovaný, že se to příště určitě nebude opakovat,
- dítě chápe násilí jako běžné, sžije se s touto situací,
- dítě má zmatené pocity vůči jednotlivým členům rodiny,
- dítě se obává o situaci v rodině s kýmkoliv hovořit; neumí odpovědi formulovat, nebo má obavy z toho, jaké by jeho vyjádření mohlo mít následky.

Ševčík et al., (2011) dodává, že významnou roli má v systému péče o ohrožené děti Orgán sociálně-právní ochrany dětí. Úkolem zmíněného orgánu je ochrana práv dítěte, včetně ochrany jeho jmění. V případě, že Orgán sociálně-právní ochrany dětí zjistí jakékoliv ohrožení dítěte, prověřuje situaci a následně posuzuje, která další opatření je pro ochranu dítěte nutné podniknout.

4.4 Senior jako oběť domácího násilí

Podle Ševčíka et al. (2011) statistiky ukazují malý výskyt násilí páchaného na seniorech, zároveň dodává, že tento nízký zaznamenaný výskyt násilí si vysvětluje obtížným podchycením násilí u této skupiny osob. Paiva a Tavares (2015) uvádějí, že násilí na seniorech může vést k emocionálním poruchám, izolaci, pocitu provinění, psychickému traumatu či dokonce ke smrti oběti. Podle Ševčíka et al. (2011) senioři často nenahlašují násilí, protože se stydí nebo mají obavy. Dalším důvodem, proč nedojde k nahlášení násilí, je nemoc (např. deprese, demence). Vlivem různých nemocí totiž nejsou schopni násilí rozpoznat a požádat o pomoc. Voňková a Spoustová (2016) zmiňují, že násilí na seniorech může být pácháno ve dvou případech:

- aktivní, soběstační senioři, které týrají jejich potomci,
- senioři, kteří jsou odkázáni na péči druhých osob.

V prvním případě Voňková a Spoustová (2016) hovoří nejčastěji o dětech nebo vnoučatech seniorů, kteří páchají násilí. Nazývají je jako tzv. „nepovedené děti“. Často se může jednat o jedince závislé na alkoholu a drogách nebo jedince, kteří neobstáli ve svém vlastním životě. Násilí na seniorech páchají např. omezováním osobní svobody, fyzickým napadáním nebo finančním vykořisťováním seniorů.

Ve druhém případě se jedná o nedostatečnou péči o seniory ze strany jejich dětí nebo vnoučat. Nejčastěji dochází např. k zanedbávání hygieny, odpírání léků, předávkování léky, dehydrataci, nedostatku potravy a neposkytnutí lékařské péče (Voňková a Spoustová, 2016). Ševčík et al. (2011) uvádí, že násilí páchané na seniorech mohou nahlásit zdravotní pracovníci, poskytovatelé sociálních služeb, ostatní rodinní příslušníci, sousedi nebo přátelé seniora.

Ševčík et al. (2011) uvádí následující příznaky fyzického násilí, které je páchané vůči seniorům: podlitiny, nejasné a nevysvětlitelné pády, neobvykle umístěné popáleniny, podání chybných léků (často chybné opakované podání léků), podvýživa a dehydratace, která není příčinou choroby seniora, známky zanedbané péče o seniora – dekubity, zanedbané rány, výrony, vpichy, škrábance. Příznaky psychického násilí mohou být následující: psychická nevyrovnanost seniora, deprese, plačtivost, pasivita, zmatenost, beznaděj, zoufalství, ztráta zájmu o všechno, neadekvátní reakce, strach a úzkost, nespavost, uzavřenost. Příznaky ekonomického násilí jsou změny ve vlastnictví, v závěti, podezřelé platby platební kartou, ztráty majetků, šperků, neobvyklé výdaje peněz nebo výdaje peněz v rozporu s názory seniora. Příznaky zanedbané péče mohou být: nepořádek v domácnosti seniora, prošlé nespotrebované medikamenty a potraviny, absence potravy, zápach v domácnosti seniora, pozdní ošetření poranění a chorob, nedostatek předmětů osobní potřeby seniora (Ševčík et al. 2011).

Zimmelová (2016) zmiňuje, že ekonomické násilí, se kterým se u seniorů stále častěji setkáváme, nezahrnuje „pouze“ finanční prostředky. V současnosti se lze setkat i s vymáháním majetku, ručením úvěrů, nebo nucením do uzavírání úvěrových smluv, kdy finance získá člen rodiny a splácení zůstane na seniorovi. Ten mnohdy nemá dostatek finančních prostředků, aby mohl úvěr splácet a důsledkem je to, že senior má exekuoovaný starobní důchod nebo se do exekuce dostává jeho majetek.

Dle Zimmelové (2016) dochází k vyššímu výskytu násilí na seniorech vlivem několika souvislostí:

- sociální prostředí obětí i agresorů (anonymita velkých měst nebo převaha ekonomických zájmů může být jednou z příčin násilí na seniorech),
- špatné vztahy v rodině,
- nemoc agresora (např. poškození mozku, epilepsie),
- dědičné vlivy a vlivy výchovy (Kalvach in Zimmelová, 2016).

Podle Tošnerové (in Zimmelová, 2016) je ekonomická situace některých jedinců velmi složitá. Získání finančních prostředků od seniora je pro ně v dané chvíli jedním z nejjednodušších řešení. Senior nemusí ihned poznat, že jeho blízcí rodinní členové mají sklony k násilí. Zimmelová (2016) dodává, že jsou zaznamenány případy živořících seniorů, kteří nemají ani na základní potřeby nezbytné pro přežití, jelikož rodina konzumuje všechny jejich příjmy.

4.5 Osoba s postižením jako oběť domácího násilí

Osoby s postižením prožívají stejně jako ostatní pocity libosti a nelibosti, nicméně na rozdíl od zdravé populace jsou vysoce ohroženy (Štěrbová, et al., 2016). Taktéž Matoušková (2013) uvádí, že jedinci s postižením jsou zvláště zranitelní. Dle Štěrbové (2016) jsou zvláště ohroženy sexuálním násilím. Například jedinci s mentálním postižením jsou dle autorky méně informováni, či spíše neinformováni o tématech, které souvisejí se sexualitou. Často si nejsou vědomi, že existuje možnost volby a nejsou schopni rozlišit, zda je chování vhodné, nevhodné či trestné.

Rovněž podle Kováře a kol., 2008 (in Štěrbová et al., 2016) jsou osoby s mentální retardací ohroženy znásilněním, jelikož nevědí, co a kdo s jejich tělem smí činit, nejsou informováni o tom, co je sexuální zneužití a sexuální násilí a nejsou schopni jej rozpoznat.

4.6 LGBT jako oběť domácího násilí

Tato zkratka označuje osoby s jinou než heterosexuální orientací, tedy lesby, gaye, bisexuály, transgenderové osoby včetně transsexuálů. Domácího násilí se na LGBT dopouštějí nejen partneři, ale také ostatní členové rodiny. Často se jedná o rodiče a sourozence. Násilí páchané na LGBT nepředstavuje pouze fyzické napadení,

především se jedná o psychický nátlak. Členové rodiny nutí oběť k návštěvě psychiatra, duchovního, lékaře. Domnívají se, že při návštěvě odborníků může dojít k „vyléčení“ jejich odlišně orientovaného člena rodiny (Ševčík et al. 2011). Dalším způsobem psychického nátlaku vyvíjeného na oběť jsou vynucená manželství a sexuální vztahy proti vůli oběti. Rodiče, sourozenci či ostatní příbuzní se domnívají, že pokud oběť naváže vztah s odlišným pohlavím, uzavře manželský sňatek, popř. založí rodinu, tyto „hlouposti“ ji přejdou. Neméně ojedinělým nátlakem, který autor uvádí, je snaha „vymlátit“ z oběti její odlišnou orientaci nebo identitu. Dochází ke slovním výhrůžkám typu: „Zmlátím tě takovým způsobem, že už si na tyhle blbosti ani nevzpomeneš“. Výjimkou není ani výskyt vyhrožování, pronásledování, nadávání či povzbuzování k sebevraždě oběti ze strany rodiny (Ševčík et al. 2011).

5 NÁSLEDKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Domácí násilí je pro oběť velmi stresující, zejména z toho důvodu, že se jedná o akt, který je úmyslný a navíc způsobený blízkou osobou. Proto je pro oběti náročné vyrovnat se s touto situací (Friborg, et al., 2015).

5.1 *Stockholmský syndrom*

Stockholmský syndrom se může objevit u některých žen, jež jsou dlouhodobě pod vlivem násilníka. Jedná se o syndrom, který byl popsán v 70. letech 20. století na základě bankovního přepadení (McCue, 2008). Jan Eric Olsson se pokusil vyloupit banku ve Stockholmu, to se mu ale nepodařilo. Zadržel 4 rukojmí, kteří byli propuštěni až po dlouhém 130hodinovém vyjednávání. Tito rukojmí však projevovali o mnoho větší strach z policie než z pachatele. Rukojmí byli vděční pachateli, že jim daroval život (Velikovská, 2016). Matoušková (2013, s. 103) Stockholmský syndrom definuje následovně: „*Stockholmský syndrom je specifická pozitivní emoční i afektivní vazba a závislost oběti na pachateli.*“ Sobková (in Voňková, 2008) uvádí, že dochází k vytváření vztahu mezi násilníkem a obětí, přičemž se oběť identifikuje s jednáním násilníka.

Při Stockholmském syndromu tedy dochází ke snaze oběti zavděčit se násilníkovi a identifikovat se s jeho chováním. Oběť se tímto jednáním snaží podvědomě ochránit svůj život. Ke Stockholmskému syndromu dochází v situacích, kdy je oběť v ohrožení, je izolovaná a bojí se o svůj život. Často je tedy Stockholmský syndrom spojován s domácím násilím (Voňková a Huňková (in Cimrmanová et al., 2013)).

5.2 *Syndrom týrané ženy*

Domácí násilí na oběti zanechává vážné zdravotní následky. U oběti dochází k narušení sebevědomí, dochází i k tomu, že si sama sebe zcela přestane vážit. Ženy, na kterých je páčáno násilí, prožívají neustálý strach. Obávají se opakovaných útoků vůči jejich osobě nebo dětem (Buskotte, 2008). Vitoušová (2007) dodává, že ženy se zároveň obávají ztráty dětí, dále zveřejnění tohoto problému a mají strach z reakcí násilné osoby. I přesto, že se ženy pokouší o útěk od agresora, často dochází k opakovaným návratům. Butkotte (2008) zmiňuje, že kromě strachu ženy pocítují vinu. Oběti se často domnívají, že si za násilí mohou samy. Dle Blatníkové (in Velikovská, 2016) jsou nejčastějšími symptomy syndromu týrané ženy strach, neschopnost odejít od agresora,

stud ze zveřejnění, sebeobvinění, sociální izolace a obavy ze ztráty dětí. Taktéž Čáp a Erudis (in Kopecká, 2015) uvádějí sociální izolaci, nízké sebevědomí a znovuprožívání traumatu jako příznaky syndromu týrané ženy. K těmto příznakům dále zařazují i deprese, poruchy příjmu potravy, vyčerpanost, vysoký krevní tlak, bolesti zad a bolesti hlavy. Mundhra et al., (2016) doplňuje zdravotní problémy, které se mohou při domácím násilí u oběti vyskytnout, a to syndrom chronické bolesti, sebevražedné pokusy, závislosti na návykových látkách, deprese a v případě, kdy je žena těhotná, může dojít až k potratu.

Podle Ševčíka et al., (2011) může oběť docházet k dojmům, že nemá šanci od agresora odejít a zachránit se. Bojí se totiž, že pokud odejde, agresor ji zabije, nebo že nemá možnost, kam odejít. Aby situaci byla oběť schopna „zvládnout“, volí maladaptivní únikové mechanismy, což je alkohol, drogy, sebevražda či vražedné tendence oběti. Čírtková (in Ševčík et al., 2011) dodává, že není pravidlem výskyt syndromu týrané osoby u každé oběti domácího násilí.

5.3 Posttraumatická stresová porucha

Posttraumatická stresová porucha je termín, který je používán pro úzkostnou poruchu, jež se rozvíjí v důsledku dlouhodobého stresu, těžké životní situace nebo jako následek ztráty. Je důsledkem události, která bývá traumatická pro většinu lidí, např. válka, násilí, zemětřesení, výbuch sopky aj. (Ocisková, Praško, 2015). Látalová (2013) uvádí, že dříve byla tato porucha nazývána jako „válečná neuróza“, „nehodová neuróza“ nebo jako „syndrom znásilnění“. Vymětal (2007) zmiňuje, že osoby nejsou schopny zvládnout emocionálně trauma, protože mozek je během stresových událostí zahlcen širokým množstvím informací, přičemž tyto informace není schopen v krátké době zpracovat. Důsledkem této poruchy je dlouhodobé nepříznivé působení na zdravotní stav jedince a na jeho osobnost (Helus, 2011). Tentýž autor dále uvádí, že poruchou trpí velké procento populace, protože míra stresu se neustále zvyšuje. Ferrari et al., (2016) uvádí, že není výjimečný výskyt deprese, úzkosti a PTSD u žen, které se staly obětí domácího násilí. Ocisková a Praško (2015) dodávají, že porucha se může vyskytnout v jakémkoliv věku, častěji se ale objevuje ve věku mladším, jelikož jedinci jsou více vystaveni traumatickým událostem. Podle Mareše (2012) se posttraumatická porucha vyznačuje tím, že dochází ke znovuoživení vzpomínek z krátkodobého či dlouhodobého traumatu. Taktéž Dušek a Večeřová (2010) uvádějí, že dochází

ke znovuvybavování a znovuprožívání události ve vzpomínkách nebo ve snu. Dále zmiňují, že posttraumatická porucha vzniká jako reakce na stresovou událost a není rozhodující, zda tato událost trvala dlouhodobě či krátkodobě. Tomáš et al., (2014) uvádí, že se objevuje nejčastěji do 6 měsíců od stresové události, ale není to podmínkou, může se objevit i později. Úzkostná porucha se může projevit mnoha způsoby. Drbohlav (2015) uvádí poruchy spánku, noční můry, různé fobie, rozvinutí deprese, vznik obsedantně kompulzivní poruchy, nebo rozvinutí závislosti na drogách. Taktéž Sanchez, et al., (2016) zmiňuje poruchy spánku, tedy především sníženou kvalitu spánku, jako jeden z projevů. Andršová (2012) dále jmenuje ztrátu zájmů, které jedinec dříve často a rád vykonával, otupělost, odcizení od přátel a rodiny, nezájem, lhostejnost, emoční oploštělost, neschopnost se radovat. Dle Kratochvíla (2009) se vzácněji může objevovat také agrese, panika a akutní výbuchy strachu. Taktéž Orel et al., (2012) hovoří o podrážděnosti, poruchách spánku, úlecích a problémech s koncentrací jako o projevech posttraumatické stresové poruchy. Bednářová et al., (2009) uvádí, že obzvláště ohroženi posttraumatickou stresovou poruchou jsou jedinci, kteří již prožili nějaké traumatické události, jedinci s nižším sebevědomím a také ti, kteří nemají podporu ve svém blízkém okolí a k jejich traumatu nedošlo vlivem katastrofické, přírodní události, ale byli traumatizováni druhými lidmi. Voňková (2008) dodává, že zmíněnou poruchou může trpět nejen postižená osoba, ale také její okolí. U nepřímých obětí domácího násilí se porucha objeví nejčastěji v případě dlouhodobého společného soužití těchto osob.

5.4 Stalking

Varovné signály, že rozchod může být komplikovaný, se mohou objevit již v průběhu vztahu. Mezi tyto signály patří např. partnerovy majetnické sklony, chorobná žárlivost, manipulace s obětí a neustálá kontrola druhého (Čírtková, 2011). Dle autorky by pozornost u ženy měly vzbudit již situace, kdy jí muž zakazuje make-up, nesmí chodit sama nakupovat či určuje, jak by se měla oblékat. Zároveň by ostražitost mělo v ženě vyvolat i pedantské chování partnera (vyžadování umístění kosmetických produktů v koupelně na milimetr přesně, taktéž umístování kuchyňského nádobí na přesná místa). Při stalkingu dochází k záměrnému, dlouhodobému a trvalému sledování druhé osoby. Projevuje se buď sledováním, vyhledáváním kontaktu s obětí, nebo navazováním kontaktu písemně přes SMS zprávy, e-mail, dopisy. Oběť pocítuje strach o svůj život, ale i o život svých blízkých (Gřivna et al., 2014). Buskotte (2008) uvádí, že vlivem

stalkingu může dojít až k psychickému kolapsu oběti. Čírtková (2011) zmiňuje, že se objevují případy, kdy stalking vyústí ve smrt oběti. Naštěstí většina případů stalkingu nekončí takto tragicky. Dle Buskotte (2008) jsou stalkeri často partneři, kteří se nedokázali vyrovnat s rozchodem, či muži odmítnutí a zamilovaní. Je však nezbytné si uvědomit, že takovéto chování nemá s láskou vůbec nic společného. Čírtková (2011) uvádí, že při řešení stalkingu je nezbytné odborné posouzení rizika a dále zajištění ochrany oběti. Taktéž je dle autorky nezbytná týmová spolupráce úřadů (policie, soud, státní zastupitelství, probační a mediační služby, OSPOD a další).

6 PACHATEL DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Násilnou osobou bývá nejčastěji partner, manžel, nebo druh (Špatenková a kol., 2011). Čírtková (2008, s. 41) in Ševčík (2011) uvádí, že v nejčastějších případech domácího násilí je muž násilníkem a žena obětí. Nicméně to neznamena, že každý muž je agresor. Podle Čírtkové (2008) jsou muži v 80 % nenásilní. Ve 12 % případů občasní zneuživatelé a zbývajících 8 % řadí do kategorie chronických domácích násilníků. Bednářová (2009) zmiňuje, že už na počátku vztahu se mohou objevit nesrovnalosti, tedy drobné varovné signály, které mohou signalizovat riziko vzniku domácího násilí. Ženy jsou ale často zamilované, proto nevidí tyto signály nebo si je nechtějí připustit. Dle Voňkové (2008) může mít domácí násilí mnoho motivů, osobnostních charakteristik a podob chování. Bednářová (2009) uvádí následující rizika, která mohou signalizovat výskyt domácího násilí:

- **Partner nadměrně naléhá** – chce si ženu co nejdříve vzít, mít děti, jakoby si ji chtěl „pojistit“. Činí na ženu dlouhodobý nátlak (Bednářová, 2009).
- **Násilí vychází z násilí** – v případě, že byl jedinec v dětství bit, je vysoce pravděpodobné, že mu tento vzorec chování nebude cizí a bude jej také praktikovat (Buskotte, 2008). Taktéž Ševčík et al., (2011) zmiňuje vysokou pravděpodobnost páchání násilí, pokud se s ním jedinec setkal v dětství.
- **Nadměrná dominance ve vztahu** – partner chce o všem rozhodovat sám. Často ženě přikazuje, s kým se nesmí stýkat, nebo si nepřeje, aby navštěvovala různé koníčky, přičemž ženě tvrdí, že je to pro její dobro (Buskotte, 2008).
- **Nadměrná žárlivost a kontrola** – partneři reagují agresivně, pokud ženě někdo věnuje pozornost. Často monitorují každý krok ženy (Ševčík et al., 2011).
- **Extrémní vztah ke své matce** – partner svoji matku nadměrně miluje, nebo ji naopak vnímá jako podřadnou osobu (Bednářová, 2009).
- **Snaha o izolaci** – partner často kritizuje přátele nebo rodinu ženy. Je nespokojený, pokud s nimi udržuje kontakty a snaží se ji od přátel a rodiny izolovat (Bednářová, 2009).
- **Narcistické chování** – partner si o sobě myslí, že je nejlepší, jedinečný a výjimečný. Málokoho uznává, spíše jsou dle něj všichni „hloupí a neschopní“. Nedokáže se vcítit do druhých osob (Bednářová, 2009).

- **Vyšší vzdělání ženy** – partner považuje ženu za tu „chytřejší“ a cítí se být podřízený, přitom podle jeho úsudku by on měl být ve vztahu ten hlavní (Conwayová, 2007).
- **Nezaměstnanost** – pokud partner přijde o práci a je živitelkou rodiny žena, cítí se podřízený a má pocit, že o rodinu by se měl postarat on sám (Conwayová, 2007).
- **Vysoká kvalifikace** – i přesto, že je partner vysoce kvalifikovaný, získá podřadnou pozici. Dle Conwayové (2007) je ale nezbytně nutné si uvědomit, že i když je partner nezaměstnaný, získá podřadnou pozici, nebo má nižší vzdělání než žena, neopravňuje ho to k páčání násilí. Žádné zklamání v životě nemůže vést k tomu, aby jeden druhému ničil život.

Voňková a Spoustová (2016) zmiňují individuální osobnostní charakteristiky agresorů. Některé tyto znaky mohou mít agresori společné, např. extrémní žárlivost, nedostatečnou kontrolu impulzů, nízké ego a sebeúctu, užívání sexu jako agresivního činu, který slouží ke zvýšení sebeúcty agresora, řešení stresu pomocí alkoholu a fyzického násilí na ženě, víru agresora v tradiční rodinné hodnoty, a lpění na zastaralých názorech o nadřazenosti a nadvládě mužů.

6.1 Typologie agresorů

Na webových stránkách zaměřujících se na pomoc obětem domácího násilí uvádějí následující typy agresorů:

- **domácí násilník** – jedná se agresora, který doma páčá násilí, ale veřejností je vnímán jako seriózní muž, svému okolí navíc často bývá sympatický, jedná se o tzv. „pachatele dvojí tváře“;
- **situační domácí agresor** – páčání násilí je podmíněno vlivem nepříznivé situace, ve které se agresor ocitne (např. nezaměstnanost);
- **drogově závislý agresor** – výskyt domácího násilí se vztahuje k alkoholu nebo k jiným drogám;
- **sadistický agresor** – příčinou násilí je porucha osobnosti;
- **sociálně problémový agresor** – pachatel, který je ze sociálně slabší vrstvy;
- **generalista** – jedná se o typ agresora, který používá násilí nejen v rodině, ale i vůči ostatním osobám (Záchranný kruh, cit. 2017).

Ševčík et al., (2011) zmiňuje, že jakákoliv typologie agresora je pouze zjednodušením, jelikož každá osoba, která páchá násilí, každá domácnost a situace je jedinečná. Je možné si nastínit obecné rysy agresorů, nicméně ve výsledku je každý z nich individuální osobností. Proto je potřeba přistupovat k nim individuálně. Jacobson a Gottman (in Čírtková, 2016) rozlišili domácí tyrany do dvou skupin – **kobra** a **pitbul**. Kobry definují jako nenapravitelné pachatele, kteří jsou původci těžkých podob domácího násilí. Nemají žádné výčitky svědomí, jsou silně egocentričtí, prosazují své potřeby agresí a nesnáší, když jim někdo předepisuje, co mají dělat. Lze je charakterizovat jako rychlé agresory, kteří jsou bez velkých emocí. Před napadením působí klidně a vyrovnaně. Při samotném aktu jsou schopni přestat a dělat, jakoby se nic nestalo. Protipólem jsou pitbulové. U těchto agresorů je fyzické napadení a agrese spojena se silnými emocemi. Častou jsou introvertní a trpí depresivními náladami. Typická je pro ně také emocionální závislost na partnerce, obávají se její ztráty. Strach ze ztráty partnerky vede k frustraci a ta ústí ve výbuch zlosti. Často oběť nadměrně kontrolují, při rozpadu vztahu je zvýšené riziko stalkingu ze strany agresora. U pitbulů může dojít alespoň k částečnému uvědomění toho, co způsobili, a mohou projevit částečné výčitky svědomí.

6.2 Vzorce domácího násilí

Čírtková (2011) uvádí následující vzorce násilí:

Intimní terorismus. Jedná se o variantu klasického chronického a těžkého domácího násilí. Oběti čelí dlouhodobému, úmyslnému a eskalujícímu násilí (Čírtková, 2011). Johnson (in Čírtková, 2011) se zmiňuje o intimním terorismu jako o vysoce traumatizujícím vzorci, kdy agresor oběť kontroluje a manipuluje s ní. Dle autora dochází k fyzickému násilí, emocionálnímu týrání a k vynucenému sexu bez intimity.

Partnerské psychické násilí je to takový vzorec násilí, ve kterém dominuje psychické týrání, přičemž k fyzickému týrání dochází zřídka (Čírtková, 2011).

Dysforické domácí násilí. Jedná se o vzorec, který se zaobírá osobností agresora. Zatímco předchozí vzorce se vyznačují tím, že motivem agresora je získat moc a kontrolu nad obětí, dysforický vzorec tkví v závislé osobnosti agresora. Agresor trpí nepřetržitým strachem, že ho oběť opustí. Tomu se snaží zabránit stálou kontrolou oběti. Typické pro tento vzorec je neustálé telefonování oběti, doprovázení či nečekané „přepadovky“ (Čírtková, 2011).

Situační párové násilí neboli obecné párové násilí. Jedná se o násilí, ve kterém neprobíhá snaha o získání moci nad druhým, ale zajištění krátkodobé kontroly spojené s řešeným problémem. Jedná se o nejčastější variantu násilí mezi partnery, která patří do běžného partnerského či manželského soužití. Občas totiž ve vztahu dochází k uplatnění moci v závislosti na konkrétním řešeném problému (Čírtková, 2011).

Obecné párové násilí definuje Čírtková (2011) jako střet názorů a zájmů, kdy žena reaguje na vzniklou situaci nejčastěji psychickým násilím. S partnerem přestane komunikovat, očerňuje ho na veřejnosti, nebo ho vydírá.

Převrácené domácí násilí je situace, kdy žena, která je nespokojená a osobnostně nevyzrálá, provokuje různé incidenty, přičemž nakonec obviní partnera z násilí. Žena také vyhledává pomoc a stylizuje se do role oběti (Čírtková, 2011).

Femininní domácí násilí. Jedná se o jasnou vztahovou asymetrii. Dominantní žena zatlačuje partnera do submisivní pozice. Dochází ke kombinaci psychického, emocionálního, ekonomického a sociálního násilí, přičemž je partner deptán a jsou odpírány jeho potřeby (Čírtková, 2011). Dále autorka dodává, že partner často na chování ženy reaguje taktéž agresí.

7 PREVENCE DOMÁCÍHO NÁSILÍ

„Prevence je soubor nejrůznějších aktivit, především nesankčního charakteru, které vyvíjejí státní, veřejné i soukromé instituce i jednotliví občané.“ (Voňková a Spoustová 2016, s. 209).

Autorky dále uvádějí, že prevenci lze dělit podle objektu, na který se zaměřuje, tedy na prevenci individuální a prevenci generální.

Individuální prevence se zaměřuje na oběť domácího násilí nebo na jedince, který páchá násilí. Smyslem prevence u jedinců páchajících násilí je především předcházení jejich selhání (Voňková a Spoustová, 2016).

Generální prevence se zaměřuje na to, co lze předpokládat. Jedná se např. o prognózu vývoje kriminality a zastrášení jedinců, kteří mohou být potenciálními pachateli (Voňková a Spoustová, 2016). Autorky dále rozdělují prevenci podle doby vzniku na prevenci primární, sekundární a terciální.

Primární prevence

Smyslem primární prevence je předcházení násilí, zaměřit se tedy na to, aby kriminalita vůbec nevznikla (Voňková a Spoustová, 2016). Podle Velikovské (2016) spadá do primární prevence také informovanost. Je nezbytné informovat nejen rizikové skupiny, ale také celou širokou veřejnost o problematice domácího násilí a o možnostech jeho odhalení. Velikovská (2016) dále uvádí, že informování by měli být nejen dospělí, ale také děti. S domácím násilím se mohou setkat nejen v partnerském vztahu, ale především už v jejich primární rodině. Dle Ševčíka et al. (2011) je důležité zabývat se primární prevencí, jelikož je vždy lepší domácímu násilí zamezit, nežli složitě řešit jeho dopady.

Sekundární prevence

Voňková a Spoustová (2016) řadí do sekundární prevence především identifikaci domácího násilí a poskytnutí pomoci osobám, které postihlo domácí násilí, aby nedošlo ke zhoršení situace, ve které se nacházejí a předešlo se tak dalším problémům. Dle autorky sekundární prevence spočívá v poradenství, krizové intervenci a terapii poskytované všem aktérům násilí, tedy pachateli, oběti, rodinným příslušníkům. Ševčík et al. (2011) taktéž uvádí, že sekundární, neboli druhotná, prevence je zaměřena na včasné odhalení násilí, na jeho identifikaci a zabránění zhoršení situace.

Terciální prevence

Terciální prevence se snaží o zmírnění všech negativních dopadů, které vznikly vlivem násilí a pomoc obětem k návratu do běžného života (Voňková a Spoustová, 2016). Dle Ševčíka et al. (2011) se terciální prevence zaměřuje i na zlepšení kvality života obětí nebo osob ohrožených násilím. Podle Voňkové a Spoustové (2016) terciální prevence zahrnuje reintegraci, sociální rehabilitaci, sociální bydlení, služby, dávky.

8 POMOC OBĚTEM DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Aby byla oběti domácího násilí nabídnuta vhodná a efektivní pomoc, je vždy nezbytné zjistit, v jaké fázi cyklu nebo řešení situace se oběť nachází (Čírtková, 2008 in Voňková a Spoustová, 2016). Dle fáze cyklu domácího násilí, ve kterém se oběť nachází, se mění její chování a projevy (Voňková a Spoustová, 2016). Jak uvádí Čírtková (in Voňková a Spoustová, 2016), oběť lze vymežit na 3 základní typy:

- aktivní oběti,
- pasivní oběti,
- ostatní oběti.

Oběť si na začátku cyklu domácího násilí ještě nemusí uvědomovat, čeho se dopouští její partner. Může projevovat snahu vztah zachránit a změnit. Oběť má často ambivalentní pocity, někdy situaci bagatelizuje, rezignuje k odporu a někdy dochází i k situacím, kdy se chce násilníkovi pomstít. Dlouhodobé násilí tak může skončit tím, že žena zabije agresora, popř. sebe a svoje dítě ve snaze jej zachránit (Voňková a Spoustová, 2016).

Voňková a Spoustová (2016) popisují proces ochrany před domácím násilím jako policejní intervenci, sociální pomoc a soudní ochranu. Taktéž Lavický (2015) uvádí, že zákonná pomoc v oblasti domácího násilí je postavena na třech, vzájemně se prolínajících pilířích:

- intervenční centra,
- soudy,
- policie.

8.1 Policie ČR

Policie zasahuje v situacích, kdy přímo dochází k útokům. Obecně se hovoří o „policejním vykázání“, které je ukotveno v ustanovení § 44 a násl. zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (Lavický, 2015). Policie je oprávněna vykázat osobu, která ohrožuje život, zdraví nebo svobodu další osoby z bytu nebo domu. Zároveň je policie oprávněna vykázat tuto osobu i v její nepřítomnosti, přičemž vykázání trvá po dobu deseti dnů od provedení. Následně policie o vykázání vyhotoví záznam (Lavický, 2015). Pokud dojde k vykázání v rodině, kde žije nezletilá osoba,

policie je povinná zaslat do 24 hodin kopii záznamu vykazání Orgánu sociálně-právní ochrany dětí, (tedy obecnímu úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností. Zároveň musí policie do 3 dnů od vykazání zkontrolovat, zda vykazovaná osoba plní povinnosti, které jí plynou z vykazání (Mates a kol., 2011).

8.2 *Intervenční centra*

Činnost intervenčních center je ukotvena v zákoně 108/2006 Sb., o sociálních službách (Špatenková a kol., 2011). Jsou zřizována od roku 2007 a poskytují pomoc osobám, které jsou ohroženy domácím násilím osobami, jež s nimi žijí ve společné domácnosti (Velikovská, 2016). Intervenční centrum nabízí pomoc bezodkladně poté, co se o ohrožení osoby dozví. Intervenční centrum může kontaktovat Policie ČR, ohrožená osoba, osoby žijící ve společné domácnosti či přátelé (Lavický, 2015). Autor dále zmiňuje, že pomoc je poskytnuta ihned po tom, co se intervenční centrum o ohrožení osoby dozví. Ševčík et al., (2011) uvádí, že krizová intervence je velice vhodná, nebo dokonce nutná v případě, kdy se oběť separuje od agresora. Zároveň dodává, že je nezbytné, aby krizovou intervencí pomoc začínala, nikoliv končila.

8.3 *Azylové domy*

Pomoc obětem trestných činů mohou zajistit i neziskové organizace. Tyto organizace zajišťují širší psychosociální a právní pomoc (Velikovská, 2016). Jednou z těchto organizací jsou azylové domy. Ty nabízejí služby, které je možné využít v případě, kdy se žena necítí doma v bezpečí, nemá nikoho z rodiny, kdo by jí mohl pomoci, nebo z různého důvodu nechce pomoci ze strany rodiny využít (Buskotte, 2008). Dále Buskotte uvádí, že azylové domy jsou zde proto, aby nabídly obětem pomoc, ochranu, aby se měly kde ubytovat a fyzicky či psychicky si odpočinout.

8.4 *Telefonní linky a poradenské kanceláře pro ženy ohrožené domácím násilím*

Žena se může v případě ohrožení obrátit na telefonní linky a poradny. Jedná se o bezplatnou službu. Mohou se na ni obrátit i oběti, které potřebují řešit problémy, jež vznikly v delším časovém intervalu. Na tyto služby se oběti mohou obrátit i se starším problémem – pokud se např. nemohou rozhodnout a potřebují si něco ujasnit (Buskotte, 2008). Cimrmanová et al., (2013) uvádí, že obrovskou práci v problematice domácího násilí odvádí v České republice Bílý kruh bezpečí, který vznikl v roce 1991, dále telefonická linka DONA, organizace Rosa – centrum pro týrané a osamělé ženy

a mnoho dalších. Buskotte (2008) zmiňuje, že specializované pracovníce, které s oběťmi násilí jednají, se jim vždy snaží pomoci, aby se co nejrychleji s traumatizujícím zážitkem vyrovnaly. Oběti obdrží informace o podpoře ze strany zákona a krocích, které by měly učinit. Buskotte (2008) dodává, že poradenství obětem může probíhat i anonymně, přičemž pracovníce nesmí cokoliv podnikat bez svolení oběti.

8.5 Právní ochrana před domácím násilím v zákonech České republiky

V České republice je problematika domácího násilí upravena především v následujících zákonech:

- **Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.** Zákon upravující práva obětí a možnosti poskytování právní, psychologické, peněžité a sociální pomoci (Voňková a Spoustová, 2016).
- **Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.** Zákon, který umožňuje a zároveň jeho současná úprava zjednodušuje postup vykázaní agresora ze společného obydlí. Policie České republiky je tímto zákonem oprávněna vykázat agresora po dobu 10 dnů, nebo je oprávněna této osobě zakázat vstup do domácnosti i přesto, že při policejní intervenci nebyla násilná osoba přítomna v domácnosti (Voňková a Spoustová, 2016).
- **Zákon č. 135/2006 Sb.** Tímto zákonem se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím.
- **Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.** Intervenční centra se zaměřují na poskytování pomoci obětem domácího násilí. Tento zákon upravuje kompetence intervenčních center (Voňková a Spoustová, 2016).
- **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.** Zákon vymezující práva a zároveň taktéž povinnosti orgánů sociálně právní ochrany dětí. Zákon o sociálně právní ochraně dětí byl v průběhu několika let mnohokrát novelizován. Novela č. 303/2013 Sb. (tzv. změnový zákon) reaguje na změny v oblasti sociálně právní ochrany dětí novým občanským zákoníkem (Voňková a Spoustová, 2016).
- **Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.** Přínos tohoto zákona je především v tom, že vymezuje trestněprávní ochranu osobnostních práv člověka. Ochrňuje svobodu každého jedince, jeho život, lidskou důstojnost, zdraví, zaštiťuje také

ochranu fungující rodiny, ochranu nezletilých dětí a starých, bezmocných a nemocných osob (Voňková a Spoustová, 2016).

- **Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.** Zaměřuje se na úpravu rodinného a občanského práva. Zároveň však obsahuje i zvláštní ustanovení proti domácímu násilí (Voňková a Spoustová, 2016).
- **Zákon č. 94/1998 Sb., o rodině.** V době, než nabyl účinnost nový občanský zákoník, byla problematika rodinného práva taktéž zakotvena v zákoně o rodině. Nicméně 1. ledna 2014, kdy nový občanský zákoník nabyl účinnosti, dochází k tomu, že rodinné právo již není upraveno v zákoně o rodině. Od tohoto data je rodinné právo ukotveno pouze v novém občanském zákoníku (Voňková a Spoustová, 2016).

Podle Voňkové a Spoustové (2016) jsou veškerá opatření, která směřují k ochraně oběti domácího násilí, nezbytná. Domnívají se totiž, že domácí násilí lze zastavit pouze v případě, kdy společnost přestane tento jev tolerovat. Svoboda (2014) dodává, že právo na ochranu před domácím násilím mají všichni bez ohledu na svůj původ a statut.

8.6 Předběžné opatření v situacích, kdy dochází k domácímu násilí

Voňková (2016) charakterizuje předběžné opatření jako institut, který slouží k úpravě poměrů účastníků. Domáhat se jej může oběť, tedy ohrožená osoba, nacházející se v krizové situaci. Oběť se může domáhat především toho, aby agresor neboli násilná osoba:

- opustila jejich společné bydlení a nezdržovala se ani v bezprostřední blízkosti ohrožené osoby,
- nevyhledávala kontakt s ohroženou osobou, aby se zcela zdržela setkání s ní,
- nesledovala ohroženou osobu a neobtěžovala ji žádným způsobem (Voňková a Spoustová, 2016).

V rozhodnutích, která vydává soud, dochází k poučení ohrožené osoby. Soud informuje ohroženou osobu o opatřeních sloužících k ochraně ohrožené osoby a dále tuto osobu poučí o možnostech podání návrhu na prodloužení předběžného opatření (Voňková a Spoustová, 2016).

Taktéž soud poučí násilnou osobu o možnostech odnést si svoje osobní věci a dokumenty, které jsou pro ni potřebné. Zároveň je násilné osobě umožněno odnést si věci, které jsou nezbytné k podnikatelské činnosti či k výkonu povolání.

Řízení se účastní navrhovatel, odpůrce, popř. osoba, vůči které násilí směřuje. Právo na podání návrhu má osoba, která je starší 16 let a má pro řízení plnou procesní způsobilost. V případě, kdy osoba není procesně způsobilá, návrh může podat zákonný zástupce, orgán sociálně-právní ochrany dětí a advokát (na základě plné moci). Soud musí o návrzích na vydání předběžného opatření rozhodnout do 48 hodin, bez jednání. Toto rozhodnutí je vykonatelné vydáním a trvá po dobu jednoho měsíce od jeho vykonatelnosti. Před uplynutím měsíční lhůty je navrhovatel oprávněn podat návrh o prodloužení této lhůty (Voňková a Spoustová, 2016).

9 CÍL VÝZKUMU A HYPOTÉZY

9.1 Cíl výzkumu

Cílem diplomové práce bylo zjistit názory a postoje studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity na oběť a agresora domácího násilí.

9.2 Hypotézy

Pro diplomovou práci byly stanoveny následující hypotézy:

H1: „*Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.*“

H2: „*Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako nevzdělaného.*“

H3: „*Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji vyskytuje u jiného etnika.*“

9.3 Operacionalizace pojmů

Vysokoškolský student – vysokoškolským studentem se stává fyzická osoba, která splnila podmínky pro přijetí na vybraný akreditovaný studijní program, přičemž tyto podmínky pro přijetí osoba splnila na základě požadavků dané vysoké školy a nyní se v rámci studijního programu vzdělává (Průcha, Veteška, 2012).

Oběť domácího násilí – oběť domácího násilí nelze konkrétně vymezit. Obětí se mohou stát ženy různého věku, vzdělání, národnosti, barvy pleti, sociální vrstvy, politického vyznání a víry. Lze však říci, že obětí domácího násilí se stávají ženy v situacích, kdy je vůči nim páčáno násilí fyzické, psychické, sexuální a ekonomické, nebo násilí, u kterého dochází ke kombinaci těchto forem násilí (Kahoun a kol., 2003).

Agresor neboli pachatel domácího násilí – stejně tak jako oběť, ani agresora domácího násilí nelze konkrétně charakterizovat. Agresorem bývají nejčastěji muži. Mohou být různého vzdělání, etnika, víry, věku a politického smýšlení. Agresorem či pachatelem se stávají v situacích, kdy se dopouštějí násilí na svých partnerkách nebo manželkách (Kahoun a kol., 2003).

Nevzdělaný pachatel / nevzdělaná oběť – pro účely diplomové práce se nevzdělaným pachatelem či nevzdělanou obětí rozumí takový jedinec, který dosáhl maximálního vzdělání na úrovni vyučení v oboru.

Vzdělaný pachatel / vzdělaná oběť – pro účely diplomové práce se vzdělaným pachatelem či vzdělanou obětí rozumí takový jedinec, který dosáhl alespoň středoškolského vzdělání zakončeného maturitní zkouškou.

Jiné etnikum – pro účely diplomové práce se jiným etnikem rozumí jakékoliv etnikum, nežli etnikum majoritní.

10 METODIKA VÝZKUMU

10.1 Použité metody

V diplomové práci jsem zvolila kvantitativní výzkum, který jsem realizovala pomocí terénního šetření, formou dotazování. Při dotazování jsem využila sémantického diferenciálu.

Sémantický diferenciál je technika, díky níž lze zkoumat vnímání, postoje nebo představy společnosti. Získaná data je možné následně vzájemně porovnávat (Kozel, 2006). Taktéž Disman (2011) uvádí, že sémantický diferenciál je velice účinným nástrojem, který lze využít ke zjištění stereotypních představ a předsudků společnosti. Chráska (2016) dodává, že metoda sémantického diferenciálu je vhodná pro měření mnoha proměnných. Aby byl zachycen pohled respondentů, je nutné mít stanovenou řadu protikladných adjektiv, která musí být sestavena v závislosti na zkoumaný cíl (Horská, 2009). Pro účely této diplomové práce jsem využila sémantického diferenciálu k tomu, abych mohla porovnat subjektivní vjemy studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity.

Podle Chrásky (2016) je sémantický diferenciál zajímavou metodou umožňující měřit psychologické významy určitých objektů u jedinců. Autor zároveň dodává, že jsou všeobecně známé situace, kdy dochází k posuzování jednoho objektu více posuzovateli a každý z nich má na daný objekt poněkud jiný pohled, někdy dokonce zcela odlišný. U sémantického diferenciálu se názory, pohledy a postoje měří pomocí posuzovacích škál (Chráska, 2016). Machková (2006) uvádí, že nejčastěji volenou podobou sémantického diferenciálu je sedmibodová škála. Pro tuto práci jsem však zvolila škálu pětibodovou.

Pomocí dotazníkového šetření, při využívání sémantického diferenciálu, lze zjistit poměrně rychle a snadno názory a postoje respondentů (Hendl, 2006). Autor shledává výhodu dotazníkového šetření také v tom, že může probíhat anonymně. Anonymita u respondentů může vyvolat větší ochotu spolupracovat a zároveň podporuje jejich upřímnost.

10.2 Charakteristika výběrového souboru

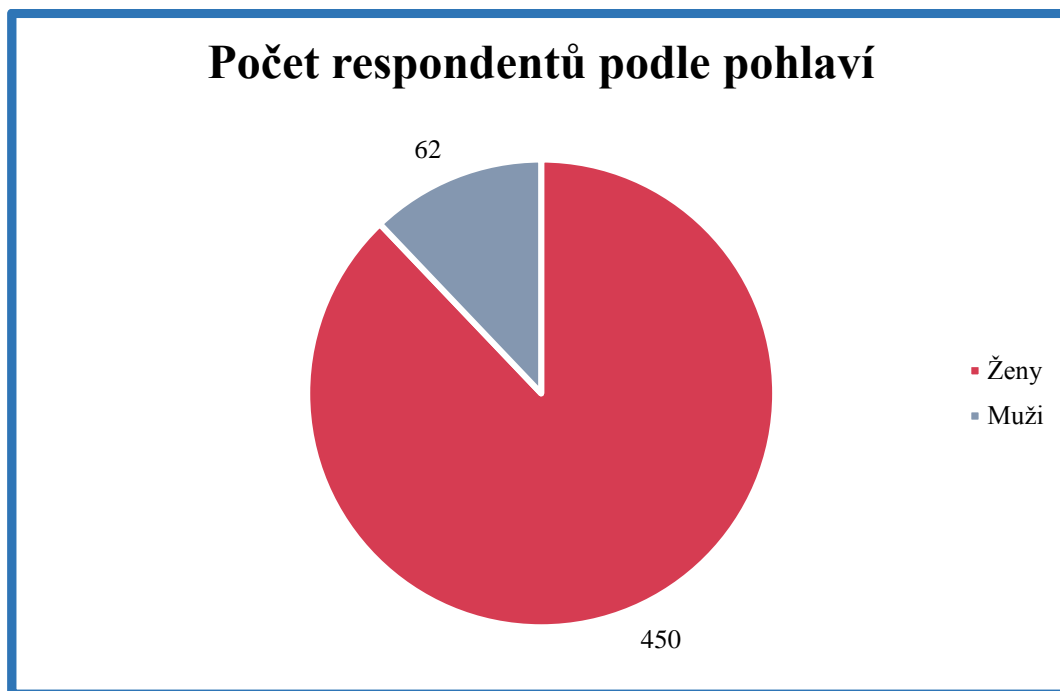
Zkoumaný soubor tvoří studenti a studentky studující na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, denní i dálkovou formou studia. Do vzorku byli zahrnuti na základně kvótního a reprezentativního výběru, přičemž vzorek byl vybrán tak, aby zajistil reprezentativnost základního souboru. Dotazníkové šetření probíhalo od 12. 1. 2017 do 15. 3. 2017 na Zdravotně sociální fakultě. Zpočátku jsem rozdávala dotazník v tištěné formě. Z důvodu navýšení počtu respondentů a dosažení tak reprezentativnějšího vzorku jsem využila šíření dotazníku i pomocí internetu. Oslovila jsem vedoucí studijního oddělení Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity, Mgr. Květu Pollenovou, která byla natolik ochotná a svolila k rozeslání dotazníku prostřednictvím e-mailu všem studentům Zdravotně sociální fakulty. Tímto bych chtěla Mgr. Pollenové velmi poděkovat, jelikož výrazně přispěla k návratnosti mého dotazníku.

Dotazník vyplnilo celkem 512 respondentů. Z toho 450 žen a 62 mužů. Vyšší počet žen z celkového počtu respondentů si vysvětluji tím, že na Zdravotně sociální fakultě je větší zastoupení studentek než studentů. Po sesbírání dotazníků jsem přistoupila k analýze dat a následně k jejich zpracování.

11 VÝSLEDKY

11.1 Výsledky dotazníkového šetření

Graf 1: Počet respondentů podle pohlaví

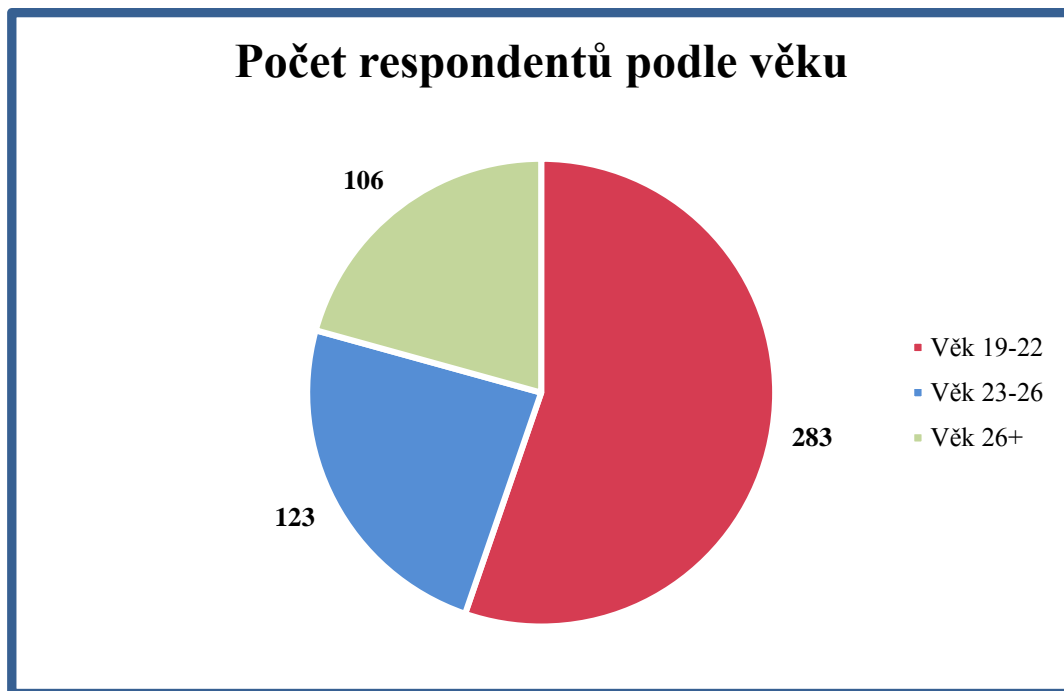

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Byl proveden výzkum, jehož se zúčastnili studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Celkem se výzkumu zúčastnilo 512 respondentů. Na výše uvedeném grafu je znázorněno zastoupení žen a mužů ve výzkumu. Větší zastoupení ve výzkumu mají ženy, zúčastnilo se jich celkem 450. Méně bylo naopak mužů, těch se zúčastnilo celkem 62. Větší zastoupení žen si vysvětlují tím, že studentek je na Zdravotně sociální fakultě značná převaha. Dalším důvodem také může být, že i přes nižší zastoupení mužů na zmíněné fakultě, nebyli muži tolik ochotni zapojit se do výzkumu. Jednoduše proto, že problematika domácího násilí není mužům tak blízká jako ženám.

Graf 2: Počet respondentů podle věku

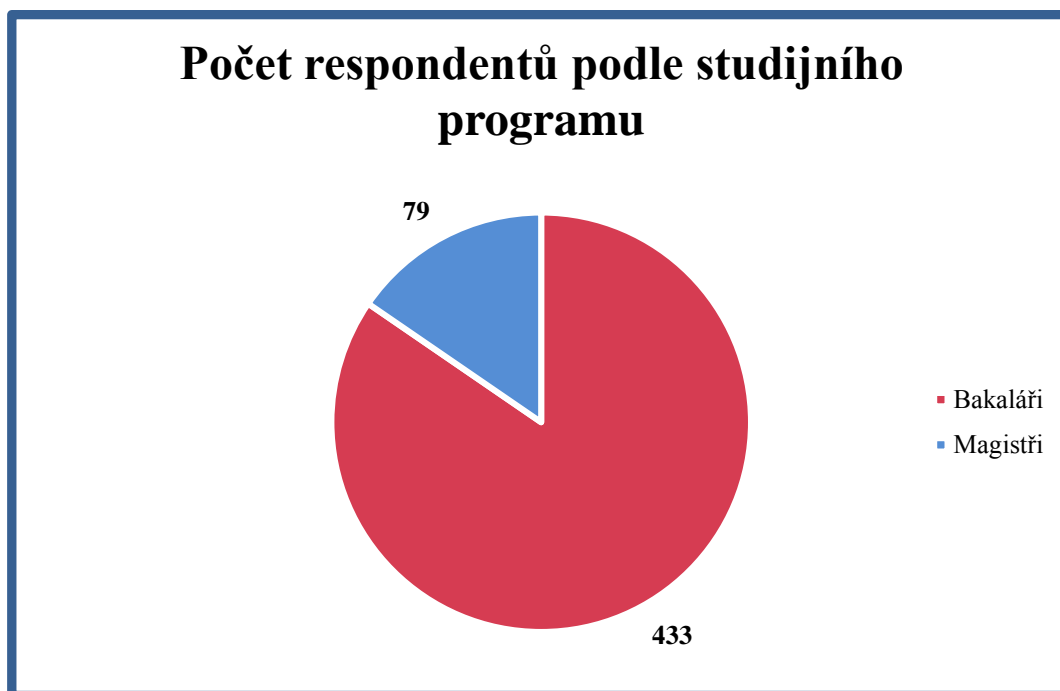

Zdroj: Vlastní výzkum

Interpretace:

Na grafu č. 2 lze vidět zastoupení respondentů podle věku. Nejvíce se do výzkumu zapojili respondenti ve věku 19-22 let. Méně respondentů ve věku 23-26 let, celkem jich bylo 123, a nejméně respondentů ve věku 26 let a více, kterých bylo 106.

Graf 3: Počet respondentů podle studijního programu

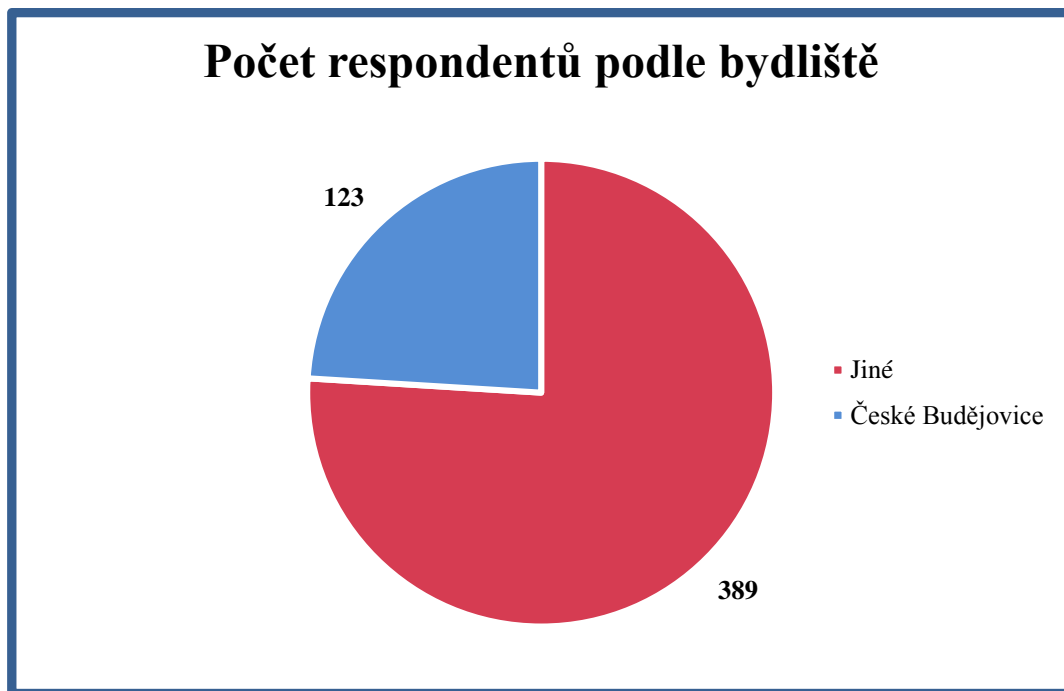

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Graf č. 3 znázorňuje zastoupení respondentů podle studijního programu. Častěji se výzkumu zúčastnili respondenti, kteří studují bakalářský program studia. Celkem jich bylo 433. Naopak méně bylo respondentů, kteří studují magisterský program studia, a sice 79. Vyšší počet respondentů studujících bakalářský program studia si vysvětlují tím, že na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity je širší zastoupení bakalářských programů než magisterských.

Graf 4: Počet respondentů podle bydliště

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Na grafu č. 4 je zachycen počet respondentů, kteří se zúčastnili výzkumu, podle místa bydliště. Převažují respondenti, kteří nebydlí v Českých Budějovicích. Respondentů bydlících mimo České Budějovice je celkem 389. Respondentů, kteří naopak bydlí v Českých Budějovicích, je celkem 123.

Obr. 1: Společný pohled všech respondentů na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytrá	17	77	29	81	38	hloupá
mladší	26	104	29	64	29	starší
vzdělaná	21	61	23	118	39	nevzdělaná
věřící	25	109	25	82	61	nevěřící
zaměstnaná	21	67	21	151	55	nezaměstnaná
společenská	14	54	132	98	98	nespoolečenská
jíž v dětství se stala obětí domácího násilí	80	144	16	61	44	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	8	5	36	148	31	submisivní
extrovert	1	17	88	197	29	introvert
atraktivní	21	72	2	71	51	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	17	58	24	47	186	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	45	140	26	30	31	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	23	70	26	125	86	nevymýšlí si a nelže
násilí ji vyhovuje	12	35	115	112	38	násilí ji nevyhovuje
odvážná	4	8	69	189	22	ustrášená
bohatá	4	14	32	132	60	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	150	123	19	48	22	dává příčinu k násilnému chování
Ženy + Muži (512)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Obrázek č. 1 znázorňuje pohled všech respondentů na oběť domácího násilí. Lze z něj vyčíst, že většina respondentů se výrazně nepřiklání k negativnímu ani pozitivnímu pohledu na oběť. Pro respondenty tedy není rozhodující, zdali je oběť hloupá nebo chytrá, vzdělaná nebo nevzdělaná, případně věřící či nevěřící. Z výsledků je však patrné, že respondenti vnímají oběť spíše jako nespolečenskou, submisivní, introvertní, ustrašenou ženu, které násilí nevyhovuje.

Obr. 2: Pohled všech respondentů na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?							
vzdělaný	44	91	26	101	60	nevzdělaný	
mladší	7	30	26	117	62	starší	
chytrý	57	107	23	97	58	hloupý	
společenský	91	167	159	60	41	nespoolečenský	
zaměstnaný	68	88	29	83	53	nezaměstnaný	
slušně vychovaný	12	44	13	157	136	nevychovaný	
sympatický	36	110	23	78	55	nesympatický	
dominantní	30	162	25	11	14	submisivní	
extrovert	125	154	9	31	22	introvert	
atraktivní	27	78	36	62	39	neatraktivní	
etnická příslušnost rozhoduje	26	52	24	40	170	etnická příslušnost nerozhoduje	
pracovitý	10	61	29	115	57	líný	
nekuřák	5	16	29	112	88	kuřák	
věřící	2	14	2	138	142	nevěřící	
pochází z úplné rodiny	7	14	159	1	121	pochází z neúplné rodiny	
bohatý	11	61	3	68	41	chudý	
pochází z finančně zajištěné rodiny	14	43	23	137	60	pochází ze sociálně slabé rodiny	
se sklony k žárlivosti	30	167	26	10	6	bez sklónů k žárlivosti	
již v dětství se setkal s násilím v rodině	173	221	98	7	13	v dětství se nesetkal s násilím v rodině	
Ženy + Muži (512)							

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený obrázek č. 2 znázorňuje pohled všech respondentů na pachatele domácího násilí. Studenti i studentky ZSF JČU často zaujali neutrální postoj. Z výsledků je však patrné, že respondenti vnímají pachatele jako spíše společenského a dominantního jedince. Dále se respondenti přiklánějí k tomu, že spíše pochází z neúplné rodiny, již v dětství se pravděpodobně setkal s násilím v rodině a má sklony k žárlivosti.

Obr. 3: Pohled pouze žen na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytřá	13	68	73	73	28	hloupá
mladší	21	93	26	58	22	starší
vzdělaná	18	54	26	101	31	nevzdělaná
věřící	23	96	28	74	49	nevěřící
zaměstnaná	20	59	10	137	42	nezaměstnaná
společenská	12	46	114	95	83	nespolečenská
jíž v dětství se stala obětí domácího násilí	69	130	15	57	36	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	5	3	31	138	23	submisivní
extrovert	0	16	72	179	63	introvert
atraktivní	17	64	37	61	41	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	14	47	182	43	164	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	40	125	28	25	22	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	18	61	189	112	78	nevymýšlí si a nelže
násilí ji vyhovuje	10	27	102	102	29	násilí ji nevyhovuje
odvážná	3	7	57	169	214	ustrašená
bohatá	3	12	20	116	49	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	136	114	14	40	16	dává příčinu k násilnému chování
Ženy (450)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Obrázek č. 3 znázorňuje pohled respondentů, avšak pouze ženského pohlaví, tedy studentek ZSF JČU. Celkem dotazník vyplnilo 450 studentek. Často studentky zaujaly neutrální postoj, jejich pohled na oběť tedy není nijak vyhraněný. Zajímavé však je, že vedle studentek s neutrálním pohledem na oběť jako vzdělanou či nevzdělanou, ostatní respondentky častěji vnímají oběť jako spíše nevzdělanou, nezaměstnanou, chudou ženu, která nezapřičinuje násilné chování. Striktně však respondentky vnímají oběť jako ustrašenou, introvertní, submisivní ženu, které násilí nevyhovuje.

Obr. 4: Pohled pouze žen na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	37	79	116	85	53	nevzdělaný
mladší	5	29	34	98	52	starší
chytří	48	98	146	82	49	hloupý
společenský	81	145	226	50	31	nespočesný
zaměstnaný	62	76	138	74	43	nezaměstnaný
slušně vychovaný	9	42	51	114	114	nevychovaný
sympatický	34	99	133	67	46	nesympatický
dominantní	5	147	152	10	11	submisivní
extrovert	114	139	253	24	15	introvert
atraktivní	24	69	93	54	31	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	18	46	64	34	156	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	7	58	65	97	51	líný
nekuřák	3	15	18	103	75	kuřák
věřící	0	13	13	121	126	nevěřící
pochází z úplné rodiny	5	13	18	107	107	pochází z neúplné rodiny
bohatý	7	56	63	58	32	chudý
pochází z finančně zajištěné rodiny	10	40	50	122	49	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	28	147	175	20	7	bez sklony k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině	152	197	349	85	6	v dětství se nesetkal s násilím v rodině
Ženy (450)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Obrázek č. 4 znázorňuje pohled respondentů, konkrétně ženského pohlaví, tedy studentek ZSF JČU na pachatele domácího násilí. Celkem dotazník vyplnilo 450 studentek. Často studentky zaujaly neutrální postoj a jejich pohled na pachatele je tak nevyhraněný, např. v oblasti vzdělání, věku, atraktivity či etnické příslušnosti. Největší zastoupení respondentek, jež se vymezily, vidí pachatele jako spíše společenského, nevychovaného jedince, který pravděpodobně pochází z neúplné rodiny a nejspíš se již v dětství setkal s násilím v rodině. Striktní pohled mají respondentky na pachatele jako na jasně dominantního jedince se sklony k žárlivosti.

Obr. 5: Pohled pouze mužů na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytrá	4	9	1	8	10	hloupá
mladší	5	11	3	6	7	starší
vzdělaná	3	7	7	17	8	nevzdělaná
věřící	2	13	2	8	12	nevěřící
zaměstnaná	1	8	2	14	13	nezaměstnaná
společenská	2	8	18		15	nespolečenská
jíž v dětství se stala obětí domácího násilí	11	14	25	4	8	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	3	2	5	10		submisivní
extrovert	1	1	16	18	6	introvert
atraktivní	4	8	3	10	10	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	3	11	2	12	22	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	5	15	5	5	9	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	5	9	2	13	8	nevymýšlí si a nelže
násilí ji vyhovuje	2	8	13	10	9	násilí ji nevyhovuje
odvážná	1	1	12	20	28	ustrášená
bohatá	1	2	3	16	11	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	14	9	5	8	6	dává příčinu k násilnému chování
Muži (62)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený obrázek č. 5 znázorňuje pouze pohled respondentů, tedy mužů. Celkem dotazník vyplnilo 62 studentů. Jak jsem již dříve zmínila, nízký počet respondentů oproti respondentkám si vysvětlují tím, že na ZSF JČU studují převážně ženy. Nejvíce respondentů pohlíží na oběť jako na submisivní, introvertní a ustrašenou ženu, které násilí nevyhovuje. Zajímavostí je, že 8 studentů, tedy 4,96 %, pohlíží na oběť jako na ženu, která spíše dává příčinu k násilnému chování a podle 6 respondentů (3,72 %) zcela dává příčinu k násilnému chování. Lze tedy pozorovat, že mezi respondenty mužského pohlaví se najdou jedinci, kteří vnímají oběť jako ženu, která chování zapříčiňuje.

Obr. 6: Pohled pouze mužů na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	7	12	20	16	7	nevzdělaný
mladší	2	1	30	19	10	starší
chytrý	9	9	20	15	9	hloupý
společenský	10	12	20	10	10	nespoolečenský
zaměstnaný	6	12	25	9	10	nezaměstnaný
slušně vychovaný	3	2	21	14	10	nevychovaný
sympatický	2	11	29	11	9	nesympatický
dominantní	15	15	10	1	3	submisivní
extrovert	11	15	24	7	7	introvert
atraktivní	3	9	34	8	8	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	8	6	23	6	14	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	3	3	33	18	6	líný
nekuřák	2	1	31	9	13	kuřák
věřící	2	1	26	17	16	nevěřící
pochází z úplné rodiny	2	1	19	6	14	pochází z neúplné rodiny
bohatý	4	5	14	10	9	chudý
pochází z finančně zajištěné rodiny	4	3	29	15	11	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	3	20	6	3	2	bez sklónů k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině	21	24	13	1	3	v dětství se nesetkal s násilím v rodině
Muži (62)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený obrázek č. 6 zachycuje postoje pouze respondentů mužského pohlaví k pachateli domácího násilí. Z grafu je patrné, že studenti na pachatele pohlížejí jako na dominantního, nevychovaného jedince se sklony k žárlivosti, pocházejícího spíše z neúplné rodiny, přičemž se již v dětství nejspíše setkal s násilím v rodině. Nejčastěji studenti zaujali neutrální postoj, především v oblasti vzdělání, věku, zaměstnanosti a vzhledu pachatele.

Obr. 7: Pohled respondentů studujících bakalářský program studia na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytrá	16	66	26	74	31	hloupá
mladší	21	89	21	50	22	starší
vzdělaná	18	52	20	102	31	nevzdělaná
věřící	24	93	19	71	46	nevěřící
zaměstnaná	14	54	135	135	45	nezaměstnaná
společenská	12	39	113	83	86	nespolečenská
již v dětství se stala obětí domácího násilí	74	123	15	49	36	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	8	4	31	117	27	submisivní
extrovert	1	13	73	170	76	introvert
atraktivní	17	62	28	64	42	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	13	51	17	41	151	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	37	119	26	28	23	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	21	61	175	111	67	nevymýšlí si a nelže
násilí ji vyhovuje	12	31	96	97	19	násilí ji nevyhovuje
odvážná	3	7	59	153	21	ustrášená
bohatá	3	14	39	115	52	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	122	101	132	42	16	dává příčinu k násilnému chování
Bakaláři (433)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Ve výše uvedeném obrázku č. 7 lze vidět pohled respondentů studujících bakalářský studijní program na oběť domácího násilí. Počet respondentů, kteří studují bakalářský studijní program, je 433. Oranžová linie znázorňuje jejich pohled.

Obr. 8: Pohled respondentů studujících bakalářský program studia na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	38	80	182	82	51	nevzdělaný
mladší	5	26	25	95	53	starší
chytrý	48	90	165	80	49	hloupý
společenský	69	146	135	51	32	nespolečenský
zaměstnaný	57	82	118	71	45	nezaměstnaný
slušně vychovaný	11	36	140	130	116	nevychovaný
sympatický	30	90	203	66	47	nesympatický
dominantní	25	35	21	10	11	submisivní
extrovert	106	132	99	29	17	introvert
atraktivní	23	66	27	55	32	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	22	44	13	37	137	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	8	50	26	100	49	líný
nekuřák	3	15	26	93	76	kuřák
věřící	1	12	17	118	123	nevěřící
pochází z úplné rodiny	6	12	132	99	104	pochází z neúplné rodiny
bohatý	9	49	21	62	32	chudý
pochází z finančně zajištěné rodiny	13	37	14	121	48	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	25	139	22	9	5	bez sklony k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině	149	87	80	6	11	v dětství se neseťkal s násilím v rodině
Bakaláři (433)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený obrázek č. 8 znázorňuje pohled respondentů studujících bakalářský program studia na pachatele domácího násilí. Tito respondenti vnímají pachatele jako spíše společenského jedince pocházejícího častěji z neúplné rodiny a se sklony k žárlivosti.

Obr. 9: Pohled respondentů studujících magisterský program studia na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?							
chytrá	1	11	5	7	7	hloupá	
mladší	5	15	3	14	7	starší	
vzdělaná	3	9	4	16	8	nevzdělaná	
věřící	1	16	3	11	15	nevěřící	
zaměstnaná	7	13	3	16	10	nezaměstnaná	
společenská	2	15	19	7	12	nespolečenská	
již v dětství se stala obětí domácího násilí	6	21	3	12	8	v dětství nebyla obětí domácího násilí	
dominantní	0	1	5	31	7	submisivní	
extrovert	0	4	15	27	25	introvert	
atraktivní	4	10	4	7	9	neatraktivní	
etnická příslušnost rozhoduje	4	7	27	6	6	etnická příslušnost nerozhoduje	
pracovitá	8	21	0	2	8	líná	
často si vymýšlí a má sklon lhát	2	9	1	14	19	nevymýšlí si a nelže	
násilí ji vyhovuje	0	4	19	15	7	násilí ji nevyhovuje	
odvážná	1	1	10	26	31	ustrášená	
bohatá	1	0	3	17	8	chudá	
nedává příčinu k násilnému chování	28	22	17	6	6	dává příčinu k násilnému chování	
Magistři (79)							

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený obrázek č. 9 ukazuje pohled respondentů, kteří studují magisterský program studia, na oběť domácího násilí. Z grafu je patrné, že oběť vnímají jako spíše nespolečenskou, submisivní a introvertní ženu, jež nedává příčinu k domácímu násilí. Zároveň jí násilí nevyhovuje a dle pohledu respondentů u oběti nerozhoduje etnická příslušnost. Z obrázku č. 9 a č. 7 lze vidět rozdíl mezi pohledem bakalářů a magistrů. Studenti magisterského programu se přiklánějí k tomu, že u oběti nerozhoduje etnická příslušnost. Naopak studenti bakalářského programu studia zaujali neutrální postoj. Taktéž se studenti bakalářského programu studia nevyhranili v pohledu na oběť jako na ženu, která dává či nedává příčinu k násilnému chování. Naopak studenti magisterského programu se přiklonili k tomu, že oběť nedává příčinu k násilnému chování.

Obr. 10: Pohled respondentů studujících magisterský program studia na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	6	11	14	19	9	nevzdělaný
mladší	2	4	2	22	9	starší
chytrý	9	17	27	17	9	hloupý
společenský	22	15	4	9	9	nespolečenský
zaměstnaný	11	6	4	12	8	nezaměstnaný
slušně vychovaný	1	8	23	27	20	nevychovaný
sympatický	6	20	33	12	8	nesympatický
dominantní	4	27	4	1	3	submisivní
extrovert	19	22	7	2	5	introvert
atraktivní	4	12	4	7	7	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	4	8	31	3	33	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	2	11	4	15	8	líný
nekuřák	2	1	4	19	12	kuřák
věřící	1	2	37	20	19	nevěřící
pochází z úplné rodiny	1	2	27	2	17	pochází z neúplné rodiny
bohatý	2	12	57	6	9	chudý
pochází z finančně zajištěné rodiny	1	6	44	16	12	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	4	28	4	1	1	bez sklony k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině	24	34	18	1	2	v dětství se nesesetkal s násilím v rodině
Magistři (79)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Na obrázku č. 10 je zachycen pohled respondentů studujících magisterský program studia na pachatele domácího násilí. Respondenti na pachatele pohlíží jako na spíše nevychovaného jedince, který je dominantní, se sklony k žárlivosti a spíše pocházející z neúplné rodiny. Zároveň vidí pachatele jako jedince, u kterého nerozhoduje etnická příslušnost.

Obr. 11: Pohled respondentů ve věku 19-22 let na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytrá	11	49	10	47	16	hloupá
mladší	18	59	15	40	11	starší
vzdělaná	12	34	18	72	17	nevzdělaná
věřící	9	62	10	53	29	nevěřící
zaměstnaná	8	34	12	89	28	nezaměstnaná
společenská	8	29	79	13	54	nespoolečenská
jíž v dětství se stala obětí domácího násilí	40	78	36	42	25	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	6	2	22	83	10	submisivní
extrovert	1	8	47	108	19	introvert
atraktivní	14	43	68	39	24	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	8	34	11	27	93	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	28	80	16	17	12	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	11	40	15	74	38	nevymýšlí si a nelže
násilí ji vyhovuje	7	17	70	63	16	násilí ji nevyhovuje
odvážná	3	5	41	102	32	ustrášená
bohatá	3	10	12	79	29	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	81	71	161	26	4	dává příčinu k násilnému chování
19 - 22 (283)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Součástí dotazníkového šetření byly tři věkové kategorie. Respondenti ve věku 19-22 let, 23-26 let a 26 a více let. Nejvíce respondentů bylo ve věku 19-22 let, a to celkem 283 studentů. Výše uvedený obrázek č. 11 znázorňuje jejich pohled na oběť domácího násilí.

Obr. 12: Pohled respondentů ve věku 19-22 let na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	29	47	11	56	30	nevzdělaný
mladší	3	14	14	66	36	starší
chytrý	35	47	11	58	32	hloupý
společenský	46	92	30	20		nespoolečenský
zaměstnaný	36	55	11	50	23	nezaměstnaný
slušně vychovaný	5	23	94	93	68	nevychovaný
sympatický	22	60	28	42	31	nesympatický
dominantní	16	91	16	7	4	submisivní
extrovert	66	86	11	20	10	introvert
atraktivní	17	36	15	36	19	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	12	28	12	25	90	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	4	34	16	70	29	líný
nekuřák	2	9	107	60	45	kuřák
věfci	1	7	11	80	82	nevěfci
pochází z úplné rodiny	1	5	95	78	64	pochází z neúplné rodiny
bohatý	5	30	18	41	19	chudý
pocház z finančně zajištěné rodiny	9	23	19	81	31	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	15	105	15	7	1	bez sklony k žárlivosti
jž v dětství se setkal s násilím v rodině	89	135	52	4	3	v dětství se nesetkal s násilím v rodině
19 - 22 (283)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Obr. 12 znázorňuje pohled respondentů ve věku 19-22 let na pachatele domácího násilí. Celkem se výzkumu zúčastnilo 283 respondentů v této věkové kategorii.

Obr. 13: Pohled respondentů ve věku 23-26 let na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytrá	1	15	7	16	15	hloupá
mladší	6	26	6	10	14	starší
vzdělaná	5	12	6	29	16	nevzdělaná
věřící	10	22	5	22	23	nevěřící
zaměstnaná	10	18	4	31	18	nezaměstnaná
společenská	2	15	28	20	28	nespolečenská
jíž v dětství se stala obětí domácího násilí	22	35	46	8	12	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	0	1	8	32	8	submisivní
extrovert	0	7	20	42	5	introvert
atraktivní	4	18	6	15	19	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	4	12	40	14	23	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	12	34	5	6	14	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	6	19	44	21	33	nevymýšlí si a nelže
násilí ji vyhovuje	2	8	24	24	5	násilí ji nevyhovuje
odvážná	1	2	16	44	30	ustrášená
bohatá	1	2	22	28	20	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	41	27	28	14	13	dává příčinu k násilnému chování
23 - 26 (123)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený obrázek č. 13 znázorňuje pohled respondentů ve věku 23-26 let na oběť domácího násilí. Celkem se výzkumu zúčastnilo 123 respondentů v této věkové kategorii.

Obr. 14: Pohled respondentů ve věku 23-26 let na pachatele domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	8	22	40	21	22	nevzdělaný
mladší	1	6	5	32	19	starší
chytrý	9	37	38	19	20	hloupý
společenský	20	36	33	16	16	nespoolečenský
zaměstnaný	17	16	33	19	18	nezaměstnaný
slušně vychovaný	3	11	42	30	37	nevychovaný
sympatický	9	29	33	14	18	nesympatický
dominantní	75	33	5	3	7	submisivní
extrovert	30	46	36	8	9	introvert
atraktivní	8	16	2	15	12	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	9	13	43	10	43	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	4	14	2	25	18	líný
nekuřák	2	3	5	34	25	kuřák
věřící	1	4	46	38	34	nevěřící
pochází z úplné rodiny	3	5	31	30	34	pochází z neúplné rodiny
bohatý	5	18	8	15	17	chudý
pochází z finančně zajištěné rodiny	4	10	39	31	19	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	77	34	6	1	5	bez sklony k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině	48	42	24	1	8	v dětství se nesetkal s násilím v rodině
23 - 26 (123)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Na obrázku č. 14 lze vidět pohled respondentů ve věku 23-26 let na pachatele domácího násilí. Celkem se výzkumu zúčastnilo 123 respondentů v této věkové kategorii. Pachatel je dle respondentů dominantním jedincem, který má sklony k žárlivosti. Dále lze z obrázku vyčíst, že respondenti pohlíží na pachatele jako na jedince, který spíše pochází z neúplné rodiny a již v dětství se setkal s násilím v rodině.

Obr. 15: Pohled respondentů ve věku 26 a více let na oběť domácího násilí

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?						
chytrá	5	13	6	18	7	hloupá
mladší	2	19	07	14	4	starší
vzdělaná	4	15	64	17	6	nevzdělaná
věřící	6	25	39	7	9	nevěřící
zaměstnaná	3	15	44	31	9	nezaměstnaná
společenská	4	10	25	1	16	nespoolečenská
jíž v dětství se stala obětí domácího násilí	18	31	33	11	7	v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní	2	2	6	33	33	submisivní
extrovert	0	2	21	47	36	introvert
atraktivní	3	11	6	17	8	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	5	12	48	6	40	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá	5	26	63	7	5	líná
často si vymýšlí a má sklon lhát	6	11	44	30	15	nevymýšlí si a nelže
násilí jí vyhovuje	3	10	21	25	37	násilí jí nevyhovuje
odvážná	0	1	12	43	40	ustrášená
bohatá	0	2	6	25	11	chudá
nedává příčinu k násilnému chování	28	25	40	8	5	dává příčinu k násilnému chování
26+ (106)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výzkumu se zúčastnilo celkem 106 respondentů ve věku 26 a více let. Tito respondenti na oběť pohlíží jako na submisivní osobu, která je spíše nespolečenská, ustrašená a násilí jí nevyhovuje.

Obr. 16: Pohled respondentů ve věku 26 a více let na pachatele domácího násilí

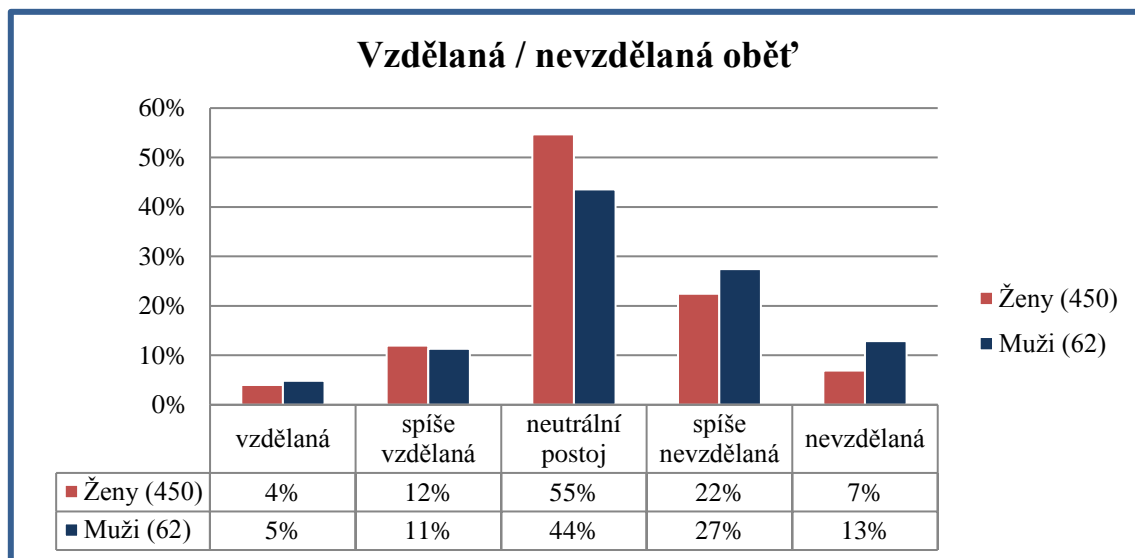
Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?						
vzdělaný	7	22	5	24	8	nevzdělaný
mladší	3	10	9	19	7	starší
chytrý	13	23	4	20	6	hloupý
společenský	25	28	34	14	5	nespoolečenský
zaměstnaný	15	17	4	14	12	nezaměstnaný
slušně vychovaný	4	10	27	24	31	nevychovaný
sympatický	5	21	32	22	6	nesympatický
dominantní	6	38	4	1	3	submisivní
extrovert	29	28	3	3	3	introvert
atraktivní	2	26	9	11	8	neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje	5	11	3	5	37	etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitý	2	13	6	20	10	líný
nekuřák	1	4	6	18	18	kuřák
věfci	0	3	5	20	26	nevěfci
pochází z úplné rodiny	3	4	33	3	23	pochází z neúplné rodiny
bohatý	1	13	7	12	5	chudý
pochází z finančně zajištěné rodiny	1	10	60	25	10	pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti	7	28	5	2	0	bez sklony k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině	36	44	22	2	2	v dětství se nesetkal s násilím v rodině
26+ (106)						

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Respondentů ve věku 26 a více let bylo celkem 106. Na výše uvedeném obrázku č. 16 lze pozorovat, že respondenti vidí pachatele jako jasně dominantního jedince, který má sklony k žárlivosti. Dále nejvíce respondentů na pachatele domácího násilí pohlíží jako na jedince, jež je spíše nevychovaný, přičemž pochází častěji z neúplné rodiny a již v dětství se nejspíš setkal s násilím v rodině.

Graf 5: Pohled žen a mužů na oběť domácího násilí jako na vzdělanou či nevzdělanou

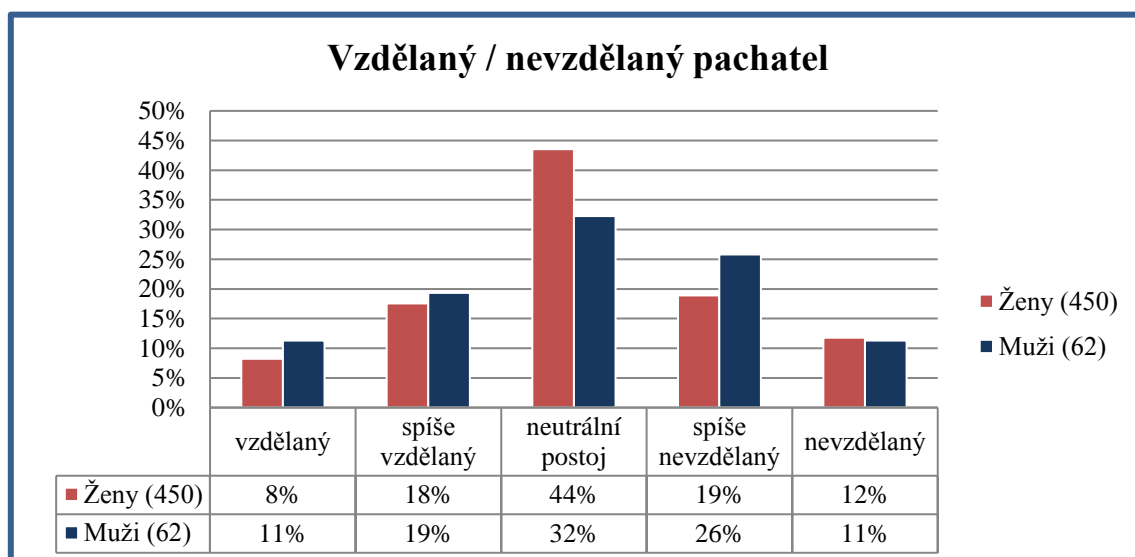

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Graf č. 5 znázorňuje pohled respondentů na oběť jako vzdělanou či nevzdělanou. Z grafu je zřejmé, že nejvíce se ženy i muži přiklání k tomu, že vzdělání není rozhodující. Nejčastěji se respondenti tedy domnívají, že obětí se může stát žena vzdělaná i nevzdělaná. Takto odpovědělo celkem 55 % žen a 44 % mužů. Ti respondenti, kteří se již vymezili, se častěji přiklání k tomu, že oběť je spíše nevzdělaná než vzdělaná. Zároveň lze při pohledu na výše uvedený graf vidět, že respondenti, kteří pohlíželi na oběť jako na nevzdělanou, či spíše nevzdělanou, jsou častěji muži.

Graf 6: Pohled respondentů na pachatele jako na vzdělaného či nevzdělaného

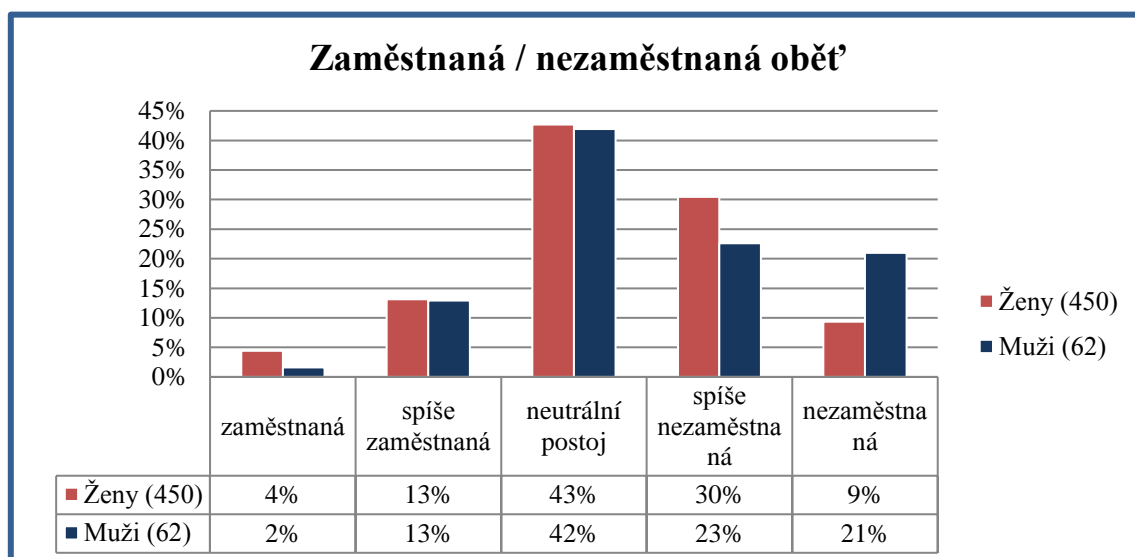

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Graf č. 6 ukazuje pohled respondentů na pachatele jako vzdělaného či nevzdělaného. Největší zastoupení žen i mužů zaujalo neutrální postoj. Pro tyto respondenty není rozhodující vzdělání pachatele. Pachatelem se tedy podle jejich názoru může stát jedinec vzdělaný i nevzdělaný. Ostatní respondenti vnímají pachatele jako spíše nevzdělaného. Konkrétně 19 % žen a 26 % mužů. 12 % žen a 11 % mužů pohlíží na pachatele jako na zcela nevzdělaného. Oproti tomu 8 % žen a 11 % mužů na něj pohlíží jako na výhradně vzdělaného.

Graf 7: Pohled respondentů na oběť jako zaměstnanou či nezaměstnanou

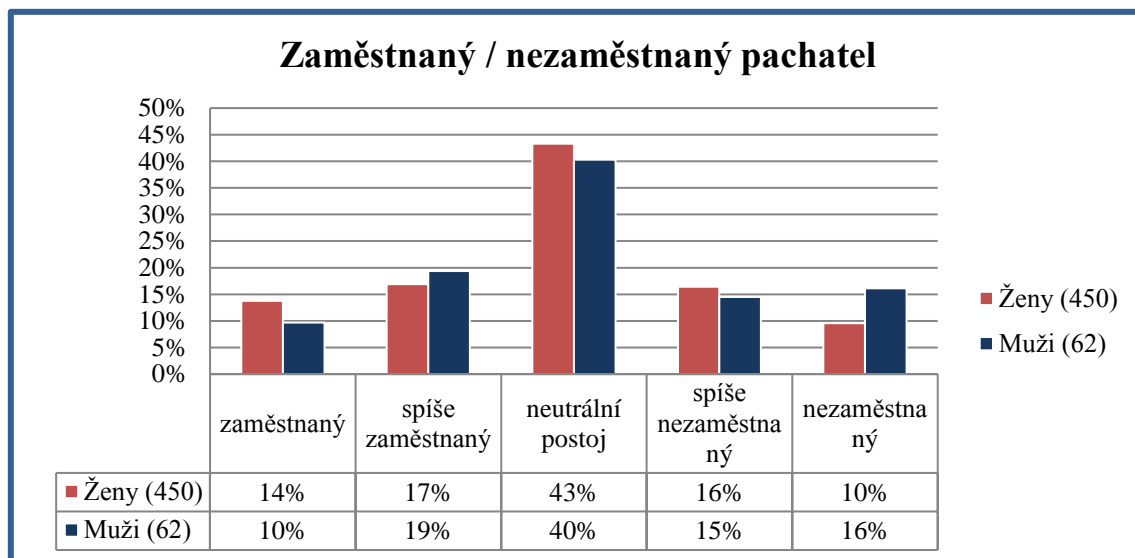

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený graf č. 7 ukazuje pohled studentů na oběť jako ženu zaměstnanou či nezaměstnanou. Pro 43 % žen a 42 % mužů není rozhodující, zdali je oběť zaměstnaná či nikoli. Lze tedy říci, že oběti se podle jejich názoru může stát žena, která zaměstnaná je, ale zároveň i žena, která zaměstnaná není. Respondenti, kteří vymezili svůj pohled, vidí ženu jako spíše nezaměstnanou. Celkem takto odpovědělo 30 % žen a 23 % mužů. Na oběť jako výhradně nezaměstnanou pohlíží celkem 9 % žen a 21 % mužů. Nižší je zastoupení respondentů, kteří vnímají oběť jako zaměstnanou, a to 4 % žen a 2 % mužů, či spíše zaměstnanou, konkrétně 13 % žen a 13 % mužů.

Graf 8: Pohled respondentů na pachatele jako na zaměstnaného či nezaměstnaného

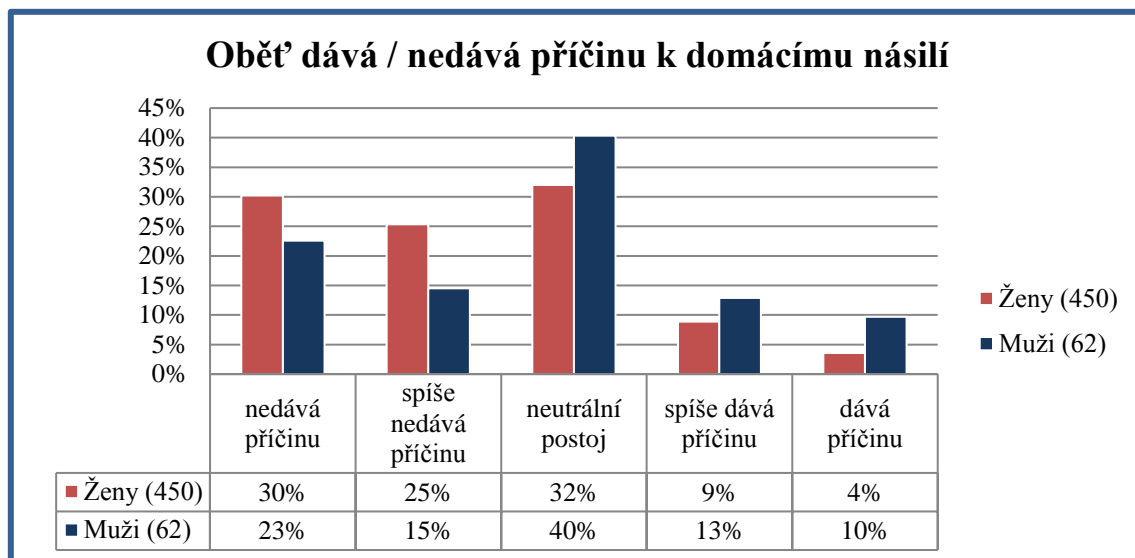

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 8 je zachycen pohled respondentů na pachatele jako zaměstnaného či nezaměstnaného. 43 % žen a 40 % mužů zaujalo neutrální postoj. Ostatní respondenti pohlíží na pachatele jako na spíše zaměstnaného, konkrétně 17 % žen a 19 % mužů. Téměř stejný pohled má počet respondentů, kteří pohlízejí na pachatele jako na spíše nezaměstnaného jedince, tedy 16 % žen a 15 % mužů. Pachatele jako zaměstnaného jedince vnímá 14 % žen a 10 % mužů a jako jedince nezaměstnaného 10 % žen a 16 % mužů.

Graf 9: Pohled respondentů na oběť, zda dává či nedává příčinu k domácímu násilí

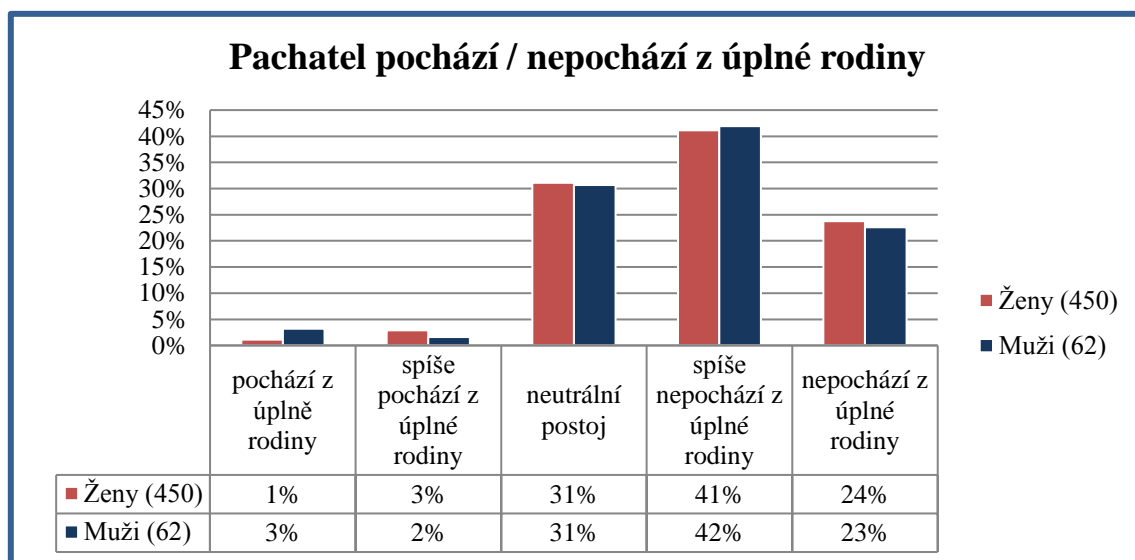

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený graf č. 9 znázorňuje pohled respondentů na oběť jako ženu, která dává nebo nedává příčinu k násilí. 32 % žen a 40 % mužů se nepřiklání k tomu, že dává, ani že nedává příčinu k násilí. Tito respondenti zaujali neutrální postoj. 30 % žen a 23 % mužů se domnívá, že oběť nedává příčinu k násilnému chování. Podle 25 % žen a 15 % mužů oběť spíše nedává příčinu. Respondenti, kteří se spíše přiklánějí k tomu, že žena nezapříčiňuje násilí, jsou častěji ženy. V případě, kdy nahlédneme na opačnou stranu grafu, vidíme častější odpověď mužů, že žena spíše dává či zcela dává příčinu k násilí, oproti ženám. 13 % mužů odpovědělo, že žena spíše dává a 10 % mužů, že žena dává příčinu k násilí. 9 % žen odpovědělo, že spíše dává a 4 %, že žena dává příčinu k násilí. Lze tedy pozorovat, že muži se častěji domnívají, že za násilí může žena, protože k němu dala podnět.

Graf 10: Pohled respondentů na pachatele jako muže, který pochází či nepochází z úplné rodiny

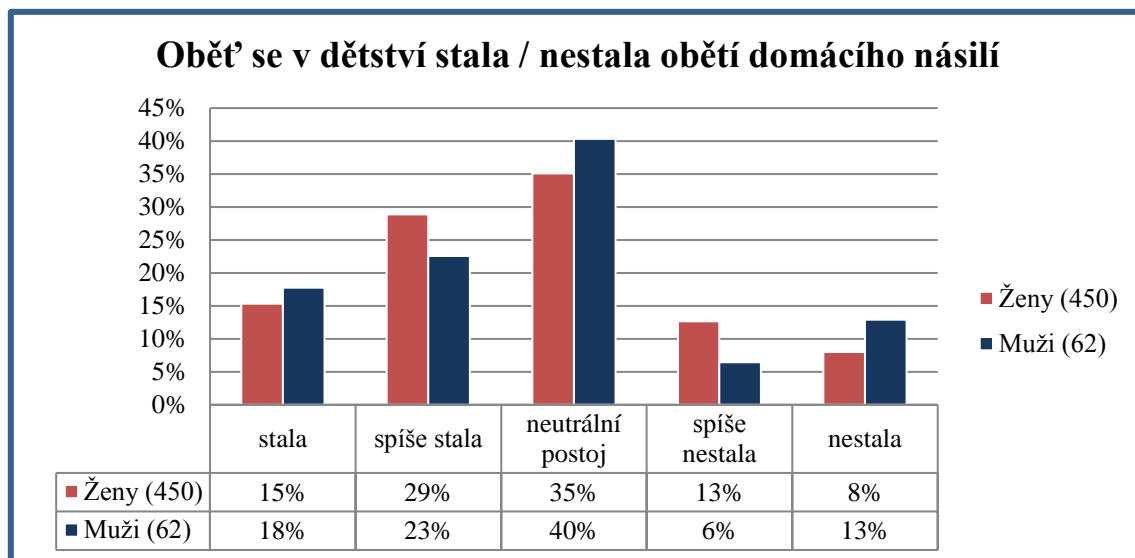

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 10 je zachycen pohled respondentů na pachatele, konkrétně zdali pochází či nepochází z úplné rodiny. Největší zastoupení respondentů, tedy 41 % žen a 42 % mužů odpovědělo, že pachatel spíše nepochází z úplné rodiny. Pro 31 % žen a taktéž 31 % mužů není rozhodující, zdali pachatel pochází z úplné nebo neúplné rodiny. 24 % žen a 23 % mužů vnímají pachatele jako muže, který z úplné rodiny nepochází. Ženy a muži, kteří se nevyhranili, popř. odpověděli, že pachatel spíše nepochází, nebo že zcela nepochází z úplné rodiny, jsou téměř ve stejném procentovém zastoupení. Stejně tak zastoupení žen a mužů, kteří se domnívají, že pachatel pochází z úplné rodiny, či spíše z úplné rodiny, se nijak výrazně neliší. Zastoupení respondentů, kteří se domnívají, že pachatel spíše pochází z úplné rodiny, nebo se domnívají, že zcela pochází z úplné rodiny, však bylo velmi nízké.

Graf 11: Pohled respondentů na oběť jako ženu, která se již v dětství stala či nestala obětí domácího násilí

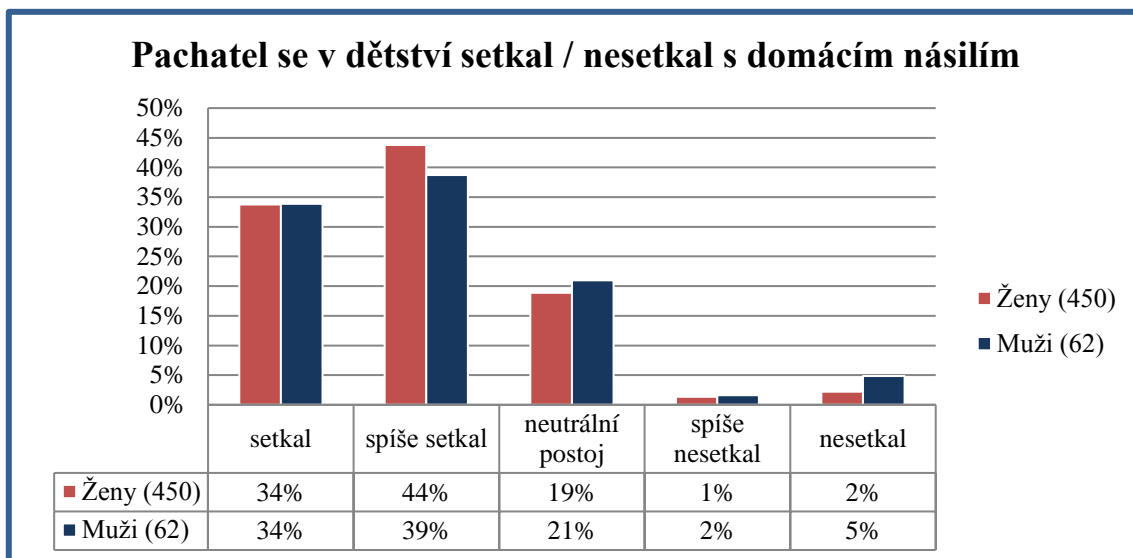

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 11 je zachycen pohled respondentů na oběť jako ženu, která se již v dětství stala nebo nestala obětí domácího násilí. 35 % žen a 40 % mužů zaujalo neutrální postoj. 29 % žen a 23 % mužů se domnívá, že žena se již v dětství spíše stala obětí domácího násilí. Podle 15 % žen a 18 % mužů se oběť již v dětství stala obětí domácího násilí. Respondenti, kteří odpověděli, že se žena stala či spíše stala obětí násilí již v dětství, s nejvyšší pravděpodobností vidí jistou souvislost mezi násilím v dětství a násilím v dospělosti. Tedy ženy, které již mají negativní zkušenost (staly se obětí násilí v dětství), bývají častěji obětí i v dospělosti.

Graf 12: Pohled respondentů na pachatele jako na muže, který se již v dětství setkal nebo nesetkal s domácím násilím

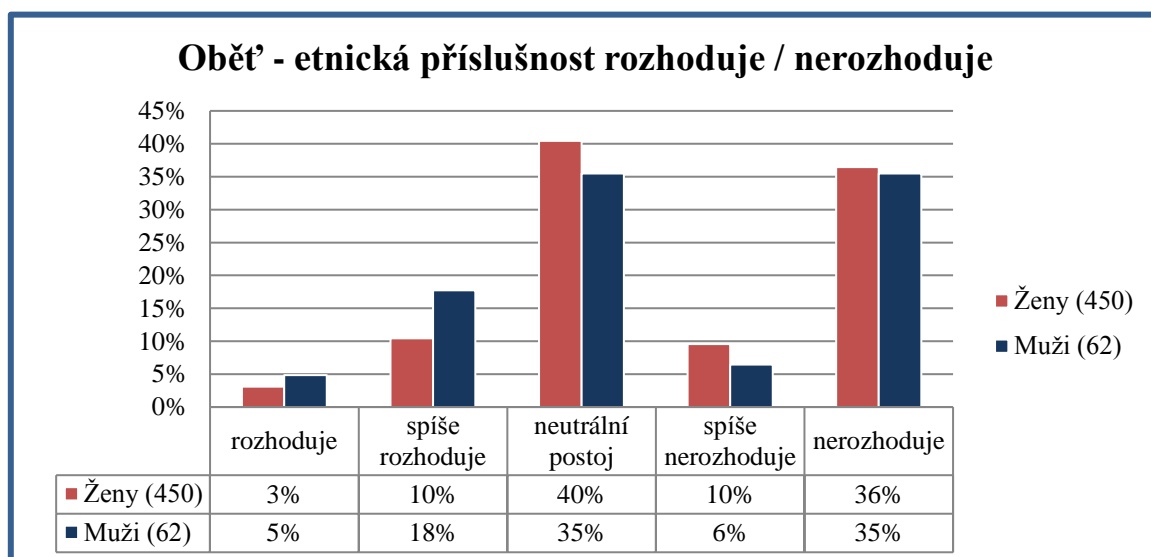

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený graf č. 12 zobrazuje pohled respondentů na pachatele jako na muže, který se již v dětství setkal či nesetkal s domácím násilím. Nejvíce respondentů se domnívá, že pachatel se spíše setkal s násilím v dětství. Odpovědělo tak 44 % žen a 39 % mužů. Celkem 34 % žen a 34 % mužů se přiklání k tomu, že se pachatel setkal s násilím v dětství. Naopak pachatele, který se spíše nesetkal, nebo zcela nesetkal s násilím v dětství, vnímá velmi malé procentuální zastoupení respondentů. Z grafu je tedy patrné, že nejvíce respondentů pohlíží na pachatele jako na muže, který má s násilím negativní zkušenost ze svého dětství.

Graf 13: Pohled respondentů na etnickou příslušnost oběti

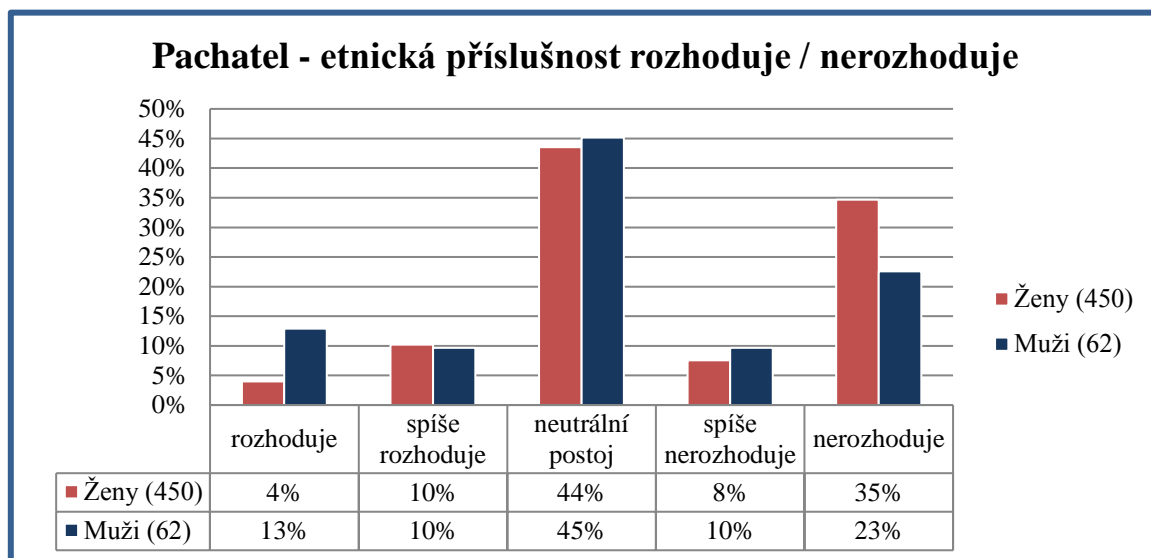

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 13 je znázorněn názor respondentů na oběť, konkrétně zdali dle respondentů u oběti rozhoduje či nerozhoduje etnická příslušnost. 40 % žen a 35 % mužů zaujalo neutrální postoj. Lze tedy usuzovat, že nemají názor na vliv etnické příslušnosti u oběti domácího násilí. 36 % žen a 35 % mužů se domnívá, že etnická příslušnost nerozhoduje. Domácí násilí se tedy dle respondentů může vyskytnout u jakéhokoliv etnika.

Graf 14: Pohled respondentů na etnickou příslušnost pachatele

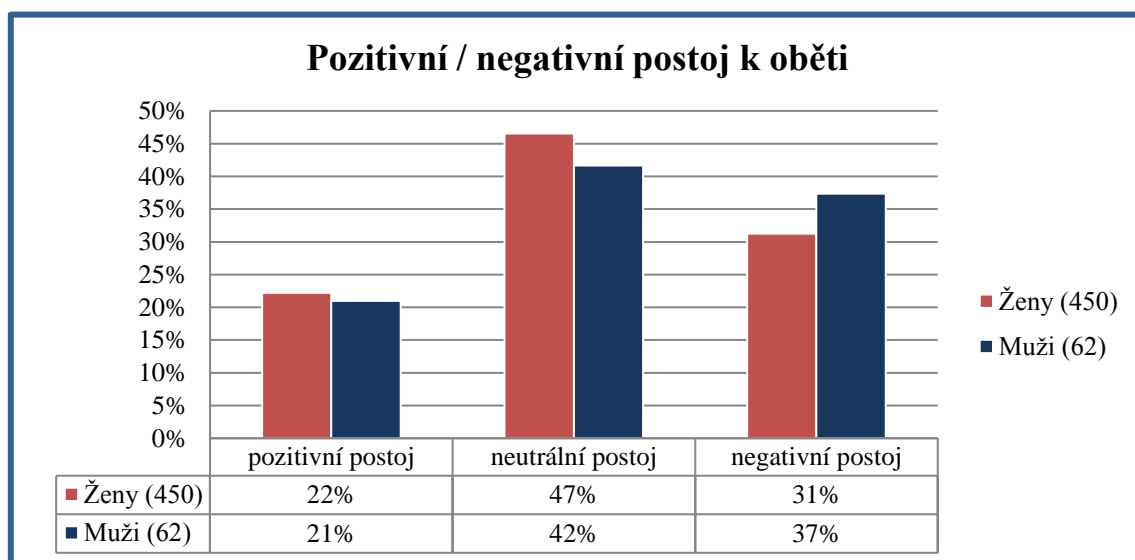

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 14 je znázorněn pohled respondentů na etnickou příslušnost pachatele. 44 % žen a 45 % mužů zaujalo neutrální postoj. Lze tedy usuzovat, že nemají názor na vliv etnické příslušnosti na pachatele domácího násilí.

Graf 15: Pozitivní či negativní postoj respondentů k oběti domácího násilí

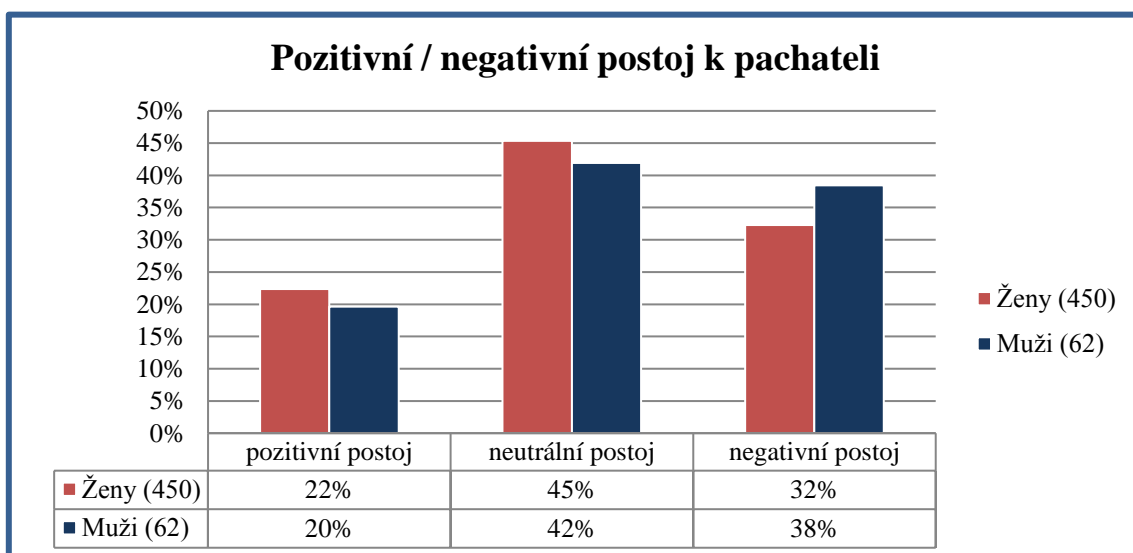

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Graf č. 15 zaznamenává pozitivní či negativní pohled všech respondentů na oběť domácího násilí. Nejvíce respondentů, tedy 47 % žen a 42 % mužů, má postoj k oběti neutrální. 31 % žen a 37 % mužů zaujímá postoj k oběti negativní a 22 % žen a 21 % mužů postoj pozitivní. Z výsledků je patrné, že negativní pohled na oběť mají častěji muži než ženy.

Graf 16: Pozitivní či negativní postoj respondentů k pachateli domácího násilí

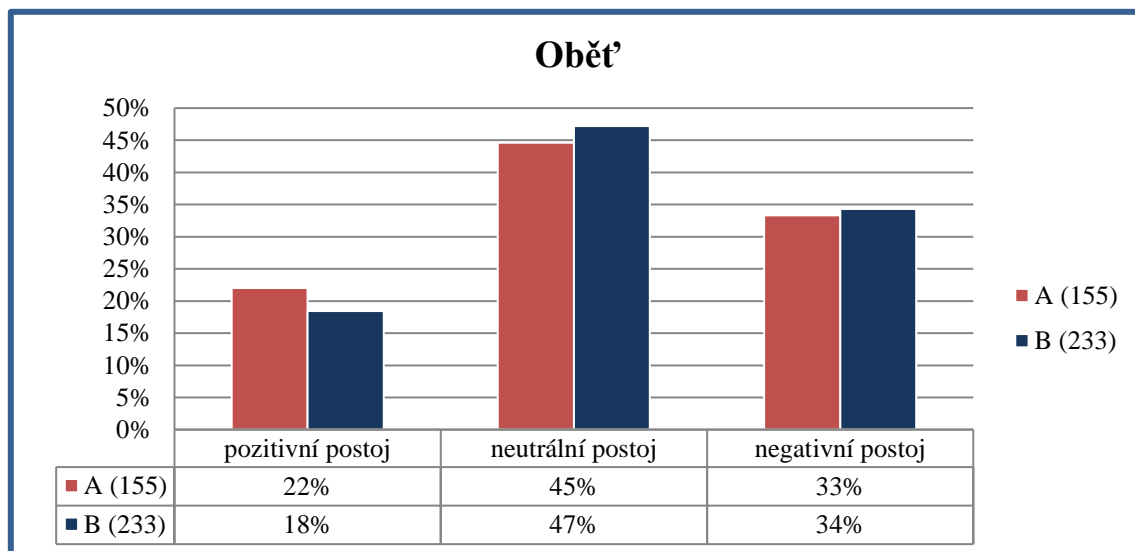

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

Výše uvedený graf č. 16 zobrazuje pozitivní či negativní postoj respondentů na pachatele domácího násilí. Nejvíce respondentů nemá vyhraněný postoj, a to 45 % žen a 42 % mužů pohlíží na pachatele neutrálně. Negativní postoj zaujímá 32 % žen a 38 % mužů a pozitivní postoj 22 % žen a 20 % mužů.

Graf 17: Pohled respondentů studujících zdravotní a sociální obory ZSF JČU na oběť domácího násilí

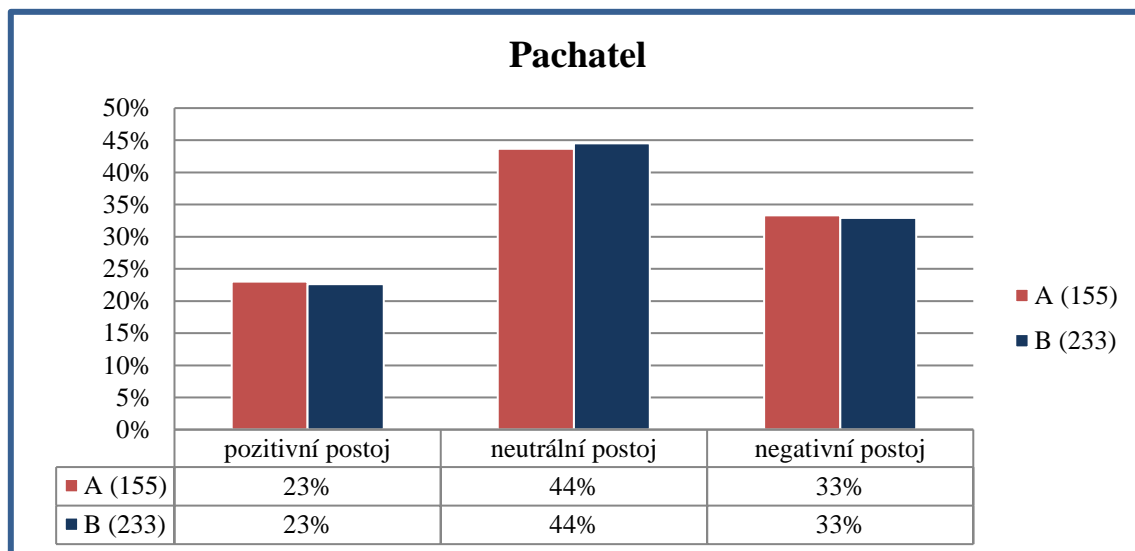

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 17 je zachycen pohled respondentů studujících zdravotní a sociální obory ZSF JČU na oběť domácího násilí. Respondenti A jsou studenti, kteří studují tyto vybrané obory: Sociální práce ve veřejné správě, Rehabilitační - psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory (bakalářské, navazující magisterské studium). Celkem tento vzorek čítá 155 respondentů. Respondenti B jsou studenti, kteří studují následující vybrané obory: Všeobecná sestra, Zdravotnický záchranář, Fyzioterapie, Porodní asistentka, Nutriční terapeut, Radiologický asistent, Zdravotní laborant, Ošetřovatelství ve vybraných klinických oborech (navazující magisterské studium). Celkem má tato skupina 233 respondentů. Z grafu je patrné, že pohled studentů není markantní. Mírně pozitivnější pohled na oběť mají studenti sociálních oborů (22 %) než studenti zdravotních oborů (18 %).

Graf 18: Pohled respondentů studujících zdravotní a sociální obory ZSF JČU na pachatele domácího násilí

Zdroj: vlastní výzkum

Interpretace:

V grafu č. 18 je zachycen pohled respondentů studujících zdravotní a sociální obory ZSF JČU na oběť domácího násilí. Respondenti A jsou studenti, kteří studují tyto vybrané obory: Sociální práce ve veřejné správě, Rehabilitační - psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory (bakalářské, navazující magisterské studium). Celkem tento vzorek čítá 155 respondentů. Respondenti B jsou studenti, kteří studují následující vybrané obory: Všeobecná sestra, Zdravotnický záchranář, Fyzioterapie, Porodní asistentka, Nutriční terapeut, Radiologický asistent, Zdravotní laborant, Ošetřovatelství ve vybraných klinických oborech (navazující magisterské studium). Celkem má tato skupina 233 respondentů. Z výsledků je patrné, že pohled respondentů na pachatele domácího násilí je naprosto identický.

11.2 Statistická analýza výsledků

Test hypotézy o shodě dvou relativních četností

K testování hypotéz byl využit test o shodě dvou relativních četností. Tento test ověřuje hypotézu, že relativní četnost z prvního souboru je shodná s relativní četností ze souboru druhého, tedy že mezi dvěma soubory neexistuje statisticky významný rozdíl ve sledovaném parametru.

Nulová hypotéza je tedy:

$$H_0: \pi_0 = \pi_1$$

Alternativní hypotézou je:

$$H_1: \pi_0 \neq \pi_1.$$

Na základě výběrových údajů hodláme nulovou hypotézu ověřit. Jestliže provedeme výběr dostatečného rozsahu, můžeme v testu jako testovou statistiku použít:

$$U = \frac{\pi_0 - \pi_1}{\sqrt{\pi * (1 - \pi) / (n_0 + n_1)}}$$

Kde

π_0 představuje relativní četnost z prvního souboru,

π_1 představuje relativní četnost z druhého souboru

p představuje skutečně zjištěnou relativní četnost,

n_0 představuje velikost prvního souboru,

n_1 představuje velikost druhého souboru.

Tato statistika U má při platnosti testované hypotézy H_0 asymptoticky normované normální rozdělení. Při provádění testu zvolíme obvyklou hladinu významnosti $\alpha = 0,05$ (Pecáková, 2008).

H1: Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.

H01: Studenti ZSF JČU nevnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.

Tabulka 1: Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké oběti domácího násilí? Nedává nebo dává příčinu k násilnému chování?

Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké oběti domácího násilí?	nedává příčinu k násilnému chování vs. dává příčinu k násilnému chování					
	1	2	3	4	5	Celkový součet
Muž	2,7%	1,8%	4,9%	1,6%	1,2%	12%
Žena	26,6%	22,3%	28,1%	7,8%	3,1%	88%
Celkový součet	29,3%	24,0%	33,0%	9,4%	4,3%	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Vnímání agresora jako iniciátora domácího násilí bylo v dotazníkovém šetření zjišťováno pomocí otázky vztahující se k oběti domácího násilí. Konkrétně byl zjišťován pohled respondentů na oběť jako ženu, která zapříčiňuje domácí násilí či nikoliv. Respondenti, kteří odpověděli, že oběť nedává (1) nebo spíše nedává příčinu (2) k domácímu násilí, vnímají agresora jako iniciátora násilí. Relativní počet těchto respondentů (53,3 %) byl porovnán s předpokladem nulové hypotézy.

Sample proportion = 0,533

Sample size = 512

NullHypothesis: proportion = 0,5

Alternative: not equal

P-Value = 0,144728

Z výsledku testu je patrné, že na 5% hladině významnosti lze zamítnout nulovou hypotézu. Závěrem tedy je, že **byla potvrzena** stanovená hypotéza, že respondenti vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.

H2: Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako nevzdělaného.

H02: Studenti ZSF JČU nevnímají agresora jako nevzdělaného.

Tabulka 2: Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké pachateli domácího násilí? Je pachatel vzdělaný nebo nevzdělaný?

Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké pachateli domácího násilí?	vzdělaný vs. nevzdělaný					
	1	2	3	4	5	Celkový součet
Muž	1,4%	2,3%	3,9%	3,1%	1,4%	12%
Žena	7,2%	15,4%	38,3%	16,6%	10,4%	88%
Celkový součet	8,6%	17,8%	42,2%	19,7%	11,7%	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Vnímání agresora jako jedince, který dosáhl nízkého vzdělání, bylo v dotazníkovém šetření zjišťováno pomocí odpovědí respondentů, kteří pohlíží na pachatele jako na vzdělaného či nevzdělaného. Ti respondenti, kteří uvedli, že pachatel je nevzdělaný (5) nebo spíše nevzdělaný (4), jej vnímají jako jedince, který dosáhl nízkého vzdělání.

Sample proportion = 0,3144

Sample size = 512

NullHypothesis: proportion = 0,3333

Alternative: not equal

P-Value = 0,391003

Z výsledku testu je patrné, že na 5% hladině významnosti nelze zamítnout nulovou hypotézu. Závěrem tedy je, že studenti ZSF JČU nejsou přesvědčeni, že pachatel domácího násilí disponuje nízkým vzděláním.

H3: Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji vyskytuje u jiného etnika.

H03: Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji nevyskytuje u jiného etnika.

Tabulka 3: Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké pachateli domácího násilí? Rozhoduje nebo nerozhoduje etnická příslušnost?

Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké pachateli domácího násilí?	etnická příslušnost rozhoduje vs. etnická příslušnost nerozhoduje					Celkový součet
	1	2	3	4	5	
Muž	1,6%	1,2%	5,5%	1,2%	2,7%	12%
Žena	3,5%	9,0%	38,3%	6,6%	30,5%	88%
Celkový součet	5,0%	10,2%	43,8%	7,8%	33,2%	100%

Zdroj: vlastní výzkum

Nejen mezi studenty se objevují předsudky o sociálně patologickém jevu, kterým je domácí násilí. Zdali se domácí násilí vyskytuje u jiné než majoritní společnosti, zjišťují dle pohledu respondentů, kteří se domnívají, že etnická příslušnost rozhoduje (1) či spíše rozhoduje (2).

Sample proportion = 0,152

Sample size = 512

NullHypothesis: proportion = 0,5

Alternative: not equal

P-Value = 0,0

Z výsledku testu je patrné, že na 5% hladině významnosti nezamítáme nulovou hypotézu. Závěrem tedy je, že neexistuje souvislost mezi domácím násilím a etnikem pachatele.

12 DISKUZE

Cílem praktické části diplomové práce bylo zjistit názory a postoje studentů Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity na oběť a pachatele domácího násilí. Výzkum byl realizován terénním šetřením, formou dotazování a zúčastnili se ho studenti a studentky bakalářského i magisterského programu studia, různého věku a studijního oboru. Zkoumaný soubor tvoří celkem 512 respondentů. Celkový počet respondentů je tvořen převážně ženami, kterých je 450. Výzkumu se zúčastnilo 62 mužů. Vyšší zastoupení žen si vysvětluji tím, že na ZSF JČU studuje výrazněji počet žen oproti mužům. Z celkového počtu respondentů je 433 studentů, kteří studují bakalářský studijní program, a 79 studentů studujících magisterský studijní program. 123 respondentů uvedlo, že bydlí v Českých Budějovicích a 389 studentů bydlí jinde než v Českých Budějovicích.

Veřejnost na oběť a pachatele pohlíží různě. Je však jisté, že ve společnosti existuje mnoho mýtů a předsudků týkajících se této problematiky. Podle Buskotte (2008) se nejčastější předsudky týkají vzdělání, sociální vrstvy, etnické příslušnosti či příčiny násilí. Vitoušová a Čírtková (2007) uvádějí, že veřejnost mnohdy vnímá násilí jako černobílý jev. Tedy že pachatel je velmi negativní, odpudivá osobnost a oběť je čistá, pozitivní osoba se samými ctnostmi. Autorky však dodávají, že oběť i pachatel jsou především živé osoby, se vším všudy. Cimrmannová (2013) doplňuje, že mýty a předsudky veřejnosti mohou znesnadňovat řešení domácího násilí. Předsudky veřejnosti totiž mohou mít za následek to, že oběť odmítá vyhledat odbornou pomoc, jelikož je demotivována.

Z výzkumu, ve kterém byly zjišťovány stereotypní představy veřejnosti vůči obětem domácího násilí, jež byl realizován v Českých Budějovicích v roce 2002 a opakovaně v roce 2012, vyplývá následující: veřejnost vnímá ženu jako mladou, hloupou, tolerantní, smutnou, chudou, nevzdělanou, věřící, ustrašenou, zaměstnanou ženu, která nedává příčinu k násilnému chování, často si vymýšlí a má sklon lhát, již v dětství byla obětí domácího násilí a násilí jí vyhovuje (Kozlová, Hrušková, Francová, 2013). Z mého pohledu lze výše uvedené názory veřejnosti považovat za negativní a podle těchto výsledků se zároveň domnívám, že předsudky veřejnosti zdaleka nevytizely. V rámci výzkumu jsem chtěla zjistit především pohled nejnávzdělanější části populace, tedy vysokoškolských studentů, navíc studujících zdravotní a sociální obory.

Domnívám se totiž, že tito studenti by měli mít o sociálně patologickém jevu, kterým je domácí násilí, lepší povědomí než široká veřejnost.

Podle studentů ZSF JČU je oběť nejčastěji ženou, která je submisivní, introvertní, ustrašená, spíše nespolečenská a násilí jí nevyhovuje. Pohled respondentů je zachycen na obrázku č. 1. Stejně jako Venglářová (2008), taktéž Buskotte (2008) zmiňuje, že ve společnosti je zakořeněný mýtus, který předpokládá, že násilí asi není „tak strašné“, když žena není schopná od partnera odejít. Lze říci, že studenti ZSF JČU však tento názor nesdílí. Podle 46,5 % (tj. 238/512) respondentů násilí ženě nevyhovuje a podle 36,9 % (tj. 112/ 512) respondentů ženě spíše nevyhovuje. Společně tak 68,4 % (tj. 350/512) respondentů zastává názor, že ženě násilí nevyhovuje, což je podle mého pohledu široké zastoupení. Porovná-li výsledky výzkumu na ZSF JČU a široké veřejnosti (2013), pohledy jsou odlišné. Kozlová, Francová a Hrušková (2013) totiž uvádějí, že podle výsledů jejich výzkumu v roce 2002 (65,5 %) a v roce 2012 (63,2 %) respondenti vnímají oběť jako ženu, které násilí vyhovuje. Zastoupení respondentů domnívajících se, že násilí ženě vyhovuje, je velmi mizivé. Podle 6,8 % (tj. 35/512) respondentů násilí ženě spíše vyhovuje a 2,3 % (tj. 12/512) respondentů se domnívá, že ženě zcela jistě vyhovuje. Společně se tedy 9,2 % (tj. 47/512) přiklání k tomu, že ženě násilí vyhovuje. Matoušková (2013) dodává, že důvod, proč žena od partnera často neodejde, není ten, že by jí násilí vyhovovalo, nebo že násilí „není tak strašné“. Ženy často neopustí partnera, jelikož mají obavy o své děti. Jejich agresivní partner jim totiž mnohdy vyhrožuje, že pokud odejdou, děti už neuvidí. S názorem, že ženě násilí vyhovuje, se tedy studenti ZSF JČU podle výsledků neztotožňují.

Studenti ZSF JČU při pohledu na oběť jako vzdělanou či nevzdělanou nejčastěji zaujali neutrální postoj. Podle obrázku č. 1 se 53,3 % (tj. 273/512) respondentů domnívá, že vzdělání u oběti nerozhoduje. Obětí se dle těchto respondentů tedy může stát žena vzdělaná i nevzdělaná. Podle výzkumu Kozlové, Francové a Hruškové (2013) vnímá oběť jako ženu, která je nevzdělaná, v roce 2002 58,4 % respondentů a v roce 2012 dokonce 69,1 % respondentů. Při porovnání výsledků lze tedy vidět, že studenti ZSF JČU nemají natolik negativní pohled na oběť, protože respondentů vnímajících oběť spíše jako nevzdělanou je 23 % (tj. 118/512) a jako zcela nevzdělanou oběť celkem 7,6 % respondentů (tj. 39/512), dohromady je to tedy 30,1 % (tj. 157/512). Vysvětlují si to tím, že studenti ZSF JČU jsou více informovaní o této problematice a nemají zkreslené představy v takové míře jako široká veřejnost. Co se týče pozitivního pohledu

respondentů, oběť vnímá jako vzdělanou 4,1 % studentů (tj. 21/512) a jako spíše vzdělanou 11,9 % studentů (tj. 61/512), celkem tedy 16 % respondentů (tj. 82/512) vnímá oběť jako vzdělanou. Podíváme-li se na obrázek č. 27, vidíme pohled respondentů dle pohlaví. Z grafu č. 11 je patrné, že muži vnímají oběť negativněji než ženy. Zároveň je z výsledků zřejmé, že pohled respondentů v roce 2015 a 2017 není markantní. Buriánek a Pikálková (2013) uvedli ve svém výzkumu, že vzdělání nemá na páchaní domácího násilí žádný vliv, není rozhodujícím atributem. Podle výsledků se většina studentů s tímto názorem ztotožňuje.

Na ženu jako zaměstnanou či nezaměstnanou je nejčastěji pohlíženo respondenty neutrálně. Obrázek č. 1 znázorňuje, že 42,6 % (tj. 218/512) respondentů svůj názor nevymezilo. Z jejich pohledu lze tedy předpokládat, že pro ně není rozhodující, zdali je oběť zaměstnaná či nezaměstnaná, resp. že obětí domácího násilí se může stát žena zaměstnaná stejně tak, jako žena nezaměstnaná. Respondenti, kteří svůj názor vymezili, vnímají oběť jako spíše nezaměstnanou, konkrétně 23 % (tj. 118/512), a nezaměstnanou 10,7 % (tj. 55/512), celkem je to tedy 33,8 % (tj. 173/512) respondentů. Při pohledu na graf č. 7 vidíme přesnější pohled respondentů dle pohlaví. Oběť jako ženu nezaměstnanou vnímá 9,3 % žen (tj. 42/450) a 21 % mužů (tj. 13/62). Naopak na oběť jako ženu zaměstnanou pohlíží 4 % žen (20/450) a 2 % mužů (tj. 1/62). Z obrázků je tedy patrné, že pokud respondenti vyjádřili svůj názor, tak spíše negativně vůči oběti. Zároveň na oběť negativněji pohlíží muži oproti ženám. Buskotte (2008) popisuje mýtus veřejnosti, že násilí se vyskytuje u nevzdělaných osob. Podle výsledků nemohu říct, že studenti ZSF JČU se s touto stereotypní představou zcela ztotožňují, nicméně z výsledků výzkumu je patrné, že jistá část respondentů k tomuto názoru inklinuje.

Kozlová, Francová a Hrušková (2013) uvádějí, že na základě jimi prováděného výzkumu, zaměřujícího se na stereotypní představy široké veřejnosti, respondenti často vnímají oběť jako mladou ženu. Konkrétně v roce 2002 sdílelo tento názor 81,9 % respondentů a v opakovaném šetření v roce 2012 73,8 % respondentů. Z mého pohledu se jedná o široké zastoupení. Z výsledků uvedených na obrázku č. 1 studenti ZSF JČU nejčastěji zaujali neutrální postoj, konkrétně 56,4 % respondentů (tj. 289/512). Lze tedy usuzovat, že podle nejširšího zastoupení studentů ZSF JČU není u oběti rozhodující věk. Podle respondentů se tak obětí násilí může stát žena mladší, stejně jako starší. Oběť jako mladou ženu vnímá celkem 5,1 % respondentů (tj. 26/512) a jako spíše mladou 20,3 % respondentů (tj. 104/512), což je tedy celkem

25,4 % respondentů (tj. 130/512). Z výsledků je patrné, že pro studenty ZSF JČU není rozhodující věk ženy na rozdíl od široké veřejnosti, která na oběť pohlíží nejčastěji jako na mladou ženu. Jak jsem zmínila výše, domnívám se, že mezi vysokoškolskými studenty je větší informovanost a jejich představy tedy nejsou natolik zkreslené.

Dalším výsledkem výzkumu Kozlové, Francové a Hruškové (2013) je, že většina respondentů je přesvědčena, že žena, která se stala obětí domácího násilí, byla obětí násilí již v dětství. V roce 2002 sdílí tento názor 69,7 % respondentů a v roce 2012 60,1 % respondentů. Z výzkumu lze zaznamenat snížení téměř o desetinu, zastoupení je však stále výrazné. Na obrázku č. 1 vidíme, že studenti ZSF JČU se nepřiklánějí k tomu, že oběť se stala či nestala obětí násilí již v dětství v 35,7 % (tj. 183/512). Tito respondenti se tedy s nejvyšší pravděpodobností domnívají, že není rozhodující, zda se oběť již v dětství stala či nestala obětí domácího násilí. Respondenti uvažují tak, že oběť se v dospělosti může stát žena, která negativní zkušenost má stejně, jako žena, která ji nemá. Ostatní respondenti se nejvíce přiklánějí k tomu, že oběť se spíše stala obětí již v dětství, a to 28,1 % respondentů (144/512), nebo se zcela jistě stala obětí již v dětství, to si myslí 15,6 % (tj. 80/512). Celkem se tak jedná o 43,75 % (tj. 224/512) respondentů. Tvzení, že se obětí stává žena, která se s násilím setkala již v dětství, také sdílí jisté zastoupení respondentů. Není však natolik výrazné jako u široké veřejnosti.

Podle Buskotte (2008) se veřejnost mnohdy domnívá, že žena by měla být ve vztahu ta podřízenější a nijak by tedy neměla vyčnívat. Pokud to tak není, a muž uzná za vhodné, smí „zachránit“ svoji vůdčí pozici využitím násilí. 61,5 % studentů (tj. 315/512) se domnívá, že obětí se stává nejčastěji žena, která je submisivní. Oběť jako ženu introvertní vnímá 40,8 % (tj. 209/512). Lze tedy usuzovat, že právě tyto ženy, které jsou podřízenější partnerovi, se podle studentů ZSF JČU stávají nejčastěji obětí násilí.

Společnost se mnohdy domnívá, že žena domácí násilí zapříčinila (Buskotte, 2008). Představy veřejnosti, že ženy muže samy svým chováním vyprovokovaly, protože se chovaly nevhodně nebo neudělaly nic, aby se situace ještě nevyhrotila, se mezi lidmi obvykle vyskytují, dle Vargové (2008) se dokonce jedná o častý mýtus. Celkový pohled respondentů lze vidět na obrázku č. 1. Velmi zajímavý je však pohled rozdělený dle pohlaví, který je zachycen v grafu č. 9. Zde vidíme, že 32 % (tj. 144/450) žen a 40 % mužů (tj. 25/62) se nepřiklonilo k tomu, zda žena dává či nedává příčinu

k násilí. Tito respondenti se s nejvyšší pravděpodobností domnívají, že podnět k násilí může dát žena i muž. Respondenti, kteří zaujali negativní či pozitivní názor, se domnívají, že oběť spíše nedává příčinu k násilí, konkrétně si to myslí 25 % žen (tj. 114/450) a 15 % mužů (tj. 9/62). Respondenti, kteří se zcela jasně domnívají, že oběť nedává příčinu k násilí, jsou v následujícím zastoupení: ženy 30 % (136/450) a muži 22,6 % (tj. 14/62). Z grafu č. 9 je tedy patrné, že muži častěji negativněji pohlíží na oběť oproti ženám. Ve větším procentuálním zastoupení se domnívají, že oběť dává příčinu k domácímu násilí a naopak v menším procentuálním zastoupení, než ženy, se domnívají, že oběť nedává příčinu k násilnému chování.

Dále se zaměřím na pachatele domácího násilí pohledem studentů ZSF JČU. Pro respondenty není rozhodující vzdělání, věk či víra. V některých oblastech se však negativně či pozitivně vymezili. Celkem 58,6 % respondentů (tj. 300/512) vnímá pachatele jako zcela dominantního jedince. Naopak nejčastěji se respondenti domnívají, že nemá vliv, zdali je pachatel hloupý nebo chytrý. Tento postoj zaujalo celkem 37,7 % (tj. 193/512).

50 % respondentů (tj. 258/512) uvádí, že není rozhodující, zdali pachatel pochází ze sociálně slabé nebo zajištěné rodiny. Ostatní respondenti se domnívají, že pachatel spíše pochází ze sociálně slabé rodiny, a to 26,6 % (tj. 137/512), nebo zcela jistě pochází ze sociálně slabé rodiny, celkem 11,7 % (tj. 60/512). Celkem se tedy 38,5 % (tj. 197/512) respondentů přiklání k tomu, že pachatel pochází ze sociálně slabé rodiny. Podle Buskotte (2008) je mýtus, že se domácí násilí vyskytuje pouze u sociálně slabších jedinců. S tímto mýtem se podle výsledků ztotožňuje 38,5 % respondentů (tj. 197/512). Domnívám se, že i když se procentuálně větší zastoupení respondentů s tímto mýtem neztotožňuje, 38,5 % respondentů zcela jistě není zanedbatelný počet respondentů. Buskotte (2008) doplňuje, že domácí násilí se vyskytuje naprosto ve všech vrstvách společnosti, liší se pouze forma násilí, např. vysokoškolsky vzdělaní agresori nejčastěji ženu týrají psychicky.

41,2 % (tj. 211/ 512) respondentů se domnívá, že agresor nejspíš pochází z neúplné rodiny a dle 23,6 % (tj. 121/512) zcela jistě pochází z neúplné rodiny, což je celkem 64,8 % respondentů (tj. 332/512). Z těchto výsledků lze usoudit, že podle studentů se pachateli stávají častěji ti jedinci, kteří nevyrostali v úplné rodině.

V otázce, která má za úkol zjistit, zda se dle studentů pachatel již v dětství setkal či nesetkal s násilím v rodině, mělo mnoho respondentů taktéž poměrně vyhraněný pohled. Na obrázku č. 1 vidíme, že celkem 43,2 % respondentů (tj. 221/512) se domnívá, že se pachatel pravděpodobně již v dětství setkal s násilím v rodině a 33,8 % respondentů si myslí (tj. 173/512), že se setkal již v dětství s násilím v rodině. Celkem 77 % (tj. 394/512) respondentů tedy vnímá agresora jako muže, který se s násilím v rodině setkal již v dětství. Konkrétní pohled žen a mužů lze vidět v grafu č. 12.

Největší zastoupení respondentů, celkem 59,2 % (tj. 303/512), pohlíží na pachatele jako na muže, který má sklony k žárlivosti a 32,6 % (tj. 167/512) jako na muže, který spíše má sklony k žárlivosti. Celkem 91,8 % (tj. 470/512) vnímá pachatele jako žárlivého muže, což je z mého pohledu velmi výrazné zastoupení respondentů.

Zdali se hypotéza H1: „Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí“ potvrdila či nikoliv, bylo statisticky vyhodnocováno pomocí odpovědí respondentů zachycených v grafu č. 9. Ti respondenti, kteří odpověděli, že oběť nedává (1) nebo spíše nedává (2) příčinu k domácímu násilí, vnímají agresora jako iniciátora násilí. Relativní počet těchto respondentů (53,3 %) byl porovnán s předpokladem nulové hypotézy. Z výsledku testu je patrné, že na 5% hladině významnosti lze zamítnout nulovou hypotézu. Závěrem tedy je, že byla potvrzena stanovená hypotéza, a sice že respondenti vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.

Hypotéza H1: „Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí“ byla potvrzena.

Hypotéza H2: „Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako nevzdělaného“ byla statisticky ověřena pomocí odpovědí respondentů zachycených v tabulce č. 2. Ti respondenti, kteří uvedli, že pachatel je nevzdělaný (5) nebo spíše nevzdělaný (4) ho vnímají jako jedince, který dosáhl nízkého vzdělání. Z výsledku testu je patrné, že na 5% hladině významnosti nelze zamítnout nulovou hypotézu. Závěrem tedy je, že studenti ZSF JČU nejsou přesvědčeni, že pachatel domácího násilí disponuje nízkým vzděláním.

Hypotéza H2 nebyla potvrzena, přijímá se tedy hypotéza H02: „Studenti ZSF JČU nevnímají agresora jako nevzdělaného.“

Hypotéza H3: „Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji vyskytuje u jiného etnika“ byla statisticky ověřena pomocí odpovědí zachycených

v tabulce č. 3. Zdali se domácí násilí vyskytuje u jiné než majoritní společnosti, zjišťuji dle pohledu respondentů, kteří se domnívají, že etnická příslušnost rozhoduje (1) či spíše rozhoduje (2). Z výsledku testu je patrné, že na 5% hladině významnosti nezamítáme nulovou hypotézu. Závěrem tedy je, že neexistuje souvislost mezi domácím násilím a etnikem pachatele.

Hypotéza H3 nebyla potvrzena, přijímá se tedy hypotéza H03: „Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji nevyskytuje u jiného etnika.“

Na základě výsledků hypotéz se domnívám, že studenti ZSF JČU mají povědomí o problematice domácího násilí. Z mého pohledu na to má jistý vliv i fakulta, na které studují, včetně odborných praxí, při kterých se studenti mohli s touto problematikou blíže seznámit. Studenti jsou si vědomi toho, že se domácí násilí vyskytuje napříč celou společností bez ohledu na etnikum či vzdělání a zároveň si uvědomují, že násilí koná pachatel bez ohledu na to, aniž by k němu oběť dala příčinu.

13 ZÁVĚR

Domácí násilí vnímám jako sociálně patologický jev, který se odehrává v našem okolí, často skrytě, aniž bychom o tom věděli. I já mám zkušenosti s touto problematikou, naštěstí nikoli jako oběť. Tato zkušenost mě však ovlivnila natolik, že jsem se rozhodla vypracovat bakalářskou práci na zmíněné téma a následně v něm pokračovat v práci diplomové.

Cílem práce bylo zjistit, jak vnímají oběť a pachatele domácího násilí studenti Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Výzkum byl realizován kvantitativní metodou pomocí dotazníků. Celkem se do výzkumu zapojilo 512 studentů, a to 450 žen a 62 mužů. Tito studenti prostřednictvím sémantického diferenciálu zaznamenali své názory a postoje k oběti a pachateli. Dotazníkové šetření probíhalo anonymně, tím jsem chtěla docílit toho, aby studenti zaznamenávali co možná nejautentičtější postoje.

V teoretické části práce popisuji formy, znaky a fáze domácího násilí. Dále se zabývám mýty a předsudky veřejnosti, charakteristikou oběti, pachatele a důsledky domácího násilí. V závěru teoretické části práce se zaměřuji na prevenci a pomoc obětem.

První hypotéza „*Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako iniciátora domácího násilí.*“ byla na základě statistických výsledků potvrzena.

Druhá hypotéza „*Studenti ZSF JČU vnímají agresora jako nevzdělaného.*“ potvrzena nebyla a na základě toho byla přijata hypotéza alternativní: „*Studenti ZSF JČU nevnímají agresora jako nevzdělaného.*“

Třetí hypotéza „*Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji vyskytuje u jiného etnika.*“ taktéž potvrzena nebyla a na základě statistického vyhodnocení byla přijata hypotéza alternativní: „*Studenti ZSF JČU jsou přesvědčeni, že domácí násilí se častěji nevyskytuje u jiného etnika.*“

Na základě celkových výsledků výzkumu se domnívám, že studenti se s některými mýty a předsudky ztotožňují s veřejností, častěji však mají svůj názor a pohled, který se neztotožňuje se stereotypními představami, jež často zastává široká veřejnost. Vysvětluji si to tím, že vysokoškolští studenti jsou lépe informovaní o domácím násilí než široká veřejnost. Navíc někteří studenti mohou získat širší rozhled a zkušenosti v rámci této problematiky na odborných praxích, které absolvují v průběhu studia.

Je důležité, aby docházelo k lepší informovanosti veřejnosti o problematice domácího násilí, jedině tak je z mého pohledu možné eliminovat výskyt stereotypních představ a předsudků.

14 SEZNAM INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

- 1) ANDRŠOVÁ, A. 2012. *Psychologie a komunikace pro záchranáře: v praxi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4119-2.
- 2) BARROS, E., et al., 2016. *Prevalence and factors associated with intimate partner violence among women in Recife/Pernambuco, Brazil*. *Ciênc. saúde coletiva* [online]. vol. 21, n. 2. ISSN 1413-8123. [cit. 2017-02-06], s. 591-598. Dostupné z: <http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1413-81232016000200591&lng=en&nrm=iso>
- 3) BEDNÁŘOVÁ, Z., 2009. *Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus. ISBN 978-80-254-5422-0.
- 4) BURIÁNEK, J.; PIKÁLKOVÁ, S., 2013. *Intimate violence: Czech contribution on International Violence Against Women Survey*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 221 s. ISBN 978-802-4622-187.
- 5) CIMRMANNOVÁ, T., 2013. *Krize a význam pomáhajících prvního kontaktu: aplikace v kontextu rodinného násilí*. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-2205-7.
- 6) CIRBUSOVÁ, M., MACHALOVÁ, T., 2014. *Domácí násilí - filozofická analýza pojmu*. *Právo a rodina*. Praha: Linde, 16 (11), s. 20-21. ISSN 1212-866X.
- 7) Bílý kruh bezpečí. *Co je a co není domácí násilí*, 2009. [online]. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/co-je-a-co-neni-domaci-nasili/>
- 8) CONWAY, H., L., 2007. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Praha: Albatros. ISBN 978-80-00-01550-7.
- 9) ČÍRTKOVÁ, L., 2008. *Moderní psychologie pro právníky: domácí násilí, stalking, predikce násilí*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2207-8.
- 10) ČÍRTKOVÁ, L., 2011. *Jak se vyznat v domácím násilí? Právo a rodina*. Praha: Linde, 2011, 13 (7), s. 4-12. ISSN 1212-866.
- 11) ČÍRTKOVÁ, L., 2011. *Nebezpeční expartneri*. *Právo a rodina*. Praha: Linde, (3), s. 1-8. ISSN 1212-866.
- 12) ČÍRTKOVÁ, L., 2016. *Dva úhly pohledu na eskalaci násilí v rodině*. *Právo a rodina*. Praha: Linde, 18 (1), s. 17-21. ISSN 1212-866X.

- 13) ČÍRTKOVÁ, L.; VITOUŠOVÁ, P., 2007. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů: příručka pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2014-2.
- 14) DISMAN, M., 2011. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1966-8.
- 15) Rosa. *Domácí násilí: Mýty o domácím násilí*, 2014. [online]. Praha: Rosa. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>
- 16) DRBOHLAV, A., 2015. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5599-1.
- 17) DUŠEK, K., VEČEŘOVÁ-PROCHÁZKOVÁ, A., 2010. *Diagnostika a terapie duševních poruch*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1620-6.
- 18) FERRARI, G., AGNEW-DAVIES, R., BAILEY, J., et al. Domestic violence and mental health: a cross-sectional survey of women seeking help from domestic violence support services. *Global Health Action*. [databáze]. Dostupné z: 2014;7:10.3402/gha.v7.25519. doi:10.3402/gha.v7.25519.
- 19) MPSV. FILIPOVÁ, Š., 2013. *Násilí na ženách je pro nás nepřijatelné*. [online]. Praha: MPSV ČR. [cit. 2016-10-26]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/14817/TZ_080313b.pdf
- 20) FISCHER, S., ŠKODA, J., 2014. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5046-0.
- 21) FRIBORG, O., EMAUS, N., 2015. *Violence Affects Physical and Mental Health Differently: The General Population Based Tromsø Study* [databáze]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4552864/>
- 22) GRĚVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I., 2014. *Kriminologie*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-614-3.
- 23) HELUS, Z., 2011. *Úvod do psychologie: učebnice pro střední školy a bakalářská studia na VŠ*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3037-0.
- 24) HENDL, J., 2006. *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. 2., opr. vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7367-123-9.
- 25) HORSKÁ, V., 2009. *Koučování ve školní praxi*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2450-8.
- 26) HRUBÁŇ, P., 2014. *O domácím násilí a rovných příležitostech žen a mužů se debatovalo na konferenci ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva*

- financí*. [online]. Praha: MPSV ČR. [cit. 2016-10-26]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/18075/TZ_270514a.pdf
- 27) HUBINKOVÁ, Z., 2008. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 3., aktualiz., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1593-3.
- 28) CHRÁSKA, M., 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5326-3.
- 29) IDT Brno. *Informace o domácím násilí: Mýty o domácím násilí versus realita*. [online]. Brno: Persefona. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.idtbrno.cz/myty-o-domacim-nasili-versus-realita>
- 30) JELLALI, I., A., et al., 2015. *Violence against women in the marriage : cross-sectional study in the family planning clinic monastir* [online]. La tunisieMedicale. [databáze]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <http://www.latunisiemedicale.com/article-medicale-tunisie.php?article=2885&Codelang=en>
- 31) KAHOUN, V., KOZLOVÁ, L., TÓTHOVÁ, V., 2003. *Sociální práce*. Praha: Triton. ISBN 80-725-4138-2.
- 32) KENNEY, K., L., 2012. *Domestic violence*. Edina, Minn.: ABDO Pub. Essentialissues. ISBN 1617831336.
- 33) KOPECKÁ, I., 2015. *Psychologie 3. díl: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-9881-3.
- 34) KOZEL, R., 2006. *Moderní marketingový výzkum: nové trendy, kvantitativní a kvalitativní metody a techniky, průběh a organizace, aplikace v praxi, přínosy a možnosti*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0966-x.
- 35) KOZLOVÁ, L., HRUŠKOVÁ, M., FRANCOVÁ, H., 2013. Stereotypy percepce veřejnosti vůči obětem domácího násilí. *Prevence úrazů, otrav a násilí*. České Budějovice: Tiskárna Jihočeský Inzert Expres, 13 (1), s. 7-14. ISSN 1801-0261.
- 36) KRATOCHVÍL, S., 2009. *Klinická hypnóza*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2549-9.
- 37) LÁTALOVÁ, K., 2013. *Agresivita v psychiatrii*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4454-4.
- 38) LAVICKÝ, P., 2015. *Civilní proces*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-869-7.

- 39) *Listy sociální práce: Informační a odborný časopis (nejen) pro sociální pracovníky.*, 2016. Tábor: RUDI, 4 (7). ISSN 2336-2332.
- 40) MACHKOVÁ, H., 2006. *Mezinárodní marketing. 2., rozš. a přeprac. vyd.* Praha: Grada. ISBN 80-247-1678-x.
- 41) MAREŠ, J., 2012. *Posttraumatický rozvoj člověka.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3007-3.
- 42) MATES, P., ŠKODA, J., VAVERA, F., 2011. *Veřejné sbory.* Praha: Wolters Kluwer ISBN 978-80-7357-604-2.
- 43) MATOUŠKOVÁ, I., 2013. *Aplikovaná forenzní psychologie. 1. vyd.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4580-0.
- 44) MCCUE, M., L., 2008. *Domestic violence: a reference handbook. 2. vyd.* Santa Barbara, Calif.: ABC-CLIO. ISBN 1851097848.
- 45) MUNDHRA, R., et al., 2016. Intimate Partner Violence: Associated Factors and Acceptability of Contraception Among the Women [online]. *Indian Journal of Community Medicine : Official Publication of Indian Association of Preventive & Social Medicine*, 41(3), s. 203–207. [databáze]. [cit. 2017-02-11] Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4919933/>
- 46) MYSLIKOVJANOVÁ, I., 2009. *Astropsychologie a rodina.* Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7263-557-3.
- 47) OCISKOVÁ, M., PRAŠKO, J., 2015. *Stigmatizace a sebestigmatizace u psychických poruch.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5199-3.
- 48) ORAM, S., H, KHALIFEH a L. HOWARD, 2016. *Violence against women and mental health* [online]. Volume 4, Issue 2, s. 159-170. [databáze]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27856393>
- 49) OREL, M., 2012. *Psychopatologie.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3737-9.
- 50) OWUSU, A., et al., 2016. *Determinants of domestic violence against women in Ghana.* [online]. *BMC Public Health*, 16, 368. [databáze]. [cit. 2017-02-11]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4852424/>
- 51) PAIVA, M., M., TAVARES, D., M., S., 2015. *Physical and psychological violence against the elderly: prevalence and associated factors* [online]. *Rev Bras Enferm.* 68(6):727-33. [databáze]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0034-71672015000601035&lng=pt&nrm=iso&tlng=en
- 52) PASTOR, Z., 2007. *Sexualita žen.* Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1989-4.

- 53) PEČÁKOVÁ, I., 2008. *Statistika v terénních průzkumech*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing. 231 s. ISBN 978-80-86946-74-0.
- 54) PETR, T., MARKOVÁ, E., 2014. *Ošetrovatelství v psychiatrii*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4236-6.
- 55) PIKÁLKOVÁ, S., PODANÁ, Z., BURIÁNEK, J., 2015. *Ženy jako oběti partnerského násilí: sociologická perspektiva*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-189-3.
- 56) PRŮCHA, J., VETEŠKA, J., 2012. *Andragogický slovník*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3960-1.
- 57) *Rodinné listy: Společné bydlení manželů a domácí násilí.*, 2016. Praha: Wolters Kluwer, 5 (9). ISSN 1805-0824.
- 58) RUELAS-GONZÁLEZ, M., G., et al., 2016. *Prevalence and factors associated with violence and abuse of older adults in Mexico's 2012 National Health and Nutrition Survey* [online]. International Journal for Equity in Health. [databáze]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4769586/>
- 59) SANCHEZ, S., et al., 2016. *Intimate Partner Violence Is Associated with Stress-Related Sleep Disturbance and Poor Sleep Quality during Early Pregnancy* [online]. PLoS ONE 11(3): e0152199. [databáze]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0152199>
- 60) SCHWARTZ, D., 2012. *Týraná: příběh ženy, která čelila domácímu násilí*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0078-9.
- 61) SVOBODA, K., 2014. *K nové úpravě práva na ochranu před domácím násilím (2.). Právo a rodina*. Praha: Linde, 16 (8.), s. 13-15. ISSN 1212-866X.
- 62) ŠEVČÍK, D., ŠPATENKOVÁ, N., 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-690-2.
- 63) ŠPATENKOVÁ, N., 2011. *Krizová intervence pro praxi*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2624-3.
- 64) ŠTĚRBOVÁ, D., RAŠKOVÁ, M., 2016. *Specifika komunikace ve vztahu k sexualitě I: pomáhající profese ve vztahu k sexualitě, včetně osob s mentálním postižením*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-5025-4.

- 65) TUZOVÁ, A., 2015. Bakalářská práce. *Stereotypizace vnímání oběti domácího násilí*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
- 66) VARGOVÁ, B., POKORNÁ, D., TOUFAROVÁ, M., 2008. *Partnerské násilí*. Praha: Linde. ISBN 9788086131764.
- 67) VELIKOVSKÁ, M., 2016. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4849-8.
- 68) VENGLÁŘOVÁ, M., 2008. *Průvodce partnerským vztahem*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2054-8.
- 69) VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ I., 2016. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1. 1. 2016*. 3. přeprac. vyd. Praha: proFem. ISBN 978-80-904564-5-7.
- 70) VOŇKOVÁ, J., SPOUSTOVÁ, I., 2008. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. 2., přeprac. vyd. Praha: proFem. ISBN 978-80-903626-7-3.
- 71) VYMĚTAL, J., 2007. *Speciální psychoterapie*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1315-1.
- 72) *Záchranný kruh: Domácí násilí: Definice a formy domácího násilí* [online]. 2011 [cit. 2017-02-08]. Dostupné z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro>
- 73) *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: komentář*. 2015. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7478-727-0.
- 74) *Znaky domácího násilí*, 2007. [online]. Vsetín: Azylový dům pro ženy a matky s dětmi. [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: http://www.azylovydum.cz/domaci_nasili/co_je_domaci_nasili

15 SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků:

Obr. 1: Společný pohled všech respondentů na oběť domácího násilí.....	50
Obr. 2: Pohled všech respondentů na pachatele domácího násilí.....	51
Obr. 3: Pohled pouze žen na oběť domácího násilí.....	52
Obr. 4: Pohled pouze žen na pachatele domácího násilí.....	53
Obr. 5: Pohled pouze mužů na oběť domácího násilí.....	54
Obr. 6: Pohled pouze mužů na pachatele domácího násilí.....	55
Obr. 7: Pohled respondentů studujících bakalářský program studia na oběť domácího násilí.....	56
Obr. 8: Pohled respondentů studujících bakalářský program studia na pachatele domácího násilí.....	57
Obr. 9: Pohled respondentů studujících magisterský program studia na oběť domácího násilí.....	58
Obr. 10: Pohled respondentů studujících magisterský program studia na pachatele domácího násilí.....	59
Obr. 11: Pohled respondentů ve věku 19-22 let na oběť domácího násilí.....	60
Obr. 12: Pohled respondentů ve věku 19-22 let na pachatele domácího násilí.....	61
Obr. 13: Pohled respondentů ve věku 23-26 let na oběť domácího násilí.....	62
Obr. 14: Pohled respondentů ve věku 23-26 let na pachatele domácího násilí.....	63
Obr. 15: Pohled respondentů ve věku 26 a více let na oběť domácího násilí.....	64
Obr. 16: Pohled respondentů ve věku 26 a více let na pachatele domácího násilí.....	65

Seznam grafů:

Graf 1: Počet respondentů podle pohlaví.....	46
Graf 2: Počet respondentů podle věku.....	47
Graf 3: Počet respondentů podle studijního programu.....	48
Graf 4: Počet respondentů podle bydliště.....	49
Graf 5: Pohled žen a mužů na oběť domácího násilí jako na vzdělanou či nevzdělanou.....	66
Graf 6: Pohled respondentů na pachatele jako na vzdělaného či nevzdělaného.....	67
Graf 7: Pohled respondentů na oběť jako zaměstnanou či nezaměstnanou.....	68
Graf 8: Pohled respondentů na pachatele jako na zaměstnaného či nezaměstnaného.....	69

Graf 9: Pohled respondentů na oběť, zda dává či nedává příčinu k domácímu násilí..	70
Graf 10: Pohled respondentů na pachatele jako muže, který pochází či nepochází z úplné rodiny.....	71
Graf 11: Pohled respondentů na oběť jako ženu, která se již v dětství stala či nestala obětí domácího násilí.....	72
Graf 12: Pohled respondentů na pachatele jako na muže, který se již v dětství setkal nebo nesetkal s domácím násilím.....	73
Graf 13: Pohled respondentů na etnickou příslušnost oběti (možná nazvu jinak).....	74
Graf 14: Pohled respondentů na etnickou příslušnost pachatele.....	75
Graf 15: Pozitivní či negativní postoj respondentů k oběti domácího násilí.....	76
Graf 16: Pozitivní či negativní postoj respondentů k pachateli domácího násilí.....	77
Graf 17: Pohled respondentů studujících zdravotní a sociální obory ZSF JČU na oběť domácího násilí.....	78
Graf 18: Pohled respondentů studujících zdravotní a sociální obory ZSF JČU na pachatele domácího násilí.....	79

Seznam tabulek:

Tabulka 1: Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké oběti domácího násilí? Nedává nebo dává příčinu k násilnému chování?.....	81
Tabulka 2: Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké pachateli domácího násilí? Je pachatel vzdělaný nebo nevzdělaný?.....	82
Tabulka 3: Jaké vlastnosti jsou podle vás blízké oběti domácího násilí? Rozhoduje nebo nerozhoduje etnická příslušnost?.....	83

16 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník určený studentům Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity

17 PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník určený studentům Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity

Vážení studenti,

jsem studentkou Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity a v rámci své diplomové práce jsem se začala zabírat problematikou domácího násilí. Zjišťuji pohled studentů Zdravotně sociální fakulty JČU na oběť a pachatele domácího násilí. Velice ráda bych Vás poprosila o vyplnění dotazníku, který naleznete níže. Jedná se o Váš pohled na oběť a pachatele. Zároveň bych Vás chtěla ujistit, že veškeré informace a odpovědi jsou zcela anonymní.

Pohlaví:	☐ muž	☐ žena
Věk:	☐ 19-22	☐ 23-26
Bydliště:	☐ České Budějovice	☐ jiné
Studijní typ:	☐ bakalářský	☐ magisterský

Zakroužkujte, prosím, obor, který studujete:

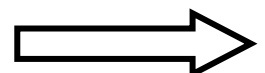
- a) Fyzioterapie
- b) Zdravotní laborant
- c) Sociální práce ve veřejné správě
- d) Nutriční terapeut
- e) Ochrana veřejného zdraví
- f) Porodní asistentka
- g) Všeobecná sestra
- h) Radiologický asistent
- i) Zdravotnický záchranář
- j) Civilní nouzová připravenost
- k) Speciální pedagogika – vychovatelství
- l) Ochrana obyvatelstva se zaměřením na chemické, biologické, radiologické a jaderné noxy a výbušniny
- m) Rehabilitační-psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory
- n) Rehabilitační-psychosociální péče o postižené děti, dospělé a seniory – navazující studium
- o) Ošetřovatelství ve vybraných klinických oborech - pediatrie, chirurgie, interna – navazující studium

p) Odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví – navazující studium

Na levé a pravé straně tabulek naleznete vlastnosti, mezi nimiž je 5 políček. Označte, prosím, v každém řádku 1 políčko, které vyjadřuje Vaše mínění – čím blíže se označené políčko blíží levé či pravé straně dané vlastnosti, tím více se s ní ztotožňujete. Označte, prosím, svou volbu formou křížku.

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?					
veselá				X	smutná
mladší			X		starší
společenská		X			nespolečenská
zaměstnaná		X			nezaměstnaná
pracovitá	X				líná

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké oběti domácího násilí?					
chytrá					hloupá
mladší					starší
vzdělaná					nevzdělaná
věřící					nevěřící
zaměstnaná					nezaměstnaná
společenská					nespolečenská
již v dětství se stala obětí domácího násilí					v dětství nebyla obětí domácího násilí
dominantní					submisivní
extrovert					introvert
atraktivní					neatraktivní
etnická příslušnost rozhoduje					etnická příslušnost nerozhoduje
pracovitá					líná
často si vymýšlí a má sklon lhát					nevymýšlí si a nelže
násilí jí vyhovuje					násilí jí nevyhovuje
odvážná					ustrášená
bohatá					chudá
nedává příčinu k násilnému chování					dává příčinu k násilnému chování

Jaké vlastnosti jsou podle Vás blízké pachateli domácího násilí?					
vzdělaný					nevzdělaný
zaměstnaný					nezaměstnaný
chytrý					hloupý
společenský					nespočasný
slušně vychovaný					nevychovaný
sympatický					nesympatický
mladší					starší
pracovitý					líný
dominantní					submisivní
klidný					výbušný
věřící					nevěřící
etnická příslušnost rozhoduje					etnická příslušnost nerozhoduje
bohatý					chudý
nekuřák					kuřák
extrovert					introvert
atraktivní					neatraktivní
pochází z úplné rodiny					pochází z neúplné rodiny
pochází z finančně zajištěné rodiny					pochází ze sociálně slabé rodiny
se sklony k žárlivosti					bez sklony k žárlivosti
již v dětství se setkal s násilím v rodině					v dětství se neseťkal s násilím v rodině

Mnohokrát děkuji za vyplnění dotazníku.

Aneta Tuzová, 2. RPNPS, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.